

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A fuzió.

Budapest, szeptember 5.

Az az istenitélet, amelyik Magyarországon a szabadelvű pártot elsöpörte, zavart kaoszt hagyott maga után. Azelőtt husz esztendőn keresztül a szabadelvű párt vállain jól, rosszul egyensúlyban volt az államgépezet. Ugy látszott, mintha Tisza Kálmán és utódai örök időkre rendezkednének be s más alapja el sem képzelhető volna Magyarországon a rendnek, mint az, amit hatvanhétben megállapítottak. Elmélet és gyakorlat egyaránt ezt a hiedelmet támogatta. Az elmélet a tiszta, orthodox hatvanhetet hirdette s azt mondotta, hogy a kiegyezés Magyarország és Ausztria összes függő kérdéseit beláthatatlan időkre megoldotta, amiből az következett, hogy a kormányképesség varázserejével nem rendelkezhetik más párt, csak az, amelyik a Deák-féle államjogot sarkalatos alapgórájával elfogadja. Gyakorlatban pedig úgy állt a dolog, hogy a szabadelvű párt, amíg egyfelől övé volt a korona bizalma, másfelől olyan pompásan szervezte a maga hatalmi apparátusát, hogy úgy látszott, a vaskezü közigazgatás s a brutális nyers erő kényszerzubbonyából soha, amíg a világ, világ, ki nem bontakozik a nem-

zetakarát. Abban az időben azért volt minden teoretikus állambölcsező számára siralom téma az, hogy Magyarországon elképzelhetetlen a pártok váltógazdasága. A kormányzópárt örök kormányzásra, az ellenzék örök ellenzékieskedésre rendezkedett be; azután jött a vizözön. A szabadelvű párt hirtelen elolvadt, mint egy váratlan márcziusi hőségben a hómező. Az ellenzék pedig egyszerre szembenállt egy csomó kormányzati feladattal, ami mind készületlenül érte, meglepte és zavarba ejtette. A kormány gazdátlan maradt, anélkül, hogy jelentkezett volna a természetes örökös. (Főleg azért, mert az idők méhe még meg sem szülte ezt az örökösöt.)

Akkor szó sem lehetett másról, mint Buratelláról. Gondnok kellett, aki a természetes örökös jelentkezéséig elvállalja a nagy államérdekkei kezelését. Atmenetileg s kötött marsrutával így vállalkozott a kormányzásra és a jó gondnok szerepére a koalíció. Csak átmenetileg, mert egy egymástól különböző pártokból összeszűzött alkalmi egyesülés nem is vindikálhatja magának az állandó jellegét. Az összetartó szíjak meglazulnak, külön elvű pártok külön utakra tévednek. Ingatag, homokos talajra lehet építeni szükség-barakkot, pár heti, egy-két rövid évi használatra, hogy a népek fe-

dél nélkül ne maradjanak. Szép sokemleltű bérpalotának azonban már tartósabb, szilárdabb talajt kell keresni.

Es erre most jött el az idő.

A kötött marsruta vége felé közeledik, az átmeneti hidat megjártuk a szakadék fölött. Maholnap a tulsó oldalon leszünk, de most még ködös a levegő, sejteni alig lehet, hogy mi várokozik ránk odaát?

Fuzió — mondják sokan. Jó. Ez is egy lehetőség. Bizonyos, hogy tovább nem lehet már várokozni az állami kormányzás föltételeinek tartós megalapozásával. Bizonyos, hogy az idők méhe már vajudik azzal, hogy megszüljön a várva-várt örökös. Akik elég szubtilis idegzetűek ahhoz, hogy mint valami delejes folyamat, megérezzék az örök áramlását, már sejtik, már tapasztalják ennek a vajudásnak a vonagló reflexmozgásait. Energiák dolgoznak körülöttünk, rejtett, mert a szociális élet eleven husába burkolt energiák, amiket nem lehet kézzel megtapintani, fonttal lemérni. Akarattal, agitációval irányítani is csak kevéssé lehet őket. Mindent, amit ezuttal megállapítani lehet, ennyira kell redukálni, ha hazudni vagy tévutakon járni nem akarunk: a nemzet — a maga leamputált irányzó szerve helyébe — új szervet áhit s a szükség-szerűségek, az előzmények és következ-

A Virgák.

Írta: Báró Nyáry Albert.

(Utánvonnás tílos.)

A XVIII. század elején Beczkón csendes visszavonultságban egy tekintélyes külsejű, patriarka szakállú öreg ur élt. Kicsiny házában fedelén állandóan ott lengett egy kék-sárga lobogó. Virga István uramat éveken át nem kereste senki a portáján. Ki emlékezne arra a városban, hogy mikor jött közjük? Ugy tekintették, mintha olyan öslakó volna, akit még az unokák sem fognak halva látni. Pedig már a nagyapák beszélnek róla, hogy kis gyermekkoruk óta ismerték a nagyszakállú öreg urat. De hát ki tudja, nem az apja, vagy a nagyapja volt-e az, akit ők láttak? Vagy hát a lánya, vagy az unokája-e Virga Istvánnak az a szegény leány, aki a legszomorubb fogoly talán a világon, mert ártatlanul van bezárva egy világgyűlölő öreg ember mellé. Néha-néha látnak a járókelők egy sápadt, szép leányfejet, dus bogárfekete hajjal körítettet. Ha elmondja az iskolás gyermek, hogy kit látott a Virga-ház muskátlis ablakjában, rábólint az öreg szüle is s emlékezik, hogy ő is látta, mint gyermek azt a sápadt leányfejet. Ki igazodik hát el, hogy hány nemzedék született s halt meg a Virga-házban.

Eppen tanácsülés volt a városházán, esküdt uraimék álmosan bólogtak a zöld asztal mel-

lett, mikor hirtelen felpattan az aító s a sietéstől elfult lélekzettel a sápadt arcu leány rohant be rajta. Még köszönni sem volt ideje, annyira sietős volt a mondanivalója.

— Az Isten szerelmire kérem kigyelmeget, hagyják félbe a tanácskozást. Édes apám halálán van s kigyelmegetre valami bizni valója volna. Siessenek, jöjjenek velem, hogy ha életben akarják még találni szegényt.

A nagybeteg ziháló mellel feküdt ágyán s nyugtalanul tekintett az aítóra s valami meglegedett nyugodtság áradt szét arcán, mikor belépni látta az egész magisztratust. Odaintette őket az ágyához.

— Hozta Isten kegyelmeget. Lássák, bizony egyszerre nagyon elnehezedett az állapotom. Még jó, hogy annyi erőm maradt, hogy szólhatok a sir széléről. Nagy gondot viszek át a másvilágra. Nem tudom, mi fog történni az én szép kis leánnyommal. Ne sirj édes egyetlenem, nem fog elhagyni az Isten. Eleget meg-szolgáltam érte én, meg a te nagy őseid, hogy te családunk legutolsó sarja, hálára számíthass az emberek részéről. Fogy az erőm, jó uraim, olyan rövid a lélekzetem, hogy végkép nem bírom a beszédet. Érzem, hogy perczeim vannak csak hátra. Végrendelkezni akarok. Az egész hagyatékom ez az irás, amelyben az én és családom története meg vagyon írva. Kérlek benneteket jó uraim, tegyetek aszerint s ne hagyjátok az én egyetlen árvámat.

A beteg hörögni kezdett s leányát, aki zokogva rohant hozzá, magához ölelve, érthetetlen szavakat suttogott csak. A halálkin nem sokáig tartott s Virga István rövidesen a mások irtalmára hagyta árváját csakugyan. Görcsösen összeszorított ujjai közt tartotta azt a kincset, ami a leánya egyetlen öröksége volt, egy kézira-

tos könyvecskét, amely csodás történetekkel volt telve. Ámulva olvasta mindenki s a legtöbbje csak a fejét csóválta meg hitetlenségében. Ki gondolta volna erről a magabazárkózott öreg emberről, hogy milyen nagy érdemei voltak neki s hogy ősei mekkora országos dolgokat műveltek valaha.

De lássuk sorba a családi történet lapjait. Az elhunyt Virga István állította össze a könyvecskét, azokból az írásokból, okmányokból, levelekből, amelyeket hiteles megőrzés végett Közszeghy Imre trencsényi szolgabírónak adott át.

A család első kimutatható őse Dániel, aki Stibor Erzsét kapta nőül. Látni való már ebből is, hogy Beczkóval milyen régen összeforrt a Virga-család története. Az igaz, hogy a Vág völgyének hajdani kiskirálya, Stibor vaida, nem igen lehetett büszke erre az összeköttetésre, mert örökösén kívül csak egy leányt ismert el magáénak, az pedig nem Erzsé volt, hanem Kata, akit Bánffy Pálhoz adott férjhez. Az irigy sógor aztán elsikkasztott minden írást, amelynek révén az örökséget lehetett volna követelni s most a Virga-család csak szent hagyományképp hivatkozik a Stibor-rokonságra. Ha a büszke vajda megélt volna unokájának felszerűsét, bizonyára nem tagadta volna meg vétét. Mert a kis Mátyásból derék vitéz vált ám. Félte az ellenség a kardját, de a nyilat sem kevésbé féltelmesen kezelte. A meskői hegyen 1433-ban nem az ő keze nem volt elég biztos, nem is a hur nem feszült eléggé, hanem Ziskának a koponyája volt tulságosan kemény. A Virga Mátyás nyila egyenesen a jobb szemébe furódott be, de megakadt a kemény szontban s a vad vitéz ott a csata hevében beletörte a sebbe a nyilvesszőt, hogy tovább harcolhasson s kifolyott szeméért boszut

mények fejlődése ott tart, hogy a mélyből — ahol folytonosan dolgoznak ilyen ellenőrizhetetlen szociális erők — nem-sokára az élet folyamának felszínére bukkannak s a napi hullámzások fölé emelkedik a szükséges és áhitott irányzó szerv.

Ismételjük, hogy sokak szerint ez a szerv a ma koalícióban álló pártok fuzionálásából, állandó jellegű összeolvadásából keletkezik. Mondják, hogy vezető politikusok egyengetik is egy ilyen fuzió utját, sőt elvben és papiroson minden készen van arra, hogy egy új alakulás átvegye a koalíciótól a kormányrudat.

Lehet. Mi mindenesetre akkorára tartjuk fenn magunknak a véleménymondó jogot, hogyha majd nemcsak sejtések, de konkrét tények fekszenek előttünk.

Addig is azonban érdekelt bennünket, hogy megkérdezzük ebben a tárgyban a mások véleményét, olyanokét, akiknek egy ilyen fuzionálásban esetleg szavuk lesz.

Ezekből a véleményekből itt közlünk egynéhányat. Az olvasó konstatálhatja belőlük, hogy ma még a nézetek mennyire ellentmondók, de felhasználhatja őket arra, hogy belőlük megkonstruálja a maga meggyőződését.

A pártok egyesülését a politikai helyzet természetes és szükségszerű következményének tartom.

Közel három esztendő óta vesznek részt az ország kormányzásában a szövetségzett pártok vezérei. Ez idő alatt közvetlen közelségből megismerték azokat az akadályokat és nehézségeket, melyekkel kormányzó politikusoknak számolniuk kell. Fáradságos tisztükben szerzett tapasztalataik immár megfelelnek arra a kérdésre, mi lehet és mi nem lehet; mi a célszerű és mi

az esztelen; milyen politikai program ki-vihető, milyen nem az; miként kell megá-lapítanunk a nemzeti politika törekvéseit, hogy a legjobb sikerekhez jussunk.

Elképzelhetetlen, hogy ezek a vezérek a közösen végzett munka után ismét szét-váljanak s mintha mit sem tanultak volna, a régi közjogi kasztpolitika jelszavai alá huzódván, különböző feladatokat jelöljenek ki, szemközt álló programokat adjanak és a magyarságot egymás ellen vezessék. Ellenben kétségtelenül arra törekszenek, hogy a kivihetőség feltételeit biztosítsák egy olyan politikai program javára, melynek megvalósítására pártkülönbség nélkül egye-sülhetünk.

Eltekintve a rendkívüli helyzettől, az elintézetlen katonai kérdéstől és az új vá-lasztási törvény hatásaitól: választási pro-gramra minden körülmények között szük-ség lesz. Se a kormány, se a kormányzásban résztvevő pártvezér nem dobhat ki olyan programot, mely a hangulat felkeltésére kedvező ugyan, de melynek végrehajtására a siker reményében nem vállalkozhatik. Ilyen programmal korteskedni, egyenlő volna a közvélemény félrevezetésével. Al-kotmányos erőnkkel végrehajtható pro-grammot várunk. Ha pedig ilyen program-mot készítenek, ez csak egy lehet: a kivi-hetők között a legjobb.

Egymás ellen lefelé licitálni nem fog-nak a vezérek. Egy posszibilis és a nemzetre kedvező program ellen nem fognak ellen-téteket szervezni a rosszabbikkal, mert ez nem is lehet. Az a választási program te-hát, melyet a pártok vezérei elfogadnak, a tömörülés és az új pártalakulás egyedüli alapjául kínálkozik.

Ha a nemzeti politika leglényegesebb feladatára nézve egymás között se tudnánk megegyezni, akkor a megegyezés a király-lal még kevésbé sikerülhet. Ennélfogva a pártoknak egymás között való megegye-

zése már azért is nagy horderejű, mert egyesült akaratauk teljes súlyával bizonyo-san többet nyomnak a nemzet javára, mint-ha egyenetlenséget, széthuzódó pártokat és belső küzdelmekbe sodort közvéleményt teremtünk a bécsi politika hadműveleteinek.

A közös program megállapításának nézetem szerint nincsenek akadályai, mert a kivihetőség szempontja egyformán mér-téket adó az összes vezető politikusok előtt. Inkább csak abban a kérdésben merülhetnek föl ellentétes nézetek, hogy melyik követé-lésnek adjanak előnyt a másik fölött. Min-den vonalon ugyanis aligha lehetséges előre-nyomulni. Koncentrálni kell az erőket né-hány olyan nemzeti követelés körül, melyek leglényegesebbek. Hogy mik legyenek ezek, annak megítélése a célszerűség dolga. Tu-domásom szerint talán az egyetlen bankügy célszerűségének megítélésében térnek el a nézetek; csak hogy ez még sem elég nagy kérdés ahhoz, hogy szétszakítsa az embe-reket és a pártokat és megakaszsa a nem-zeti feladatok körül való sorakozást.

Különben a bankszabdalom meghosz-szabbításának kérdésében a koalíciónak döntenie kell még ez év folyamán és ha az elintézésre nézve nem sikerül az egyetértő megállapodás, akkor nemcsak, hogy fuzió-ról nem lehet szó, de maga a koalíció is szétesik, mielőtt vállalt feladatait teljesítette volna. A bankkérdésben való megegyezés e szerint nem csupán az új pártalakulás fel-tétele; enélkül a helyzet is fenekestől fel-fordul s a nemzeti erők kibontakozására való összpontosulása helyett a legcsunyább válság állhat elő.

Ennek nem szabad megtörténnie.

A közjogi kérdésekre nézve nekünk, a különböző pártbelieknek, könnyű egymást megértenünk. Mindnyájan az elérhető leg-többet akarjuk, mert mindnyájunk szeme előtt az önálló magyar nemzeti állam ki-építésének eszméje lebeg. Ámde a király-

álljon a magyarokon. Ebben a küzdelemben ott hordta apja nehéz fegyvereit, mint kis apród, a család második Mátyása is. Ennek egyéb vitézi cselekedetéről nem beszél a családi história. Annál nagyobb híre volt két fiának: Imrének és Józsefnek. S hogy mindenki láthassa és olvashassa az ő vitézi voltukat, a király aranytáblákra vésette ezeket a hősi tetteket s a két vitéznek ezeket a szokatlan formájú kitüntetésekét kalapjuk mellett kellett hordaniok. Aféle érdemredek voltak tehát ezek s nem is volna rossz szokás, ha a mostani ordókra is fel kellene iratni, hogy mi-lyen érdemei vannak viselőiknek. Legalább egy kis mellékkeresete volna a jó fantáziájú regény-íróknak, akik kihámoznák a kitüntetettek jeles cselekedeteit.

Virga Imrének jól kamatozott a süvege mel-lét ragyogó aranylemez. Onnét tudta meg Ja-kusith Karola, hogy milyen nagy vitéz ez a kon-dorbajuszu levante s halálosan beleszeretett a deli legénybe. A vöröskői és zrnai uradalmakat kellett volna magával hozni a menyasszonynak a házhoz, csak hogy a familia megint előállt s letörték egy darabot a Virgák szerencséből. Végre is megunta a szerelmes vitéz a torzsalko-dást s hogy szép mátkáját akadálytalanul ölel-hesse, egyezséget csinált a Jakusithokkal. Jutott még így is elég szép hozomány a szerelem mellé. Egy félmérőt töltöttek meg arannyal, ezüsttel s még el sem csapták a tetejét. Ezért aztán le-mondott Virga Imre minden jussáról a Jakusith-vagyonhoz. Ugy látszik, még a rokonságot is el-adta ezért a tál lencséért, mert Karolának és Imre urnak még neveit sem említi sehol a Jaku-sithok leveles-ládája.

Nagy királyunk, Hollós Mátyás a Jakusith Karola megtagadott gyermekét, Jánost, legdere-kabb vitézének nevezte — talán csak úgy négy-szemközt — és nemességét 1471-ben kutyabőrön erősítette meg. Milyen csapás a családra, hogy

ez az armális elveszett! A feleséggel való ha-gyományos szerencsétlenség tovább üldözte a Virgákat. A János vitéz szerelmes feleségét, Terezt a Majláthok családi fája ugy elhallgatja, mint nyomtalanul elpusztul az ágról lehullott fa-level. De a Virgák családi krónikáia fenntartotta ennek a sarjának a nevét a Majláthok akarata el-lenére is. A családi virtus nem halt ki ebben a Jánosban sem s fiai, Imre és József, atyjukhoz méltó hadiúk lettek. Sok vitézi cselekedetük kö-zött legnevezetesebb a Frigyes herceg meg-mentése volt. Rég ideje annak a nagy háborúnak, amelyikben részt vett a két Virga. A csata he-lyére sem emlékezik már a család, csak azt tudja, hogy Frigyes herceg, a vezér, — német volt-e az istenadta, vagy más szerzet? — halálos ve-szedelemben forgott. Az ellenség az ő fejét ki-vánta s nem volt már vitéz sereg mellette, amely védeni tudta volna életét. A két Virga busan te-kintett jó kardjára. Híjába, kevés annyi ember ellenében. Nem menthetik meg a herceget még a saját életük árán sem. Ekkor Schula Jánosnak szerencsés ötlete támadt. Ki volt Schula? Egy jó vitéz s a Virga Zsófia férje. Hamarosan kivéte-ték egy elhullott paripának beleit s bevarrták helyükbe a halálfelelem közt remegő herceget. Aztán a három hű vitéz eldobta fegyverét s el-kezdte czipelni az ellenséges seregen át a dögöt. Az kíváncsian nézte, mint visz három magyar harc-os verejtékek közt egy kimult paripát, de nem zavarta meg őket. Még talán nevettek is egyet, ha ugyan ráérték a Frigyes herceg utáni nagy keresésben.

A vitézség ezzel úgy látszik kifogyott egy időre a Virgákból. Még a családi krónika sem tud semmi nevezetést feljegyezni róluk. Pedig a familia itt van már a kihalás előtt. Istvánt ke-resztelte utolsóinak a pap a család férfitagjai kö-zül. Azt az Istvánt, aki most itt fekszik élettelenül a tiszteletreméltó városi magisztrátus előtt. No

lám, csak most tudják, ki volt az a tekintélyes külsejű, patriárcha-szakállu öreg ur, akit ismert Beczkón mindenki s még sem ismerte senki. A nagy Stibornak az egyenes leszármazottja, akit a beczkói vár egynéhány köve még jog szerint megilletne ma is, ha élne szegény. Bizony nem hiába hívják a Stibor vajda várát Bolondócznak is, bolond dolog az, hogy az egyedüli egyenes örökös most itt fekszik a vár alatt egy kis házi-kóban holtan s holmi mellékágból való meg ott a várban duskálnak a gazdagságban. Mért is nem jött István ur elő életében a bizonyvitékaival. „De hát minek próbált volna szerencsét, — mondta az egyik tanácsbeli, — ugy se tudott volna érvényt szerezni annyi száz év után a maga igazának. Azok a hatalmas urak, akik a jószágokban ülnek, még az olyan igazságok is megtudnák ölni, amelyik világosabb a napnál.”

Nem is dicsekedett el Virga István uram sem a családjá nagyságával, sem a maga érde-meivel soha életében. Nem tudott ezekről senki más a lányán kívül. Vagy talán még az sem. Most már halott, néma szájával elmondia a ma-gisztrátusnak is. Ha akad istentelen ember, aki nem hiszi el, feleljen érte a másvilágon. Virga István csak nem fog utolsó percében az ő ked-vükért hazudni. Mit keresgélnek a város történe-tében azt az eseményt megírva, mikor a török Levadant, akinek a város, meg az uradalom alá volt vetve, megölte Virga István. Örüljenek in-kább annak, hogy most szabad a város s nem parancsol benne az a kegyetlen török. Mert soha, míg a világ világ, meg nem szabadult volna Beczkó attól a szörnyetegtől, aki három évi ke-gyetlenkedése alatt ugy a nyakára emelt a város-nak, hogy senki sem mert kezét emelni rá, pedig nagy jutalmat ígértek titokban annak, aki meg-szabadítja tőle Beczkót. Ezer szerencse, hogy Virga István 18 évi vitézkedés után éppen akkor hagyta ott a katonaságot s nem hiába volt a Sti-

lyal is szükséges megegyeznünk és bizonyos, hogy az egyetakaró nemzet könnyebben találkozhatik a királylyal, mint a szétforgácsolt és önmagát gyengítő képviselő. Meg vagyok győződve arról, hogy a pártok tömörülése révén a legkedvezőbb programot vivhatjuk ki, amiről csak szó lehet, mert a király is szívesen honorálná azt az új pártot, mely eloszlatván a mai bizonytalanságot, láthatóvá tenné a jövőt. Ellenben ha a mai pártok a kielégítetlenség keserű érzésével oszlanának szét és indokolható sérelmi politika bontogatná ki szárnyait, akkor a szélső áramlatokkal szemben a mérsékelt álláspontokat nem lehetne tartani többé és olyan következmények fenyegetnének, melyek méltán aggodalommal tölthetnék el a nemzetet és a királyt.

Nemzetnek és királynak valóban közös érdeke, hogy a pártok egyesülése lehetővé váljék. A kialakulás folyamatát zavarni és rontani bűnnek tartanám. Gondviselészerű pillanatok ezek. Döntő próba előtt áll abbéli képességünk, hogy vajon hozzá tudunk-e fogni a nemzeti erőgyűjtés munkájához.

Buday Barna,
országgyűlési képviselő.

A vallás tanítása szerint vétkezni háromféleképpen lehet: gondolattal, szóval és cselekedettel.

Az én politikai hitvallásom szerint is, aki a fuzióra még csak gondolni is mer, már az is politikai vétket követ el. Vinoy francia tábornok a múlt század nyolczvanas éveiben így nyilatkozott: amely francia revanche-háborúról beszélne, megérdemelné, hogy fejbőljék; de aki erről még csak nem is gondolkoznék, megérdemelné, hogy felakasztsák.

Ilyen szigorú ítéletet — a contrario — nem mondok ugyan azokra, akik a fuzió gondolatával foglalkoznak, de azt igenis

mondom, hogy aki a fuziót meg akarja csinálni, az a becsületes jó öreg törvényünk, az 1504. decretum I. cikke analógiájára politikai hitelének elvesztésére ítéltessék.

Vagy ma már egészen meggyökeresedik az az asszony-politika, hogy bizonyos korban semmiképp sem akarunk emlékezni arra, hogy hány évesek vagyunk, hogy mi történt a múltban, mit fogadtunk harmadfél évvel ezelőtt, mi volt ekkor a programunk?

Álljon elő az a nagy hazafi, aki 1906. év április havában ilyen programbeszédet mondott: „harmadfél évig koalíció, azután pedig fuzió”. Amint Belgiumban 1830-ban: hétfőn ilumináció, kedden revolúció.

Én úgy tudom, hogy a koalícióhoz csatlakozott, mintegy 370 és különösen a magát függetlenségi pártinak valló közel 270 képviselő lényegében a következő programbeszédet mondotta:

Az alkotmánytípró darabont világ helyett elfogadjuk a király és a vezérférfiak között létrejött azt a megegyezést, amely szerint rövidesen, egy-két év alatt, megcsináljuk az általános választójogon alapuló választótörvényt, addig pedig lényegében marad a statusquo. Addig sem a király nem kívánja az óhajtott katonai reformot, sem az egyes pártok — főleg pedig a függetlenségi párt — nem kívánja programja megvalósítását. Ilyen czélből a különböző pártok — elveik fentartása mellett — egyesülnek, koalícióba állanak. Tisztelt polgártársak! Jól jegyezzék meg ám — amit különben mondani sem kellene — hogy ez az országgyűlés csak átmeneti országgyűlés lesz. — Ennek voltaképpen való czélja csak az általános jogú választótörvény megalkotása; mert csak ez az egyetlen reform, melyben a király és a nemzet megegyezett. Ha megalkotjuk az új választótörvényt, az átmenetileg a koalíció által lekötött minden akarat, minden program felszabadul

és minden pártnak joga lesz az általános választójogon alapuló törvény alapján összehívandó országgyűlésre magának többséget toborozani.

Én programbeszédemben nagy vonásokban körülbelül még ezeket tettem hozzá: (amikor e sorokat írom, a programbeszédem nincs a kezemenél s így szóról-szóra nem idézhetem) Ez az átmeneti országgyűlés csak a fegyverszünet időszaka. De ha azután a legközelebbi országgyűlésen a mi pártunk, a függetlenségi párt, nyer többséget, semmiféle parlamentáris akadálytól nem fogok visszariadni, hanem ezer poklon keresztül is megvalósítani igyekszem programunkat; mert utóvégre tisztába kell jönnünk azzal, hogy a népakaraton nyugvó parlamentáris rend-e az, amelyben élünk, vagy pedig egyszerűen csak álcázott abszolútizmus. Ha pedig a függetlenségi pártnak az új országgyűlésen nem sikerül többséghez jutni, amint azt Bernáth István képviselőtársam még ellenzéki korában (s ezt nem szemrehányásként mondom) írta: „már egymagában az a tény, hogy mások nem osztoznak véleményünkben, a legnagyobb ok arra, hogy érettük sikra szálljunk”, én is, miként eddig negyven évig, úgy ezentúl is, esetleg halálomig fogok küzdeni a függetlenségi párt egyedül nemzetüdvözítő elvei megvalósításáért, azokért a törvényekért, melyeket — mint John Bright mondja — habár nem is hirdették ki a Sion hegyén az ég dörgése és villámlása között, de azért éppen úgy isteni törvények, mert azokon alapul hazám boldogsága.

Azt azonban bizonyára nem mondotta egy képviselőjelölt sem, hogy függetlenségi, alkotmánypárti, vagy néppárti pontosan elhatárolt elveik fentartásával belépnek ugyan a koalícióba, de majd harmadfél év után elveiknek legalább részben való feladása mellett összefuzionálnak más párttal.

Ha ilyen programot adnak, aligha

bor vajda vére, tüstént magára vállalta, hogy megszabadítja az idegen zsarnoktól a várost. Levadan szívesen fogadta, mint volt katonatisztet, mikor tisztelegni ment hozzá s meghívta asztalához is. Tetszett neki, hogy nem olvan remegve felelget neki, mint a többi városbeli békés polgár. Lassanként szinte nélkülözhetlen barátjának tekintette Virga Istvánt a török ur, aki rőtön szalajtottá érte fő-csibukgondozóját, ha valamelyik nap nem látogatott fel hozzá István ur. A gyaur pedig váltig törte a fejét, hogy miképpen sem mizhetné ki legkönnyebben a törököt a világból. S amin heteken keresztül hiába törte a fejét, eszébe jutott egy pillanat alatt.

A kugli-babák fel voltak állítva s a basa éppen nagyon jó kedvben volt, mert egy ütésre ledobta mind a kilenczet.

— Én leütöttem mind a magyarokat, — nevetett, — most lássuk, hányat találsz te el?

— Ha megsegít az Isten, egyet. — fohász-kodott fel István ur s a kemény golyót teljes erejéből a török tar fejéhez röpítette. Nagy babát talált, de ennél sikerültebb dobást nem csinált még senki, amióta csak kugli van a világon. Egy hangot sem adott a török, csak összeesett holtan. Koponyájának felét egészen szétszakította a golyó. A gyilkosságot nem látta senki, jaiszó nem hallatszott s Virga Istvánnak sikerült a menekülés a török udvarból. Az urokat vesztett szolgák aztán kitakarodtak a városból s szabad lett Beczkó megint. Ezért a nagy szolgálatért semmi jutalmat nem fogadott el István ur, csak örökös kiváltságot kötött ki magának és utódainak a városban. Jogát nem jegyeztette fel s csak a Virgák ismert önzetlenségét bizonyította azzal, hogy érvényt évtizedeken át nem is igyekezett szerezni annak s ismeretlenül, szegénységben élt abban a városban, amely Isten után neki köszönhet legtöbbet.

A városka másnap egyébről sem beszélt,

mint arról, hogy behuzták félig a kék-sárga lobogót a Virga-kastélyon. Mert akármilyen kicsi is az a ház, de menten kastélylyá növekszik, ha egy Virga lakik benne. Szépen felravatalozták a halottat s még a karonülő gyermeket is elvitte az anyja, hogy nézze meg a város nagy halottját. Hadd beszélhesse el majd az unokájának, hogy ő még látta a város megmentőjét, ha ravatalon is. A szegény Anna leányasszony iránt nagy volt a részvét. Boldog volt az, aki vigasztalhatta s aki hallotta a hangját. Fiatalnak, szépnek, legendásnak látta megint mindenki s különösen azzá tette atyjának az a gondoskodása, hogy arra kérte iratában a várost, hogy terjeszsen fel a királyhoz egy instancziát az iránt, hogy tekintettel a Virgák, különösebben az István ur érdemeire, ennek a leánya, a család utolsó sarja, hogy ki ne haljon a Virga név, legkegyelmesebben fuisittassék.

A derek Beczkó a fényes temetés után azonnal megszerkesztette a királyhoz való alázatos kérvényt, amelyhez mellékelte a Virga-család krónikáját is s türelmetlenül várta a városban mindenki a kegyes királyi leiratot. Anna leányasszonyt pedig, aki maholnap fiuvá lesz, — Uram bocsá! egyszerre agglegény lesz szegény! — a város árvájának tekintették. Teibe, vajba fürödhettek s már éppen azon gondolkodtak, hogy őt tegyék meg főbíróvá, midőn leérkezett a királyi válasz. „Valami akadályok vannak”. — adta meg a feleletet a magisztrátus a kérdezősködőknek, — de elhárítjuk rövidesen.” De bizony soha sem sikerült az udvar aggodalmait eloszlatniok.

Legelőször azt vették rossz néven ott a királynál, hogy ilyen nagy multu magyar családától írja meg a familiáris krónikát. Aztán meg azon csodálkoztak, hogy a felhozott történelmi eseményeknek sehol a históriában nyoma nincs s megakadtak azon a fránya kérdésen, hogy a Stibor, Jakusith, Majláth, meg a többi nagy fa-

miliák hogy tudták úgy eltagadni a Virgákkal való rokonságot. A nagyképi szakértők azért is furcsának találták ezt a családfát, mert századokon keresztül tulságos ritkán hajtotta volna ki az új ágakat és ki tudja, mennyi más hiábavaló ellenvetést tettek. Nosza, meg fog dőni mindegy aggodaiom, ha kiteríti nemes Kőszeghy Imre szolgabíró ur a nála őrizett irásos bizonyítékokat. Anna leányasszony idáig gögös mosolylyal beszélt csak a király kétségeiről, de egyszerre lesújtotta őt is a legnagyobb szerencsétlenség híre, amely érte a Virgákat. A szolgabíró ur hit alatt azt vallotta, hogy átvette ő ugyan a családi okmányokat, de csodás módon alig néhány nappal az átvétel után eltűntek azok házából. De az esetet soha sem volt zive bejelenteni István urnak s örült, hogy idáig nem kellett számot adni azokról. Csak arra emlékszik ma már, hogy 900 éves héber és görög Virga-levelek voltak nála s a magyar nyelven írottak is 500 év előtt keltek. Jakusith Karolától egy nyalábbal voltak férjéhez intézett levelek s hogy az okmányok minden kérdésre megadták a választ. Hiába marasztalták el a szolgabíró az árvával szemben kártérítésre, hogy tudta volna ez kárpótolni azért Anna leányasszonyt, hogy nem lehetett soha fiu belőle. Az árvát rövidesen is sirba vitte a bánat s vele kihalt a Virga-nemzetség.

S a mi legnevezetesebb ebben a dologban, az az, hogy mindez így meg is történt. Egész komolyan foglalkoztak a Virga István regényes hazudozásával, vitatták a koholt családi krónika hitelességét s a lehetetlen események laza összefüggéséből csak nagy későn tanakodtak azon, hogy Virga István hőbortosságából, vagy csalási szándékából hamisított-e egy egész családi történetet.

nyertek volna mandátumot. Ha pedig nem adtak ilyen mandátumvesztő programot, ne is járjanak el ilyen program szerinti megválasztásuk után sem a mostani országgyűlés tartama alatt.

En elismerem bármiféle program szabadságát, de csak a választás előtt. A jövő országgyűlésre kiírandó választás előtt adhatnak tetszésszerinti fuzió programot. Átvehetik a programjukba a néppárttól a revíziót, az alkotmánypárttól a liberalizmust s a függetlenségi párttól a personaluniót; csak legyen olyan választó közönség, aki azt beveszi. De ne most tegyék ezt koalíciós programjuk cserbenhagyásával. Ez nem lenne más, mint a hatalom után való sóvárgásból származó, szövegmenetartó, tisztességtelen politikai élet jogtalan prolóngációja.

A fuzióra teljesen ráillenek gróf Apponyi Albertnek a végvonaglásban vergődött szabadelvű pártra alkalmazott idézete: propter vitam emittitur perire vivendi causas. Hosszabbítsuk meg nyomorult életünket, habár el is vesztettük a tisztességes élethez való jogunkat (okunkat).

Ismétlem tehát, hogy aki a fuzióra csak rá is gondol, politikai vétet követ el. Még inkább vétkezik, aki erre rábeszélni igyekszik. Aki pedig abban részt is vesz, mint szöszegő, soha meg nem bocsáthatóan politikai bünhössé lesz.

Babocsay Sándor,
országgyűlési képviselő.

* * *

Írják a fuzióról? Az „Egyetértés”-nek megtenném nagyon szívesen.

Ha a nyári szellemeskedések körében maradhatok, azt mondhatom: A fuzió olyan, mint a házasság. Minél többen, minél többet beszélnek róla, annál kevésbé sikerült. Vagy olyan, mint a pinczemesztés. A jóból is rosszat, a rosszból is jót tudna csinálni. Vagy — olyan, mint az omnibusz. Aki nem próbálta: föl kívánczik; aki rajta ül: lekivánczik.

A hasonlatokat folytathatnám, de nem szükséges. A fuzió — így, vagy amúgy, — de biztosan meglesz. Nem segíthetek benne, legfeljebb elronthatnám. Ezt pedig nem akarom.

A „bárka” megtelt. El is fog indulni. Meg is fog állapodni — valahol.

Akárhol: én csak örülni fogok neki.

Részletes véleményemet azonban, valószínűleg — hacsak valami közbe nem jön — a nyilvánosság számára akkorra tartom, mikor már a tények előttem lesznek.

Nem látom még a vadat. A puszta erdőbe pedig, csupán a visszhang kedvéért: nem fővöldözök

Lengyel Zoltán,
országgyűlési képviselő.

* * *

Minden habozás nélküli vallom, hogy a parlamenti pártok fuziójára feltétlenül szükségünk van. A koalíció nem elégséges a jövő előreláthatólag nagy küzdelmei megvívására, mert különböző pártérdekek propagálásával, legyen a szövetségesülés bármily őszinte, távoli időkre kiható célokat azért sem lehet elérni, minthogy az eredményből a szövetségesek mindenike részt kívánván, ez homogen nem lehet.

Ezredéves mul: áll mögöttünk s a jövő ezredévet kell biztosítanunk. Ennek kerestülvitele a jelen és a közvetlenül következő ujhodt parlament feladata.

Egyfelől a különböző nemzetiségek,

másfelől az egészségtelen irányban alakuló szociálizmus törekvései jelzik, hogy bekövetkezett azon időpont, midőn minden hazafinak — pártkülönbség nélkül — egyesülni kell a magyar haza további ezer éves fentartásának biztosítására.

Az új választói reform átalakítja a képviselőházat, ez pedig rányomja bélyegét az országra. És hogy a bélyeg a magyar államot jelképezze-e, vagy pedig, hogy azon a magyar csakis mint egyik nemzetiség forduljon-e elő? képezi — nézetem szerint — azon sarkpontot, mely a fuzió kérdésére döntőleg hat.

Mint az ország legszélsőbb keleti határának egyik képviselője, nem egyszer gondoltam el, hogy az évszázadok viharai-ban, különböző nemzetiségek közé beékelve, a maroknyi székely nép nyelvét, viseletét és szokásait miként őrizheté meg, mindig azon következtetésre jutottam, hogy ezt az alaptörvényeinkben lefektetett, quasi parancsolólag előirt egyetértés, szívós kitartás és áldozatot nem kimélő okos erélyességével érte el. Mi akadályozhatná tehát Magyarország összes honfiit abban, hogy ma, midőn az ujkorok sötétebben jelentkezik előttünk, mint a múlt összes veszedelmei, a jövő érdekei feltétlen biztosítására — ne egyesüljünk?! . . .

A felelet nem nehéz. A kérdést azonban talán élesen állítottam föl, mert a kényszerhelyzet még nem következett be. Ezt módunkban áll még bizonyos időre elodáznai, de — csak rövid időre, mert az egészet a küszöbön álló választói jog reformja uralja. Tehát egy ismeretlen valami. Igen sokan vannak s merem állítani, a függetlenségi párt nagy többsége, kik a feleletet a törvényjavaslat megismerésétől teszik függővé s csakis azután kívánnak a pártközi válaszfalak, hogy és mikénti eltávolításáról gondolkodni, nyilatkozni. Ezek nézetében nem osztozom, nem azért, mert megbízom a javaslat tervezője, gróf Andrássy Gyula minden kétségen felül álló jó magyar hazafiságában — számot vetve azzal, hogy ha az ismeretlen javaslat a magyar nemzet érdekeinek meg nem felelne: a mostani képviselőházban keresztülvihető sem volna. A fuzió kérdésének elbírálásánál tehát a választói reformjavaslat ismeretlen volta annyival kevésbé befolyásolhat, mert annak sorsa különben is a függetlenségi párt kezébe van letéve. Legyen azonban bármilyen ismeretlen a reformjavaslat, annyit mindenki tud arról, hogy az eddig jognélküliek egy nagy tömegét hozza az alkotmány sáncaiba. Önként felmerül tehát ismét egy kérdés: vajjon a választói joggal felruházott eme nagy tömeg a magyar alkotmányt fogja-e védeni, avagy ez ellen fordul?

Mondjuk, hogy a jövő titkát képezi.

A titokkal a bizonytalanság is párosul. Én pedig ott, ahol nemzetem, ahol alkotmányunk megmentése, tovább fejlesztéséről van szó, a bizonytalanságot nem szeretem. A bizonytalanságot pedig az adott állapotban csakis a pártok egyesülésével lehet kellő eredményű bizonyossá változtatni!

Ausztria élvezetében van az új választói törvénynek. Olyan nálunk a nemzetiségek tulsúlyát inaugurálná, melyet gróf Andrássy sem akarhat. A jelenlegi parlamenti többség sem. Kell tehát az egyesülés. A levegő is ezzel van telítve és a periferiák — bárhany vármegyében a durva tapintatlansággal megejtett tisztujítás okából is — várják,

Hisz a főbb kérdésekre nézve már csaknem egyet is értünk: az önálló magyar nemzeti jegybank a 67-es alapon állók többségének szintén kívánsága és a gazdasági függetlenségünknek 1917-ben leendő megvalósítása a közvéleménynek oly hangos nyilvánulása, hogy ezzel szemben aktív politikai szerepet vinni kívánó párt nem helyezkedhetik.

A katonai kérdés kedvező megoldása, valamint a külügyi képviseletben a paritásnak fogantatása ma sem képez elvi ellentétet. A kormányzat más ágaiban lévő elvi ellentétek pedig már könnyen egyenlíthetők.

Arra nézve, hogy minő formalitások mellett történjék a pártok egyesülése és milyen keresztnev alatt? többféle véleményt hallottam. Én úgy gondolom, hogy a jeleni nagy többség, a történelmi múlt és a jogfejlés figyelmen kívül hagyható nem lévén, akkor, midőn a dolog lényege az irányadó, a kölcsönös méltánylás mindent meg fog oldani.

Geréb János,

országgyűlési képviselő.

* * *

A „fuzióról”, már t. i. az olyan fuzióról, amelyben a függetlenségi párt mint „ilyen” venne részt, ha valaki függetlenségi párti politikus: csupán egy véleménye lehet.

Ha megcsinálható a párt hazafias céljainak sérelme nélkül — akként — hogy a nemzet kétségtelen jogaiból — gazdasági és közjogi téren — már most megvalósítunk annyit, amennyi az adott viszonyok között lehetséges, a multtal szemben pedig feltétlen haladást jelent, és a jövőre nézve egyetlen egy jogot fel nem adunk . . . akkor a fuziót meg lehet, sőt meg is kell csinálni.

Ha pedig ekként nem lehet, akkor nem szabad megcsinálni. Ez esetben vegyék át a kormányzást az átmeneti idő leteltével kizárólag a 67-es pártok, mert az ő politikájukat igazolnák az események.

És ha a függetlenségi párt, elvfelelő árán, meg is csinálná a fuziót, ez az egyesülés jelentheti ugyan a parlamenti pártok, mint szervezett politikai csoportok fuzióját, de nem jelentené egyúttal a nemzet tulsúlyos többsége lelkületének megnyugvását. És ha (amit nem hiszek!) a függetlenségi párt elveit elhagynák jelenlegi tagjai — a parlamentben, feltartóztatlanul fog feltámadni újra — az országban!

Gaal Gaszton,

országgyűlési képviselő.

* * *

Én a fuzió tervének a felvetését, a jelen körülmények között, szerencsés gondolatnak egyáltalán nem tartom, mert az sem nem szükséges, sem nem czélszerű, de sőt a függetlenségi pártra nézve határozottan káros dolog.

A fuziónak a célja, hogy a képviselőházban az új választói törvény esetleges rossz következményének ellensúlyozására, egy nagy egyöntetű többségi párt álljon készen.

A fuzió nézetem szerint háromféle módon jöhet létre:

1. Az alkotmánypárt egyszerűen beolvad a függetlenségi pártba; ez ellen, azt hiszem, a jelenlegi többségi pártnak egy tagja se emelne kifogást, sőt mindnyájan szíves

örömet fogadnánk őket, erről azonban, azt hiszem, szó se lehet.

2. Ugy a függetlenségi, mind az alkotmánypárt egyelőre lemond elveinek bizonyos részéről, így a közjogi dolgokat egészen félre teszi, az önálló hadsereg kérdését se bolygatja s főleg a közgazdasági kérdések — önálló bank, önálló vámterület — megoldását tüzi ki feladatául.

3. Ha egészen új alapokon alakul.

Már a koalíció megalakulásakor nagyon sokan azon aggódásuknak adtak kifejezést, hogy az előbb-utóbb a függetlenségi pártnak a megszűnésére fog vezetni, mert amelyik párt a hatalmat egyszer megkísztolja, ahhoz még elveinek megtagadása árán is görcsösen ragaszkodik. Ha most a fúzió a függetlenségi párt sarkalatos elveinek feladása árán létrejön, soha senki se fogja lemosni a függetlenségi párttól, hogy ezt nem hatalmi célból tette s elvesztjük legbuzgóbb, legfanatikusabb híveinket. De ilyen áldozat árán — nem hiszem, hogy — a függetlenségi párti képviselőknek nagy része elfogadná-e a fúziót? s ez esetben mi előny lenne az egyesülésből? elvesztenénk annyi, vagy még több képviselőt, amennyit az alkotmánypártból nyernénk.

Ma tehát a fúzióval a függetlenségi párt nem, csak az alkotmánypárt nyerhet.

A fúziót én a függetlenségi párt szempontjából nem helyeslem mindaddig, míg az új választási törvény okozta következményeket nem látjuk.

Csináljunk első sorban is oly választási törvényt, melylyel a nemzetiségeket, internacionálistákat minorizálhatjuk, mert hiszen bolond ember az, aki önként tartja a nyaktiló alá a nyakát. De ha minden körülmények között daczára az új képviselőház arculata mégis olyan volna, hogy a magyarság vezetése bizonytalanná válnék s ha bebizonyosodnék, hogy a magyarság, a hazafias elem, csak úgy tarthatja meg vezető szerepét, ha nem külön pártokra, csoportokra szakadozva küzd sokszor nem az ellenség, hanem a barát ellen, hanem ha egy pártba tömörül, akkor igenis fuzionáljunk s ha ez esetleg elveink egy részének feladását is kivánná, szívesen meghoznánk mindenki ezt az áldozatot, mert egy jó hazafi előtt kell, hogy a pártkérdés háttérbe szoruljon a haza érdekével szemben.

Bernáth Zoltán,
országgyűlési képviselő.

Ha igazán alkotmányos állam volnánk, ha a test fedné a lelket, az ajkak azt hirdetnék, amiket az agy gondol és amiket a szív érez, a függetlenségi és 48-as párt számarányánál fogva fúzióról, vagy új program alatti egyesülésről szó sem volna és nem is lehetne.

A függetlenségi és 48-as párt számszerűleg oly nagy, hogy ha annak összetétele nem volna oly laza, mint amilyen, ha azt a számot valóban függetlenségi érzelmi emberek alkotnák és igen nagy részében nem olyanok, akik sem megválasztásuk előtt, sem azután soha sem voltak ilyenek, hanem csak a mandátum elnyerése és megtartása érdekében tartoznak a függetlenségi párt-hoz, akkor ez a párt oly erős és oly népszerű volna, hogy ennek sem fúzióra, sem programváltoztatásra szüksége nem volna, hanem ehhez formálódna át az uralkodónak és környezetének fel fogása és rövid időn belül meggyőződésnek arról, hogy Magyar-

országnak a personal uniora fektetett önállósága üdvöt hozna nemcsak reánk, de Ausztriára és az uralkodóházra is.

Minthogy azonban a függetlenségi és 48-as párt jelenlegi tagjainak nagyobbik fele annyira új függetlenségi, hogy még mindig a 67-es gondolkodás bilincsei alatt dolgozik, természetes, hogy így, miután a koalícióban ezek segítségével a 67-esek többségben vannak, a kormányzás tullepte azokat a természetes kereteket, melyeket az átmeneti idő alatt a függetlenségi eszmék köré állítottak és bizony-bizony nagyon sokszor belenyult a függetlenségieknek gyengén körülbástyázott területére, ahol is oly rombolást vitt véghez, hogy ma már teljesen bizonyos, hogy új pártalakítás nélkül a Kossuth Ferencz pártja győzelmi reménnyel nem veheti fel a többi párttal a választási harcot. Abszolút többsége kiárt dolog.

Összehozhatna egy relatív többséget, de a kisebbségben maradt pártok részéről minden pillanatban a leszavaztatás veszélye előtt állana.

Ez a helyzet érlelte meg nem annyira a fúziókat, mint inkább egy újabb pártprogram kidolgozásának és ez alapon egy újabb pártalakulásnak kérdését.

Ha ezt a kérdést valóban meg akarják oldani, nem szabad fúzióról beszélni. A fúzió helyes értelmezése szerint egy, vagy több pártnak egy olyan pártba kell beolvadnia, amely elveit változatlanul fentartja s legfeljebb azok végrehajtásába enged bizonyos befolyást az új elemeknek. Ilyen egyesülés a függetlenségi és 48-as párt és a 67-es pártok között lehetetlen és ha mégis bekövetkeznék, ez egy szerencsétlen, hazug politikának folytatásában nyilvánulna meg.

Becsületesen csak egy dolgot lehet megcsinálni és ez az, hogy Kossuth, Wekerle, Apponyi, Andrássy és Tisza Istvánt sem veszem ki s a többi vezérférfiak, akik abban a meggyőződésben vannak, hogy Magyarországon ez idő szerint még nem érett meg a helyzet arra, hogy az évtizedek óta hirdetett függetlenségi elveket megvalósítsuk, vagy legalább azok fokozatos megvalósítását t e t t e k k e l előkészítsük, üljenek össze, ne titokban — mint Ugron Gábor lapja jelezte — de nyilvánosan és dolgozzanak ki egy olyan programot, amely legalább gazdasági függetlenségünket biztosítja és amely általában szociális irányelvekkel tölteti meg. Bontsanak zászlót ezen program alapján őszintén, minden álszemérem nélkül. Aki nézetüket, programjukat vallja, álljon zászlójuk alá — amit, a néppártot kivéve, minden 67-es párt megtehet — és aki a függetlenségi és 48-as zászlóba vett hitét még el nem vesztette, maradjon kívül, lépjen a balpártba, vagy alakítson egy külön pártot, de mentse meg legalább a közel jövőnek a maga tisztaságában a Kossuth Lajosról, az Irányi Dánielről reánk maradt zászlót.

Legyen már egyszer vége a személyeskedésnek, hazudozásnak. Ismerjük el, hogy becsületes, hazafias törekvés lehet az is, ha nem függetlenségi politikát csinálunk, de ismerjük be azt is, hogy függetlenségi és 48-as politikát hirdetve és mást — talán a legjobb és leghasznosabb politikát csinálni nem becsületes és erkölcstelenségénél fogva veszedelmes dolog.

Én a függetlenségi elveknek alkotmányos uton való megvalósításában rendületlenül bízom és éppen ezért, minden újabb

pártalakulás esetén is, a függetlenségi és 48-as balpárt tagja maradok, de ennek daczára és főként ezért, azaz a függetlenségi eszmék tisztaságának és mielőbbi diadalának érdekében nem nézem azt, hogy az egész mozgalmat tulajdonképpen a hatalmi vágy, a „hatalmi jogfolytonosság“ szülte, hanem mint egy szükséges és a politikai erkölcsök megtisztulására is jó hatást gyakorlandó dolgot hazafias lelkem egész melegével üdvözlök.

És még egyet. Ne legyen ez magyar párt. Nekünk pártot alkotni és pláne magyar pártot alkotni a nemzetiségek ellen nem szabad. Ők is magyarok és éppen ezért nem hogy élesíteni, de megszüntetni igyekezzünk az ellentéteket. Ha megalakul egy új párt, azt óhajtom, hogy a nemzetiségek is találják meg a pártkereteket a létező nagyobb pártokban és lépjenek be vagy az újonnan alakítandó pártba, vagy a függetlenségi ellenzékbe, vagy a demokraták közé, vagy a néppártba, de ne szigeteljék el magukat tőlünk. Nekünk a megértés politikáját kell folytatnunk és ezt könnyebben tehetjük, ha együtt vagyunk.

Dr. Pillis István,
országgyűlési képviselő.

Budapest, szeptember 5.

A miniszterelnök Budapesten. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök klopódiai birtokáról ma a fővárosba érkezett.

Az ellenkoalíció. Maniu Gyula, Vlád Aurél és Vajda Sándor román nemzetiségi képviselők tegnap és tegnapelőtt Budapesten időztek. Hír szerint a román képviselők az általános választói jog érdekében megindítandó agitáció részleteit beszélték meg a szociáldemokrata-párt vezérférfiaival.

Boszniai hírek. Báró Burián közös pénzügy-miniszter szerajevói időzése alkalmából úgy a szerb, mint a mohamedán szervezetek fokozott tevékenységet fejtenek ki, hogy a minisztert meggyőzzék arról, hogy az általa tervezett úgynevezett fokozatos alkotmányosság a bosnyákokat nem elégíti ki és hogy a miniszter előtt beigazolják azt, hogy Bosznia és Hercegovina népe teljesen érett az alkotmányosságra. Legközelebb Szerajevóban mohamedán-szerb nagygyűlés lesz az alkotmány kérdésében. Ennek határnapját még nem tűzték ki ugyan, minden esetre azonban még a delegációk összeülése előtt fogják a nagygyűlést megtartani. Feltűnő jelenség, hogy míg a mohamedánok és szerbek az alkotmány behozatalát sürgetik, addig a horvátok ettől eltekintve az annexió kérdését kívánják előbb tisztázni. A horvátok ugyanis amiatt aggódnak, hogy az esetre, ha Boszniában és Hercegovinában tényleg létesülne az alkotmány, ők a képviselőletben kisebbségben maradnának.

Az összeférhetetlenségi állandó bizottság szeptember 21-én délelőtt 10 órakor a képviselőház I. számú bizottsági termében ülést tart, amelynek tárgya Ertl János és Matzki Emil országgyűlési képviselők ügye.

Kongresszus a választójogért. A Mezőfi Vilmos országgyűlési képviselő vezetésével működő újjászervező szociáldemokrata párt erősen készülődik a választói jogért való küzdelemre. Százezer példányban nyomtatott a párt röpiratokat, amelyekben a párt az ország népét október 25-ikén tartandó országos kongresszusra hívja egybe Szeged városába. A felhívás elmondja, hogy Mezőfi Vilmos interpellációira adott válaszában gróf Andrássy Gyula belügyminiszter kijelentette, hogy legkésőbb október 22-ig a képviselőház elé terjeszti a választói jogról szóló törvényjavaslatot. A szegedi kongresszusnak tehát módjában lesz október 25-én a javaslatl szemben állást foglalni. Amennyiben pedig a választói javaslat plurális lesz, a kiáltvány a legmesszebb menő harcot jelenti be a kormány és a koalíció ellen.

A jubileumi kereszt ellen.

— Hentaller Lajos indítvány. —

Budapest, szeptember 5.

Hentaller Lajos, a somlyóvásárhelyi kerület képviselője erélyes hangon indítvánnyal fordul Somogyvármegye törvényhatósági bizottságához, melyben súlyos közjogi vétségnek és az utolsó évtized legnagyobb nemzeti sérelmének ítéli az osztrák császár jubileumára alapított keresztet, mert tételes törvényeinkbe ütközik az, hogy a rendjel alapító-levelét miniszteri ellenjegyzéssel látta el. Hentaller Lajos ezt az indítványt nagy közjogi és történelmi tudással és éles dialektikával indokolja meg. Az indítvány, melyet Hentaller Kapotsffy Jenő főispánhoz terjesztett be azzal a kéréssel, hogy azt a vármegye legközelebbi közgyűlésének napirendjére tűzzék ki, így szól:

Mondja ki a törvényhatósági közgyűlés, hogy a legsúlyosabb közjogi vétségnek, az utolsó évtizedek egyik legnagyobb nemzeti sérelmének ítéli Wekerle Sándor miniszterelnök urnak azt a tényét, hogy az osztrák császár hatvanéves jubileuma alkalmából alapított osztrák tisztviselői rendjel alapítólevelét miniszteri ellenjegyzéssel látta el, s hozzájárult, hogy a császári ukáz szövege a Hivatalos Közlönyben megjelent.

Mondja ki a megyebizottsági közgyűlés, hogy a miniszterelnöknek ezt a tényét nemcsak közjogellenesnek, de egyenesen tételes törvényeinkbe ütköző cselekedetnek ítéli, mert ezzel az 1848. évi III. t.-cz. határozmányai s ezek helyreállított alkotmányunk súlyos, következményeiben végzetessé válható csorbát szenvednek, minthogy a miniszterelnök e cselekedete I. Ferencz József ő felségének 1848. december 2-ától 1867. június 8-áig kizárólag osztrák császári s magyar királyi szempontból nem törvényes uralkodását Magyarországra nézve is törvényül tünteti föl.

Fejezze ki a közgyűlés a kormány elnöke iránt táplált bizalmatlanságát azért, mert egy osztrák tisztviselői rendjel alapításához alkotmányos és felelős miniszteri joghatóságával nemcsak hozzájárult, hanem az összes magyar köztisztviselőket abba a szégyenletesen ferde helyzetbe is sodorta, hogy azok ezt a jubileumi rendjelet, — mely nem egyéb, mint a magyar nemzet állami különállásának tagadása, — az osztrák császártól elfogadni és a magyar királyi jellegükben s érzelmeikben megbántva, viselni kénytelenek. Utasítsa a bizottsági közgyűlés Somogyvármegyei tisztviselői karát, hogy ezt az osztrák rendjelet a megye tisztviselői ne fogadják el, hanem azt az osztrák császári iródnak felettes hatóságai útján, hivatalosan bo-csássáék rendelkezésére; amennyiben pedig az, mint külföldi rendjel ajánlatnak nekik, elfogadása esetén viselhetési engedélyért a rendes, hivatalos uton a törvényes magyar királyhoz, mint kizárólagos szuveréninkhez folyamodjanak. Végül mondja ki a közgyűlés, hogy ilyen irányban átir az ország valamennyi vármegyéjéhez és alkotmányos életünk ezen újabb, de nagyon is durva sérelmével szemben az összes törvényhatóságokat szolidaritás állásfoglalásra hívja fel.

Budapest, szeptember 5.

Készülődés az interparlamentáris konferenciára. Az interparlamentáris Uniónak ez idén szeptember 17-től 19-ig Berlinben tartandó XV. konferenciájára vonatkozó értesítések, jegyek stb., már megérkeztek Dessewffy Arisztid képviselőházi elnöki tanácsoshoz, mint az interparlamentáris magyar csoport titkárához. A beérkezett irományok közt vannak a vasúti szabadjegyek, többrendbeli értesítés, a hotelek jegyzéke árak kimutatásával. Lakásokat előre is meg lehet rendelni. A magyar csoport tagjai lehetőleg egy szállóban fognak lakni. A tagsági igazolványok is csatolva vannak a beérkezett nyomtatványokhoz. Mindezekről külön értesítést is ad a résztvevő tagoknak a csoport titkára, megküldvén az egyes címekre a beérkezett küldeményt. A konferencia berlini irodájának címe: Reichstaggebäude Berlin N. W. 7., Portál 2. Maga a részletes program még nem érkezett meg, valamint arról sincs még hivatalos értesítés, minő fogadások, meghívások, kirándulások lesz-

nek tervbe véve az interparlamentáris kongresszus alkalmából. Az eddigi gyakorlat szerint mindig a helyszínén szokták kiosztani a megérkezett és jelenlevő tagok közt a részletes programot s az egyes meghívókat. Mint az előkészületekből látható, a rendezés nagyarányú és minden részletre a legpontosabban kiterjedő, úgy hogy a berlini konferencia méltóan fog csatlakozni a parlamenti tagok azon emlékezetes összejöveteleivel, melynek legutolsója Londonban volt. Ugy az egyes csoportok, mint a berlini központ részéről a jelentkezések lezártak, úgy hogy újabb jelentkezés már el nem fogadható. Gróf Apponyi Albert az interparlamentáris magyar csoport elnöke mindenesetre részt fog venni a berlini konferencián.

Itt említjük meg azt is, hogy a horvátok nem mennek az interparlamentáris konferenciára. A horvát-szerb koalíció — amint ezt már megírtuk — tegnap délelőtt és folytatódólagos délután értekezletet tartott a horvátoknak a berlini interparlamentáris konferencián való részvétele tárgyában. Az értekezlet úgy döntött, hogy nem küldenek megbízottat a konferenciára. A megokolás hivatkozik a finnek példájára, akik szintén nem vitték ügyüket a nemzetközi értekezlet elé és különben is bajos dolog volna itt a horvátoknak a sokkal erősebb Magyarország ellen felvenni a harcot. A határozat rossz hatást tett a közönségre. Ma már a sajtó is élesen támadja a koalíciót, különösen Nikolicsot, Kulmert és Medakovicot, mint akiknek gyöngesége folytán a horvátok képviselő nélkül maradnak a berlini konferencián.

Horvátok és szerbek.

— A szokolisták készülődése. —

Budapest, szeptember 5.

A „Finale” című sokat emlegetett röpirat szerzője, Nasztics György Cetinijéből elutazván, utközben sok helyütt érezhette a nép haragját. Amint Castelnovóban a hajóból kiszállt, a parton összegyűlt tömeg záptojásokkal dobálta meg. Raguzában megérkezése híre a hajóállomáson nagy néptömeg verődött össze, mely a rendőrbiztosztól követelte, hogy tiltsa meg Naszticsnak a hajóból való kiszállást, mert ellenkező esetben a tengerbe dobják. Nasztics elbújt a hajóban és nem is mert mutatkozni. Mosztárban a pályaudvaron a közönség szintén nagy tüntetést rendezett ellene, azonban a kivonult csendőrség megakadályozott minden rendezvényt. A horvát-szerb koalíció tegnapi rögtönzött értekezletén a berlini interparlamentáris konferencián való részvétel kérdésén kívül még a magyar országgyűlésen ezentúl követendő taktika felett is folyt a tanácskozás, ez irányban azonban határozatot nem hoztak, mert e tekintetben csak közvetlenül az országgyűlés összehívása előtt fog a koalíció teljes értekezletében határozni. Annyi már most is bizonyos, hogy a horvát képviselők a delegációk megválasztásában és azok tárgyalásaiban részt fognak venni. A horvát haladó párt e hó végével kongresszust fog tartani, hogy a Tengeremelléken való pártszervezést megbeszélje. E hó 7-én és 8-án nagy ünnepe lesz a horvátságának. A szokolista egyesületek a horvátlakta területekről nagygyűlésekre jönnek össze. Egy kis horvát község, Susák — amely Fiume közvetlen szomszédságában, a magyar kikötőváros közelségén fejlődött és gyarapodott nagygyűléssé, lett faluból várossá — lesz a színhelye ennek a gyűlékezésnek. Az alkalmat az szolgáltatja erre az összejövetelre, hogy a susáki szokolisták egyesületét zászlaját avatják föl. A testvéregyesületek keselyütollas ifjai ezrével asszisztálnak majd ezen az ünnepen. Az ünnepség kiemelkedik tehát lokális jelentőségéből és nemzeti demonstrációvá válik.

A horvátság a nemzeti öntudat hirdetőit, a szláv szellem zászlóvivőit és a faji északretartozandóság propagálói s tetterős képviselőit látja a szokolistákban. Ezeknek a szervezeteknek, amelyek mint tornaegyesületek működnek, nagyobb és több a jelentőségük a testi ügyességet ápoló és fejlesztő kluboknál. Politikai ideálok szolgálataiban állanak és a horvátság mint nemzeti falanxa tekint rájuk.

A susáki szokolista gyűlés nagy ünnepség keretében fog lefolyni. A rendező bizottság nagy előkészületeket tett a fogadásukra.

A költségek fedezésére Supilo lapja adakozásra hívta föl a Tengeremellék horvátjait. „A haza javáért, a haza oltárára” gyorsan gyűlnek össze a koronák.

A bankok, kereskedelmi vállalatok, egyesületek 50—100 koronás adománnyal járulnak a gyűléshez. A legújabb kimutatás szerint közel négyezer korona folyt be néhány nap alatt a szokolisták méltó fogadtatására.

S mialatt Susák polgársága a „horvát nemzet reménységét” várja, az alatt a hatóság intézkedésére egyre több csendőr jön a kis városkába. A szomszédos Fiumében most még csendes minden. A fiumeiek feszült tartózkodással várják a bekövetkezőket. De a hatóságok itt is résen állanak. A rendőrség már napokkal ezelőtt figyelmeztetést tett közzé, hogy mindennemű utczaifölvonulást, egyenruhás, kokárdás csoportosulást eltilt. A város most helyőrség nélkül van, mert a katonaság elment a hadgyakorlatokra. A városi rendőrségen és a pénzügyőrökön kívül nincs is más fegyveres erő Fiumében. De a kormányosság minden eshetőségre készen gondoskodott róla, hogy szükség esetén a közeli Laibachból vagy Gráczból két zászlóalj katona jöjjön Fiuméba. Az intézkedéseket maga a kormányzó, gróf Nákó Sándor veszi majd a kezébe, akit vasárnapra várnak vissza székhelyére.

Az új rend Törökországban.

— A politikai foglyok szabadonbocsátása. —

Budapest, szeptember 5.

Kevés országban folytak le a politikai átalakulások oly simán, mint Törökországban. Az új török bizottság célutadatos működése e párt politikai rátermettségét igazolja. Minden intézkedésen meglátszik a józan megfontolás, melynek elsősorban köszönhető, hogy az alkotmány helyreállítása után Konstantinápolyban az első napok izgalmi minden különösebb incidens nélkül folytak le. A bizottság most is, hogy a rend már nagyjában helyreállt az országban, tartózkodik mindennemű tulkapástól. Ezt igazolja az a körülmény is, hogy az összes fogságban levő minisztereket és államfőtiszteket kiknek garázdálkodása Törökországot az örvény szélére sodorta, ma szabadon bocsátották.

Egyike a legfontosabb kormányváltásoknak azonban az, mely elrendeli, hogy ezután a tisztek és hivatalnokok minden elsőjén pontosan megkapják fizetésüket. Eddig tudvalevőleg Törökországban erre nem nagy sulvt fektettek s megtörtént, hogy a tisztek hónapokig nem kaptak fizetést, ami gyakori elégedetlenségekre adott alkalmat.

Konstantinápolyból ma a következőket jelentik:

Tegnap megjelent egy kormányrendelet, amely meghagyja, hogy jövőben minden hivatalnoknak és tisztnek pontosan minden hónap elsőjén adják meg fizetését. A rendőrség naponként számos gyújtogatót fog el.

A belügyminiszter körrendeletet intézett a hatóságokhoz, hogy a rendezőbizottsággal szemben energikusan járjanak el.

A török lapok megerősítik azt a hírt, hogy szentesített minisztertanácsi határozat alapján az összes fogságban lévő minisztereket és más állami méltóságokat Nedzsi basa Melhaméval együtt szabadon bocsátották.

Saba Eddin herceg befolyása kezd érvényesülni. Az Ikdam mai vezércikkében védelmébe veszi Saba Eddin programját: az adminisztráció decentralizációját és az egyéni iniciatívát és kifejti, hogy a program az angol példát akarja követni. A vezércikk azt az állítást tartalmazza, hogy a törökök inkább az angolszászokhoz, mint a latinokhoz hasonlóak, azonban negyven nap óta a törökök mindent a kormánytól várnak. Az állam szolgálatában álló valamennyi személyiség reszket, hogy az új szervezés állásába kerül. A vezércikk éles különbséget tesz a decentralizáció és az autonómia között és azt mondja, az előbbi csak közigazgatási természetű lehet. Saba Eddin herceg kijelentette, hogy sem állást, sem képviselői mandátumot nem vállal, hanem nagy hírlapot alapít, amely hivatva lesz befolyásolni a sajtó egyéb szerveit, ő maga pedig személyes befolyásával és összeköttetésekkel fog a haza javán működni.

A török lapok nem közölték sem a bírósági

instrukciókat, sem a bizottság táviratát, amelyet legutóbb a sajtóhoz intézett. A török sajtóegyesület gyűlést tartott, melyben kimondták, hogy a bizottság nem adhat ki parancsot, csak óhajtatást nyilváníthat. Megjegyzésre méltó, hogy a török lapok állásfoglalása állandóan kedvezőtlen a görögökre.

A Halki-szigeten lévő tengerészeti iskola tisztjei tegnap délután nagy ünnepélyt rendeztek a szigeten, amelyen Burhan-Eddin hercegen, a szultán kedvenc fián kívül, körülbelül ötszáz, a legmagasabb körökhöz tartozó török hölgy is megjelent. Ez volt az első eset, hogy előkelő török hölgyek nyilvános ünnepélyen résztvettek. A hölgyek számára külön szék-sorok voltak fentartva s valamennyien fátyol nélkül jelentek meg.

Az ünnepély főszáma egy „Vatan“ (A haza) című hazafias tárgyú darab volt, amelyet a szabad ég alatt adtak elő. Előadtak még egy európai izlés szempontjából nagyon is erotikus bohózatot, amelyben a női szerepeket tengerészkadékok látszótták. A 19 esztendő fiatal herceg, akit atyja politikája most tervszerűen küld a nyilvánosság elé, minden mozdulatával elárulta az éveken át tartott zárkózottság folytán keletkezett bátortalanságát.

Szalonikiból jelentik, hogy a szaloniki—konstantinápolyi összekötő vasuton az általános sztrájk miatt megszüntették a forgalmat. A szalonikii villamos közúti vasuton is szünetel a forgalom, ugyancsak a sztrájk miatt, a keleti vasuton azonban befejezték a sztrájkot, ami az igazgatóság előzékenységének köszönhető, melylyel a munkások követeléseit teljesítette.

Tittoni és Aehrenthal miniszterek találkozásáról kiadott kommuniké amaz elvnek adaptálása által, amely szerint a törökországi új rezsimmel szemben jóakaró és várakozó magatartást kell tanúsítani abban a reményben, hogy az konszolidálódni fog és az európai béke egyik támasza leend, a portára és az ifjú-törökök körében kitünő hatást tett.

KÜLFÖLD.

A marokkói bonyodalom.

— Muley Hafid trónralépés előtt. —

Budapest, szeptember 5.

Ujabb jelentések megerősítik Mtugi kaid vereségét s ezzel Abdul-Azisz végső reménye is eltűnt. Mtugi marakesi győzelme még habozásra készítette a trónját vesztett szultánt, de most már, amikor utolsó seregét is megsemmisítette ellenfele, számára nem marad egyéb hátra a lemondásnál. A francia kormány, mint már jelentettük, lépéseket tett az iránt, hogy Abdul-Azisz jövőjét biztosítsa és a feltételek között, melyeket Muley-Hafidnak szabott, ott szerepel a szultán kárptóltása is.

A hatalmak ez ideig még nem kapták meg a francia-spanyol jegyzéket, mely különben most már nem is olyan fontos, mert a két legjobban érdekelt hatalom Muley-Hafid elismerését nem ellenzi és a feltételek, melyektől az elismerést függővé teszik, teljesen fedik az algezirászi akta határozmányait. E szerint Muley-Hafid trónralépése már csak nagyon rövid idő kérdése, annál is inkább, mert Abdul-Azisz a marakesi katasztrófa óta maga sem ragaszkodik többé trónjához.

Mai híreink a következők:

Az Evening Standard részleteket közöl a Marakes mellett lefolyt első csatáról, amikor is Muley Hafid súlyos vereséget szenvedett. Ily heves ütközet már régóta nem volt Marokkóban. A részletekből kiül, hogy Muley Hafid 6000 embere Marakesből Mtugi ellen indult, aki azok közé tartozik, akik még Abdul Azizhoz tartanak. Mtugi teljesen megsemmisítette az ellene vonuló hadosztályt. Muley Hafid csapataiból ötszázán elesetek, 1000 ember megsebesült. A hadosztály siralmas állapotban vonult vissza Marakesbe és vezére sürgősen megerősítést kért Muley Hafidtól. A marakesi kormányzó saját katonái ölték meg. Egy

másik ütközetben azonban Mtugi kaidot Muley Hafidnak a hível megverték. Békeajánlatait a marakesi basa visszautasította. Huszezer embert állítottak csatasorba, hogy Mtugit megsemmisítse.

A francia kormány a marokkói dolgokról szóló jegyzéke általános körvonalában tudomására jutott a német kormány. Gróf Berckheim, a berlini francia nagykövetség tanácsosa, tegnap délután hivatalos látogatást tett a német külügyi hivatalban és előadta, hogy milyen megállapodás jött létre Franciaország és Spanyolország között a marokkói dologban. A két kormány álláspontja a következő: Franciaország és Spanyolország úgy vélekednek, hogy a hatalmak elismerhetik Muley Hafidot, mihielyt ez hivatalosan tudatja trónralépését és az algezirászi aktaival elvállalt kötelezettségeket hivatalosan és formászerűen kötelezőnek elismeri. A Frankfurter Zeitung jelentése szerint Muley Hafid a tangeri diplomáciai testületnek hivatalosan tudtára akarja adni trónralépését.

A Temps hangsúlyozza, hogy Anglia és Oroszország, mielőtt a német kiáltványra válaszolnának, be fogják várni a francia-spanyol jegyzéket. Németország ezidőszent még nem jutott arra az elhatározásra, hogy Muley Hafidot a többi hatalmak előtt elismerjék.

Francia lapoknak Marrakes környékéről származó jelentései most megerősítik azt a hírt, hogy Mtugi meghallját, amely Abdul Aziz utolsó híveit foglalja magában, hafidi csapatok teljesen megsemmisítették. A legutóbbi marakesi jelentések szerint ott nagy yáz öröm afelett, hogy Muley Hafid csapatai győztek és végleg megtörték Abdul Aziz hatalmát. A francia kormányhoz közelálló Petit Parisien megelégedésnek ad kifejezést afelett, hogy Muley Hafid elismertetésének kérdésében a francia és a német kormány között a nézeteltérések szünni kezdenek.

Aehrenthal és Schön, Báro Aehrenthal délelőtt háromnegyed tíz órakor Salzburgból kocsin Berchtesgadenbe érkezett és hosszabb ideig tartó látogatást tett báró Schön német külügyi államtitkárnál. Báró Aehrenthal több órán át tartó tanácskozást folytatott Schön államtitkárrel és azután ennek családja társaságában reggelizett. Aehrenthal délután félegykor utazott el Berchtesgadenből és félháromkor érkezett Salzburgba. A külügyminiszter közvetlenül a pályaudvarra hatatott, ahol Carignani és báró Gagern követet várták. Három órakor Aehrenthal és Gagern Carignani marquistól elbucsztak és Bécsbe visszautaztak.

Tittoni külügyminiszter nejevel és fiával 1 óra 30 perczkor automobilon elutazott. miután báró Gagern követől és Carignani kabinetfőnökötől, akik az automobilig kísérték, elbucszott volt. Báró Aehrenthal és Tittoni külügyminiszterek egymástól tegnap vettek szívélvonalat. Tittoni miniszter holnap Dezioba érkezik, hol szeptember 9-éig marad.

Aehrenthal és Schön találkozásáról a cs. kir. távirati iroda a következőket jelenti Berchtesgadenből:

Miután báró Aehrenthal külügyminiszter e hó 4-én Tittoni olasz külügyminiszterrel találkozott Salzburgban, e hó 5-én látogatást tett barátjánál, Schön német államtitkárnál, akit már Pétervárról ismer személyesen. Mint Salzburgban, úgy Berchtesgadenben is a nemzetközi politika aktuális kérdései kerültek szóba és ez alkalommal újból beigazolást nyert az az örvendetes harmonia, mely a hármasszövetség hatalmainak kormányainál a kérdések fel fogása tekintetében uralkodik.

A czár Rómában. Megbízható forrásból jelentik, hogy az olasz és orosz kormány között újra tárgyalás folyik a czárnak az olasz udvarnál való látogatásáról. E szerint a czár a jövő év tavaszán adja vissza Rómában az olasz királynak már évekkal ezelőtt Pétervárról tett látogatását.

AZ EGYETÉRTÉS szerkesztősége és kiadóhivatala VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.
A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A rakoncátlan ideg.

Kati nevű leányzó kirakta a virágcserepeket az ablakba. Az egyik mályvát nem jól tette le a keskeny léczre. Dél tájban hevesebb szél futott végig a Podmaniczky-utcán, megbillentette a mályvát, mely rázuhant egy járókelő fejére. A járókelő veszedelmesen mezsebesült. — József szabólegény a vonaton utazott. Az ajtónál állott, kidugta fejét az ablakon és nézte a tájakat. Egyszerre csak leröppül a kalap a fejéről. József abban a szempillantásban utána ugrott, hogy megfogja a röppülő jószágot. Persze, József agyonuzta magát. — Emánuel, sokszoros amerikai milliomos föl akart szállani a vonatra. Nem jól lépett, megcsuszott, elterült, betörte a fejét, eltörte a lábát, agrázakódást szenvedett.

Ezt a három hírt egy újság egyetlen hasábján lehetett ma este elolvasni. Aki a többi hasábjakat is elolvasta, alkalmasint még talált ilyen fajta újságot. De elég ez a három is annak megállapításához, hogy az e fajta események között van bizonyos vérrokonság.

Katit nem szabad azzal vádolni, hogy gondatlan, szórakozott volt s bizonyosan a kedvesére gondolt szerelmesen, mikor a virágcserepeket az ablakba rakta. Kati lelkiismeretes akart lenni, jól akarta elvégezni a dolgát, csak hogy éppen nem volt annyira ura akaratának, hogy az inkriminált mályvát is beleállítsa a gályába.

Akarmelyikünkkel megtörtént, hogy figyelmünket valamilyen dolognak bizonyos módon való elvégzésére fordítottuk; mégis nem így végeztük el a dolgot, hanem úgy. Valamelyik idegünk hirtünk-tudtunk, beleegyezésünk nélkül, a maga szakállára cselekedett. Bizonyítani sem kell, annyira nyilvánvaló, hogy naponta ezer és ezer ugynevezett önkéntelen mozdulatot végzünk.

Ne az ideges emberre gondoljanak, kinek idegei teljesen, vagy majdnem szabadon és féktelenül ficzánkolnak; de a legegészségesebb ember a legjózanabb és legnyugodtabb pillanatában is olyan gesztusokat csinál, melyet nem akar csinálni, vagy amelynek éppen az ellenkezőjét szeretné csinálni. József szabólegény bizonyára nem becsülte annyira kopott kalapját, hogy érette az életét is fölládozni érdemesnek tartotta volna; Józsefet valamelyik önféjú, makranczos idege lödította ki a száguldó gőzösről. Nem tudta, mit csinál, csak vakon engedelmeskedett idegének.

Emánuel milliomosról pedig éppenséggel nem lehet föltételezni, hogy ne ösmerte volna a vonatra való fölszállás titkát; az sem hihető, hogy sietett, vagy hogy sebbel-lobbal akart bejutni fülkéjébe. Az ilyen ember még léni is úgy lép, mintha minden lépése dollárba kerülne. Emánuel minden valószínűség szerint méltóságosan helyezte el először az egyik és azután a másik lábát a lépcsőfokra. Valamelyik ideg-vonalába azonban zavar ütött be s ennek következtében hátrahanyatlott.

Mindez annak igazolásul szolgál, hogy az iksz hatványra emelt elővigyázatosság még nem óv meg minden balesettől. De nemcsak akkor vagyunk tehetetlenek idegünkkel szemben, mikor saját koponyánkról van szó, hanem akkor is, mikor a másérol van szó. S ha kimélvitjük ezt a gondolatot, ott találjuk a fenekén a szabadakaratról szóló elméletet összezúzva, összerongcsolva.

Hogy az ember azt teheti, amit akar? Vagy Kati? vagy József? vagy Emánuel? Nem; ezek az emberek vakon engedelmeskedő bábjai egy

nagy titoknak, melyet legújabb idegrendszernek neveztünk el s a melyből ma annvit ösmernünk, mint a mennyit a vadember a fetisből ösmert.

A prágai kongresszus.

Károly Ferencz József főherceg első szereplése.

Prága, szeptember 5.

A kereskedelmi kamarák és a kereskedelmi s ipari testületek harmadik nemzetközi kongresszusát, amelyen a legtöbb ország hivatalosan képviselteti magát, ma délelőtt tíz órakor nyitotta meg a prágai kiállítás díszcsarnokában Károly Ferencz József királyi herceg. A királyi herceget a végrehajtó-bizottság elnöke, Clam-Martinic gróf üdvözölte és kérte, hogy a kongresszust nyissa meg. A főherceg részben francia, cseh és német nyelven körülbelül a következő beszédet mondotta:

— Ö felsége legkegyelmesebb császáruk és királyunk havan évi uralkodó-jubileumának megünneplésére a prágai kereskedelmi és iparkamara az ország mindkét néptörzsének egyetértő közreműködésével létrejött jubileumi kiállításával oly művet alkotott, amely fényes képet nyújt e kamarai terület iparának örvedetes fejlődéséről és élénk tanubizonyosága annak a nagy szerepnek, amelyet ipar és kereskedelem a mai gazdasági életben visz. A világforgalomban mind elevenebben és intenzíven mutatkozó kölcsönhatások szükségessé tették, hogy állandó és közvetlen érintkezés jöjjön létre valamennyi, az ipari termelésben és a világkereskedelemben részes állam ipari és kereskedelmi képviselői között. Általános az az érdeklődés, amelylyel a kereskedelmi kamaráknak ez eszme keresztülvitelére egybehívott kongresszusait fogadják. Ez az érdeklődés, amely ma is a legnevezetesebb ipari államok kormányai és számos bel- és külföldi ipari és kereskedelmi testület képviselőinek részvételében megnyilvánul, legjobb bizonyítéka az alkotás jogosultságának. Ezzel a kívánsággal a kereskedelmi kamarák s a kereskedelmi és ipari testületek harmadik nemzetközi kongresszusát megnyitottnak nyilvánítom.

A lelkesedéssel fogadott beszéd után Clam-Martinic gróf fölkérte a királyi herceget, hogy ő Felsőháznak tolmácsolja a kongresszus hódoló szerencsekívánatait, még pedig a külföldi tagok nevében is.

Dr. Fiedler kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy a napirend egyes pontjait figyelemmel kíséri és biztosította a kongresszust, hogy a kormány is a legnagyobb érdeklődést tanúsítja a tárgyalások iránt.

Prága város nevében dr. Gros polgármester, a prágai kereskedelmi és iparkamara megbízásából Zsivnac elnök és a kiállítási bizottság képviselőiben Riedl alelnök üdvözölte a kongresszust. A beszédek cseh, német és francia nyelveken tartották.

A kongresszus nevében Canon Legrande, az állandó nemzetközi bizottság elnöke válaszolt és köszönetet mondva a fogadtatásért a királyi hercegnek és a hatóságoknak, hosszabb beszédében számolt be a kongresszus és az állandó bizottság eddigi tevékenységéről. Ezzel a hivatalos üdvözlések véget értek. A főherceg az összes szónokoktól kézzorítással búcsuzott el és eltávozott.

A kongresszus érdemleges munkáját délután négy órakor kezdte meg a tisztikar megalakításával. Előnként az állandó elnök Canon Legrande mellé Clam-Martinic grófot választották meg. Az elnöki emelvényen Franciaország, Anglia, az Egyesült Államok, Hollandia, Belgium, Németország, Magyarország, Ausztria, Svájc, Dánia, Olaszország, Mexikó, Luxemburg, Norvégia, Románia és Svédország hivatalos kiküldöttei foglaltak helyet. Az alakulás után a bécsi kereskedelmi kamara nevében dr. Hammer-schlag, a németországi kamarák nevében a német kamarák nagygyűlése és a berlini kereskedők szeniorjai elnöke, Kaempfi üdvözölte a gyűlést. Az elnök indítványára a kongresszus ő felségének táviratilag fejezte ki hódolatát.

Következett a napirend első pontja: A váltófog egységesítése. Ezen hosszabb vita fejlődött ki, melynek folytatását hétfőre halasztották.

Esti nyolcz órakor Károly Ferencz József főherceg a Hradsin gyönyörűen kivilágított termében fogadta a kongresszus tagjait s ez alkalommal megszólítással üntette ki az egyes államok hivatalos kiküldötteit.

A házmesterekpanaszkönyve

— vagy
még csak ez hiányzott.

Tetszett ugyebár olvasni, hogy ezentul a házmestereknel panaszkönyv lesz, amibe be lehet majd írni, ha a házmester goromba, ha a lépcső piszkos, ha a cseléd haját kiránczigálja a házmesterné és ha a vicze megőrül és azt hiszi, hogy orosz czár.

Mint garzonember ki merek kezdeni a házmesterekkel és leírom a következő jeleneteket, amelyek a közel jövőben okvetlenül le fognak játszódni.

I.

Üres lakás.

A FŐVÁROSI ÁLDOZAT: Jó napot házelnök ur, kezét csókolom házelöljáró ur, alázatos szolgája háznagy ur . . .

A HÁZMESTER (jóakarattal): Mondja csak: parancsnok . . .

A FŐVÁROSI ÁLDOZAT: A kapun egy czédula lóg . . .

A HÁZMESTER: Lóg . . .

A FŐVÁROSI ÁLDOZAT (megtámaszkodva): És hogy az a lakás?

A HÁZMESTER: Háromezer forint bér, kétszáz forint vízpénz, kétszáz forint tüzpénz, száz forint ablakbiztosítás, százötven forint kopáspénz, négyszáz forint lakhatási engedélyilleték, négyszázötven forint tetőpénz, háromszáz forint füstpénz, télen amikor jobban füstöl hatszáz forint füstpénz, kétszáz forint házmesterpénz . . .

A FŐVÁROSI ÁLDOZAT (hálásan): Nagyon köszönöm, mindenbe belemegegyek, csak kezét csókolom, kétszáz forint házmesterpénz, az egy kicsit sok.

A HÁZMESTER (dühöngve): Sok? A pófáját, sok? De beírni a panaszkönybe a szegény házparancsnokról: a ház piszkos, a házmester egy paraszt és ha a mennydörgös mennykő belecsap a házba, háziurba, házmesterbe az jó, csak előbb a biztosítási policza égjen el . . . ezt tudsz? Mi, ezt tudsz? A házmesterről beírni, hogy egy feyencz, hogy ki kell rugni, ezt tudsz?

A FŐVÁROSI ÁLDOZAT (csillogó szemekkel): Ezt lehet? Ezt büntetés nélkül lehet?

A HÁZMESTER: Piszok, ezt tudsz, mi?

A FŐVÁROSI ÁLDOZAT: Ha ezt lehet, én fizetek, én fizetek, én fizetek, de akkor aztán ide azt a könyvet, abba belegyűlön egy egész regény, hogy maga fekete lesz és megnézheti magát, az istenit, ahogy ott maga le lesz írva. (Fölveszi a lakást).

II.

A lakásban laknak.

A LAKÓ: Prokop, maga lehozta a cselédemet az első lépcsőről, Prokop maga megverte a cselédemet, Prokop, maga egy utolsó ember, hanem majd adok én magának, hogy attól kódul, a teremtését annak a morva fejének, adja ide a panaszkönyvet, írok magáról egy olyan íráskát, hogy mind a két szemét kiszégyelli a fejéből.

A HÁZMESTER: A száját befogni.

A LAKÓ (ordítva): Az csak volt . . . Ide a panaszkönyvvel . . . Most néz, ugy-e? . . . Csak ide a panaszkönyvvel . . .

A HÁZMESTER: Lassan,lassan, mert én ki találok kiabálni, hogy a szobaur és a nagysága . . .

A LAKÓ: Nekem maga szavalhat . . . Ezeknek a régi vicczeknek én nem illek föl többé . . . Azt ugy is mindenki tudja, hogy a szobaur meg a feleségem . . . Ide a panaszkönyvvel.

A HÁZMESTER: Én ki találok kiabálni, hogy minden zálogban . . .

A LAKÓ (magánkivül): Ez fiatal . . . Ide a panaszkönyvvel . . .

(Mi történik most? A házmester ugy vágja a lakóhoz a súlyos panaszkönyvet, hogy a lakó vérző orral elájul. A lakó felesége ordít: Max, um Gotteswillen. — a gyerekek örülnek: ujjé, a papa kapott — a házmesterné üvölt: zsidó, zsidó. — Általános keveredés, a lakók kijönnek, a háziur is kijön, a verekedés általánossá válik. Ugyanazok a botrányok játszód-
nak le, mint azelőtt, amikor még nem volt panasz-

könyv és tisztelettel kérdem: ha ugyis verekednek, akkor mire jó a panaszkönyv. Válasz: egygyel több ok a verekedésre.)

Ray.

A Zöldkoszoru-szálló legendája.

— Letartóztattak egy mérnököt. —

Budapest, szeptember 5.

Találabb megjelölést igazán nem is lehetne kívánni a hírhedt Zöldkoszoru-szálló hónapok óta kísértő históriája számára. Már valóságos legendává nőtte ki magát, kész büntügyi regényé az a sok rendőri és kriminális bonyodalom, amit ez a piszkos kis lebuty liferált. A gazdája, Mayer Benedek két hónappal ezelőtt rengeteg adósság hátrahagyásával megszökött Budapestről s a rendőrség most világszerte körözteti, mert több alkalmazottjának pénzét elikkasztotta. Valószínű, hogy Londonban rejtőzik, de az ottani rendőrség mindezeideig nem tudott nyomára akadni. Legutóbb is szó volt azonban róla. Nemrégiben híre kelt, hogy Érsekújvár közelében a robogó vonaton öngyilkos lett. Majd londoni táviratok jelentették, hogy leugrott a robogó vonatról és szörnyet halt, utóbb azonban mind a két hírt megczáfolták és a rendőrség hivatalosan megállapította, hogy az öngyilkosok nem azonosak a nyomozott emberrel. Mayer Benedek denikve eltűnt és senki se tudja hová lett. Ma azonban ügyével kapcsolatosan egy letartóztatás történt. Szentkirályi Béla rendőrfogalmazó letartóztatta Arany Győző berlini születésű negyvenhárom éves mérnököt, a csödbe jutott Fehérkereszt Hitelszövetkezet volt igazgatóját, aki a büns manipulációkban társa volt Mayer Benedeknek. A mai letartóztatást megelőző büntügyi nyomozás világosságot derít arra a páratlan furfanggal folytatott séghatamosságra, amelyet Mayer és társai folytattak.

Arany Győző már régebbi idő óta összeköttetésben volt Mayer Benedekkel. A pazarló, költséges szállodásnak sürün volt szüksége pénzkölcsönre s ilyenkor mindig Aranyhoz fordult, aki zsorakamatra szívesen szerzett pénzt. Később, mikor a Fehérkereszt Hitelszövetkezet megbukott s Arany foglalkozás nélkül maradt, felkereste Mayer Benedeket és felajánlotta a szövetkezetét. Mayer, aki állandó pénzzavarral küzdött, szívesen fogadta Arany jelentkezését és szövetkeztek. Ettől kezdve a legfurfangosabb pénzügyi műveleteket vitték végbe. Közben Mayer Benedek családja látva a veszedelmet, hogy a vagyony egy részét biztosítsa, a Zöldkoszoru-kávéházat és a Magyarország-kávéházat Mayer Benedek leányára, Janzer Györgyné, született Mayer Boriskára íratta. Eszerint Mayer Benedek csak a Zöldkoszoru-szállóval rendelkezhetett. A furfangos szállodást és a még furfangosabb mérnököt azonban ez a körülmény nem akadályozta manipulációjukban.

Egy napon táviratot intéztek Várady Béla pápai vendéglőshöz, aki Arany sógora. A távirat szövege ez volt:

„Azonnal utazzék Budapestre. Kötőnő üzletről van szó. Arany, Mayer.”

Várady vonatra ült, Budapestre utazott és felkereste a sógorát, Aranyt. A mérnök közölte Váradyval, hogy Mayer társat keres kötőnő jövedelmező üzleteihez. Várady hajlandó volt az üzletkötésre, tárgyal Mayerrel és megkötötték a szerződést. E szerint Várady tízezer koronát fektet az üzletbe, még pedig két részletben. Junius 3-án 5000 és július 3-án 5000 koronát. A társas viszony 1908 szeptember 1-én kezdődik, addig pedig Várady a Magyarország-kávéház üzletvezetője lesz. Amikor a szerződés meg volt, Arany Győző azt az ajánlatot tette Váradynek, hogy a szükséges pénzt váltók útján szerzik meg. Három váltót állított ki összesen 10 ezer koronáról, Váradyval kibocsátói minőségben íratta alá, ő maga furiangosan mint forgató szerepelt a váltókon, amelyeket még aláírtak Várady rokonával, Boskovits Mór mocsoládi (Somogy megye) földbirtokossal elfogadói minőségben. Most elvezette Váradyt Arany a Kereskedelmi Bankba, majd a Leszámitoló Bankba, hogy a váltókat értékesítsék. A bankokban azonban

természetesen nem folyósították a váltókölcsönt. Ezt előre tudta Arany, de úgy akarta feltüntetni a dolgot, hogy nehéz a kölcsönszerzés. Amikor nem sikerült az előkelő pénzintézeteknél a kölcsön, Arany újabb ajánlattal állott elő.

— Add ide a váltókat, — mondotta a sógorának — te meg utazz haza. Én majd pénzügyöknök útján kisebb pénzintézeteknél értékesítem a váltókat.

Várady megnyugodott, még meg is köszönte a sógora fáradozását s nyugodtan elutazott. Közben elérkezett június 3-ika, amikor az első részletet le kellett volna fizetni. Várady Budapestre utazott, hogy érdeklődjék a dolgok után. Arany azzal fogadta, hogy nem sikerült ugyan kölcsönt kapni, de ő előlegezte az 5000 koronát. Nyugtát is adott, amelyen Janzer Györgyné és Mayer Benedek aláírása volt. Másnap Mayer azzal állott elő, hogy Várady fizesse ki a második részletet is, mert szüksége van a pénzre és ennek ellenében a társas viszony nyomban megkezdődik. Most ismét Arany lépett elő:

— Ezt is előlegezem! — mondotta.

És a második ötezer koronáról is a fentiek aláírásával ellátott nyugtát adott Váradynek. A pápai vendéglős most már mint társ kezdett rendezkedni és beállított a Magyarországi-kávéházba, közölte az alkalmazottakkal, hogy máától kezdve ő is tulajdonos. Elmúlt egy hét, amikor ellátogatott a kávéházba Janzer Györgyné és kérdőre vonta Váradyt, hogy mit keres a kávéházban.

— Tulajdonos vagyok! — mondotta Várady.

Janzerné ezt lehetetlennek mondotta, mire Várady elővette a szerződést és a két 5—5 ezer koronáról szóló nyugtát, amelyeken Janzerné aláírása is szerepelt. Janzerné kijelentette, hogy az aláírása hamis. Várady most Mayer Benedekhez sietett, előkorára azonban már Mayer megszökött. Aranyt vontá felelősségre, ez azonban úgy tüntette fel a dolgot, mintha a csalást Mayer családja követte volna el; és beugratta Váradyt abba, hogy Janzerné ellen tegyen büntelmi feljelentést. Amíg a büntelmi vizsgálat tartott, Arany sietett a birtokában levő három váltót értékesíteni. Élt forgatói jogával és hivatkozva arra, hogy ő már a 10 ezer koronát előlegezte, Boskovitz mocsolai birtokára telekkönyvi előjegyzést vezetett.

Már-már elárvereztette a birtokot, amikor a rendőri nyomozás dr. Káldor feljelentése alapján felderítette a szélhámossgot. Kiderült, hogy Arany egy fillért sem fizetett. A nyugtákra és a szerződésre Forgách könyvelővel hamisították Janzerné aláírását. A tényállás felderítése után Szentkirályi Béla rendőrfogalmazó beidézte a Siófokon nyaraló Arany Győzöt és ma délelőtt letartóztatta. Arany azzal védekezett, hogy az egész szélhámossgot azért eszelte ki, mert a Zöld koszoru szálloda berendezéséhez 38 ezer korona kölcsönt adott s ezt a pénzt ilyen módon akarta visszaszerezni. Aranyt valószínűleg hétfőn kísérik át az ügyészségre.

Uj regényünk.

Lapunk mai számában befejeztük most folyó regényünket s már a legközelebbi számban új, rendkívül izgalmas és érdekesítően változatos regény közlését kezdjük meg.

Olvasóink előtt is már ismeretes és jó hangzása

Fred. Viller

neve. Az írónak külföldön annyira méltányolt és népszerű tollából már mi is két regényét hoztuk, melyek kiérdemelték olvasóink dicséretét és egyre fokozódó érdeklődését. A neves szerzőnek ez a legújabb regénye az izgalmas történet bonyolításával, a leírások szépségével és mesélőképességének pompájával jóval tultesz minden eddigi munkáján. Az eredeti regény számtalan kiadása is ezt bizonyítja, mert a közönség Fred. Villernek e legújabb munkáját szerette meg a leginkább.

A fekete gyémánt

a címe annak a nagyszabású regénynek, melynek közlésével bizonyára megnyerjük olvasóink tetszését és növekvő érdeklődését.

Egy titokzatos bűneset.

— Mi történt a legénylakáson? —

Budapest, szeptember 5.

A bécsi és a budapesti rendőrséget tegnap óta egy rendkívül titokzatos, mondhatnók misztikus bűneset foglalkoztatja. Röviden már tegnapi számunkban megírtuk, hogy a bécsi rendőrség büntető osztályának vezetője táviratilag értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy a Schlogelmühlgasse 6. számú házában tegnapi virradó éjjel fél egy óra tájban egy állítólagos budapesti végzett jogász gyilkos merényletet követett el Reisz Ede magánhivatalnok ellen, akit életveszélyesen megsebesített. A merénylet elkövetése után az ismeretlen merénylő megszökött. Menekülése közben azonban az áldozat szobájában egy gallért hagyott hátra, amelyben a következő címke van nyomtatva: „Kurzer Henrik Budapest, IV., Kálmán-tér. 4.”

Ebből a rendőrség azt következtette, hogy a merénylő Kragulyevics Spázó jogszigorló lehet, akinek a Baross-utca 6-ik száma alatt van állandó lakása, s jogi tanulmányait tényleg itt a fővárosban végezte. Miután a bécsi rendőrség megállapította, hogy a merénylő tegnap reggel a kilencz órai gyorsvonattal Budapestre utazott, a fővárosi rendőrség intézkedett, hogy megérkezésekor letartóztassák. A gyanúsított azonban a fél tizenkét órakor érkező bécsi gyorsvonattal nem érkezett s valószínűnek látszott, hogy utközben valahol kiszállt. Kragulyevics Spázó azonban ma délelőtt egész váratlanul önként jelentkezett a rendőrségen, ügyvédje dr. Weiler Armand kíséretében és vallomást tett. Vallomása rendkívül érdekes, de teljesen misztikusá teszi a bécsi büntető ügyet.

Kragulyevics egy rendkívül szimpatikus megjelenésű elegáns, 25—26 éves fiatalember, akinek itt a fővárosban nagyon előkelő rokonsága van és a lehető legjobb társaságban forog. Rokona állítólag Bogdanovics Luczian szerb püspöknek és Magyarévits Mladen tisztii főorvosnak. Vallomásában elmondta a fiatalember, hogy a panaszttevő Reisz Edevel két éve ismerkedett meg a bécsi Rathaus-Kellerben, ahol egy előkelő cég könyvvezetőjének mondotta magát. Az ismeretséget később is fentartották s leveleztek egymással. Kragulyevics a nyáron hosszabb körutazást tett, legutóbb Kopenhágában járt s onnan értesítette Reisz Ede-t hogy szeptember 3-ikán Bécsbe érkezik. Reisz várt rá a vasuti állomáson, együtt vacsoráztak s a könyvvezető följánlotta neki lakását éjjeli szállásul. Haza is ment vele a Schleifmühlgasse 6. száma alatt levő lakására. Kragulyevics a szobában egy pamlagon halt. Éjjel tizenegy óra tájban arra ébredt, hogy barátja a ruhái közt motoszkál, majd hirtelen visszasurran a maga szobájába, amikor észreveszi, hogy fészkelődik. A jogszigorló gyanút fogott. Tudta, hogy Reisz anyagi zavarokkal küzdök, aznap este is kölcsönkért tőle a villamoson egy koronát s nyomban utána nézett, hogy megvan-e a pénze. Konstatálta, hogy eltűnt a tárczája, amelyben harminczhat korona és Budapestre szóló vasuti jegy volt. Erre fölkel, átment a barátjához s meggyanúsította a lopással.

— Nem igaz! — kiáltotta Reisz. — Ez a hála, amért szállást adtam, te vadrácz gazember?!

A szóváltásból verekedés lett. Kragulyevics kinyitotta az ablakot és kiabálni kezdett:

— Rendőr! Tolvaj!

Jött is rendőr. Reisz azonban hirtelen az asztalra dobott negyven koronát s a rendőrnek ezt mondta:

— Semmi baj, csak egy kis félreértés. Álmomban kiabáltam s álmomban kezdtem verekedést a barátommal.

Kragulyevics nem szólt, s csak a rendőr távozása után felelt:

— A pénzemet akartam visszakapni, botrányt nem csinálók. Veled azonban nem maradok egy fődél alatt, majd elintézzük az ügyünket másutt.

Felbőszkődött és szállóba ment, délelőtt kilencz órakor pedig Budapestre jött, mert itt sürgős dolga volt. A főkapitányságon kijelentette, hogy Reisz Ede-t egyáltalában nem irzultatta s amikor elhagyta,

semmi baja sem volt neki. Ha tehát vérezen akadna rá, akkor öngyilkos kísérletet követhetett el szegényében, vagy a följelentéstől való félelmében s boszúból foghatta rá a merényletet.

A budapesti rendőrség mindezt jegyzőkönyvbe foglalta s érintkezésbe lépett a bécsi policziával, hogy megállapítsák: mi történt hát tulajdonképpen? Kragulyevics följánlotta, hogy addig, amíg Bécsből válasz jön, tartsák őrizet alatt.

Ezzel szemben Reisz Ede, aki a bécsi rendőrségen Kragulyevicsset megvádolta, így adja elő a merényletet:

— Kragulyevicssel kávéházban ismerkedtem meg ezelőtt két évvel. Nagyon elegáns volt és igen szimpatikus. Gyakrabban találkoztunk és jóbarátok lettünk. Egyszer megkért, hogy adjak neki szállást. Szívesen följánlítottam a lakásomat, ami utóbb is többször megtörtént, mert Kragulyevics — mint ő mondta: üzleti ügyekben — gyakran jött Bécsbe. Most régebbi idő óta nem láttam. Éppen a szabadságomról jöttem vissza, amikor levelet irt nekem, hogy adjak neki ismét szállást. Szerdán délelőtt eljött hozzám s otthagya a kofferjét. Kragulyevics a szalonban feküdt, én a mellékszobában. Tegnapelőtt egy hölgy ismerősöm társaságában együtt mulattunk. Éjjel után hazamentünk ketten. Az ablakok nyitva voltak. Kragulyevics átszólt hozzám, hogy csukjuk be az ablakot, én azt feleltem, hogy nem tudok másképp aludni. Azután újra átszólt, hogy rövid neki a divány, engedjem meg, hogy szobámban velem töltsze az éjszakát az ágyban. Ebbe természetesen nem mentem bele s inkább én akartam a diványon hálni.

— Fáradt voltam azonban és mielőtt ellenkezhettem volna, elszenderültem. Már jó mélyen aludhatam, mikor egyszerre hirtelen kötélt szorulását éreztem a nyakamon. Halálrémülten ugrottam föl. Nem tudtam kiáltani, csak a falat veregettem, hogy a szomszédban lakó Moltke bárónő fölébredjen. Kezemet a kötélt alá szoritottam és Kragulyevicsset el akartam lökni. Perczek teltek el, míg a bárónő fölébredt és segítségért kiáltott az utcára. Ekkor sikerült megmozdítanom a kötélt és el is löktem a merénylőt, aki megtántorodott. Ezt a pillanatot fölhasználva, a vizes-üveget a fejéhez vágtam. Ő vérzett, de még mindig nem bocsátott el. Élethalál-harcz volt közöttünk. Végre lépések hallatszottak. Ekkor elébem vetette magát és sirt, könyörgött, hogy ne bántsam; nem tudja, hogy mit cselekedett. Átkarolta térdeimet, rimázkodott, hogy bocsássam el, ő vőlegény, a budapesti polgármester leánya a menyasszonya és ha nem bocsátom el, leugrik a negyedik emeletről. Ellágyultam. Negyven koronát adtam neki és elbocsátottam. Meg kell még jegyezni, hogy hat héttel ezelőtt betörték hozzám, gyűrűimet, ékszeremet, ruháimat ellopták. Csak Kragulyevics lehet a betörő.

Ez a két ellentétes vallomás rendkívül titokzatosá teszi az esetet. A rendőrség megindította a nyomozást az ügyben, de már eddig is bizonyosnak látszik, hogy nem rablógyilkoskísérletéről van szó, hanem egészen másféle büntényről. Arról lehet ugyanis szó, hogy Kragulyevics perverz hajlamú fiatalember, előkelő barátja volt Berlinben is, akivel a nyáron együtt tett kúljutat a külföldön. Már az is kiderült, hogy Kragulyevics Budapesten sürin megfordult az Erzsébet-téri Deák-pinczében, amely a homoszexuálisok hírhedt találkozó-helye. Az a gyanu merült fel már most, hogy perverz hajlandóságából támadta meg Reisz Ede-t s most ebben az új mederben folyik a nyomozás. Eddig megállapítható volt, hogy Kragulyevics, akinek az édesapja egy szegény horvátországi nyugalmazott tanító, idefenn a fővárosban mindig fényesen élt, naponta négy-öt-ször is öltözködött, a legelőkelőbb társaságokban forogott, eljárt a dzsentrí kaszinó mulatságaira és esztendőnként költséges utazásokat tett. Foglalkozása pedig nem volt. Az idén is már június 12-én utra indult és a legdrágább világfürdőket kereste fel. Két hónapja mult, hogy uton van, mindenütt a legelőkelőbb fogadóknak szállt, holott, amikor Budapestről elutazott, a ruháit tette zálogba, hogy utiköltsége legyen.

Mindezekből a rendőrségen azt következtetik, hogy Kragulyevicsnek homoszexuális kintartói vannak a külföldön. Kihallgatása után ma este je is tartóztatták. A letartóztatás azonban egyene-

sen a bécsi Landesgericht ügyészének kifejezett kívánására történt és nem a nyomozás adatai alapján, mert a letartóztatásra az eddigi vizsgálat nem szolgáltatott még elegendő bizonyítékot. A bécsi ügyész ma telefonbeszélgetést folytatott a rendőrséggel és azzal okolta meg a letartóztatási kérést, hogy a gyilkosság kísérlete bizonyosnak látszik, mert a Reisz Ede nyakán stranguláció véres nyomai vannak. A letartóztatás meg is történt. Ugyancsak Bécsből vette a budapesti rendőrség azt az értesítést is, hogy Krugulyevicsnek másfél évvel ezelőtt már volt egy hasonló esete a Majna melletti Frankfurtban, ahol egy homoszekszuális barátjától 20.000 márkát elrabolt. Akkor nem emeltek vádat ellene, de a dolog ma is bizonyítható.

A vizsgálat még folyik.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Vasárnap, szeptember 6. — Róm. kat.: D. 18. Orangy. — Prot.: D. 12. Zakariás. — Görög-orosz: aug. 24. E. 12. Eutik. — Zsidó: Elul 10. — A nap két reggel 5 óra 25 perczkor, nyugszik este 6 óra 30 perczkor. — A hold két délután 4 óra 19 perczkor, nyugszik éjjel 11 óra 58 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

Nyári kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva. (Utolsó nap.) Állandó nyári kiállítás nyitva a Könyves Kálmán művészeti szalonjában Nagymező-utca 37. Belépő-díj nincs. — Az Uránia Kigő-téri szalonja nyitva. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum összes tárai nyitva. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum nyitva. — A Fővárosi Múzeum nyitva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képcsarnok nyitva. — A földtani intézet múzeuma nyitva. — A Közlekedési Múzeum nyitva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum zárva. — A Ráth György Múzeum (Városligeti fasor 10.) zárva. — Az Erzsébet-Múzeum zárva. — Az orsz. levéltár oklevélkiállítása zárva. — A nyilvános könyvtárak nyitva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva. — A m. kir. központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára a közönség használatára szeptember hó elsejétől kezdve a vasárnapok és ünnepnapok kivételével d. e. 10—1 óráig naponta nyitva áll.

— Az „Egyetértés Vasárnapja.“ Heti mellékletünk, az „Egyetértés Vasárnapja ezen a héten is híven regisztrálja az eseményeket. Tiszta és kitűnően sikerült reprodukciók mutatják be a szeged—szőregyi vasuti szerencsétlenség színhelyét, közvetlenül azután, hogy a két vonat összeütközött. Két érdekes kép a Kossuth Lajos utcai robbanás színhelyét örökíti meg. Az egyik a rombadőlt kirakat látható, körülötte ezernyi emberrel, a másik egy szoba belsejét tárja elénk, bedőlt falakkal és egymásra dobált butor-zattal. Külföldről érkezett képeink közt nagyon érdekesek az amerikai kormányozható léghajóról és „Malecot“-aeroplánról készült felvételeink. Egy kép a görög király párisi látogatásáról számol be, a másikon a német császár látható, amint a metzi gyakorlótérrel hazavezeti a díszszemlére kivonult katonaságot. A német trónörökös léghajójáról is közlünk pompásan sikerült fényképet és bemutatjuk Abdul Azisz detronizált marokkói szultán utolsó arczképét. A szövegrészben a most elhunyt Floriche utolsó tárczáján kívül kiváló külföldi írók munkáit közöljük.

— Kossuth Ferencz állapota. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter egészségi állapotában lényeges javulás állott be. A csuzos izületekben a felszívódási folyamat kedvezően halad előre, úgy, hogy a miniszter előreláthatólag 6—8 nap múlva elhagyhatja az ágyat. A miniszter, aki a minisztérium és a párt ügyeivel foglalkozik betegségében is, a délelőtti folyamán gróf Zichy Aladárnak, ő felsége körüli miniszternek látogatását fogadta.

— A királyváró Veszprém. A királylátogatás előkészületeinek munkái már a befejezésükhöz közelednek. A napokban a városban járt Szabó László miniszteri tanácsos és felülvizsgálva az eddigi intézkedéseket, azok kivitele felett teljes megelégedését nyilvánította. Az alispáni hivatalban külön táviróhivatal van berendezve, amely a hadgyakorlatok egész tartama alatt kizárólag a hivatal részére fog

működni s folyó hó 15-től kezdve az alispáni hivatalban állandóan éjjel-nappali szolgálat lesz. A minisztériumtól nyert megbízás folytán a hadgyakorlatok egész tartama alatt az összes polgári hatóságok felett minden intézkedés joga elsősorban az alispánt illeti. E héten Veszprémbe volt az udvari különvonat is és végigpróbálta a vonalakat, amelyek minden tekintetben megfelelőeknek bizonyultak. A vasuti állomáson az állomás és helyiségeinek megvilágítására külön villam-gépet állítottak fel. A veszprémi posta- és táviróhivatalokban a hadgyakorlatok tartama alatt állandó nappali és éjjeli szolgálat lesz és ennek ellátása végett a kirendelt tisztek már ideérkeztek. Ő elsége az eddigi értesítések szerint e hó 15-én délután 1/5 órakor érkezik Veszprémbe.

— Tolsztoj jobban van. Pétervárról érkezett jelentések szerint gróf Tolsztoi állapotában némi javulás állott be, minthogy az érgyulladás enyhült, de a beteg rendkívül gyöngye. — Itt említjük meg, hogy Tolsztoj felesége érvelve hangon válaszolt Mencsikoff orosz herceg vádjaira, amelyet a herceg Tolsztoi és családja ellen emelt. Tolsztojiné a „Szlovo“-ban közlött cikke így szól:

„Ma, amikor szenvedő férjem betegségáya mellett, a „Novoje Vremja“ augusztus 23-iki száma kezembe jutott, pillantásom azonnal Mencsikoffnak „Tolsztoj és a felsőség“ című közleményére esett. Habár ennek a gyakorlott intrikusnak és jellemtelen írónak közleményeit megvetem, mind-éddig azonban nem hihiemem, hogy ilyen hazugságokat büntetlenül lehessen terjeszteni. Csertkov éppen ebben a szobában van, ahol ezt a levelet írom. Azt mondja, hogy tényleg kifejezte azt az óhaját, hogy Jasznaia-Polnáját megvegyék és a gróf jubileuma alkalmából azt a parasztok közt szétosztják. Minden egyebet azonban, amit Mencsikoff összefirkált, sem nem mondott, sem nem írt. Hiszen Mencsikoff maga is járt itt és mindenről személyesen meggyőződhetett: látta a községet, ahol számos vasszerkezetű épület emelkedik és éppen úgy megfigyelhette a népet és azok életmódját. Itt nincs koldulás és nincsenek bedőlt házikók, valamint fedetlen hús sinelet; egyszóval mindabból semmi sine, amit ő összefirkált. Jasznaia-Polnaja a tulai kerület egyik legvagyonosabb községe. A község fiai és leányai egészségesek és fidek, akiknek éppenséggel nincsenek beesett szemek, mint Mencsikoff állítja. A leányok az egész környéken a legjobb munkások. Itt tartózkodásom negyvenhat esztendeje alatt mindössze csak két vagy három leány ment a városba szolgálni és ezek sem a szegénység miatt. Azt sem tudom megérteni, hogy Mencsikoff minő jogon avatkozik magánügyekbe és milyen adatokra támaszkodik, amikor a Tolsztoj-család rengeteg vagyonáról beszél; a családnak jelenleg 36 tagja van, akik jómódban élnek — ennyi az egész. Okosabb volna, ha Mencsikoff arra gondolta, hogy hazug híreit milyen óriási tiszteletdíjakért adja el a lapoknak. Az is jobb volna, ha végre eszébe jutna, hogy igazságos dolgokat írjon; és végre több tisztelettel kellene viselkednie egy olyan személy iránt, akinek gondolatait kised farizeus elméje megérteni sem képes és akinek eszméit hamis értelemben fogja fel; nem kellene visszaélnie ezzel a személyiséggel csak azért, hogy ezen a réven a lapoktól tiszteletdíjakat szélhámoskodjék. Uglátszik, hogy Mencsikoff meg sem érti azt, hogy mérgezett fullánkjaival és rosszakaratu buzgóságával is csak saját fagygyugyertyácskáját képes eloltani, nem pedig a világitó napot...“

— Türr, vagy Thier? Rendkívül érdekes okmányt állított ki a napokban Baja város tanácsa. Ebből az okmányból kitűnik, hogy Türr István tábornok neve tulajdonképpen nem Türr, hanem Thier. Ximens, a bolognai „Ezrek“ múzeuma igazgatója az ottani okmányár részére kérte Türr István tábornok születési bizonyítványát. A város a kérésnek készséggel eleget is tett. A beszerzett bizonyítvány így hangzik latin nyelven:

„Anno 1825 die 11 augusti Ego Mathias Bartók capellanus bajensis baptisavi infantem natem e conjugibus Jacobo Thier et Theresia Udvary Bajensibus imposito ei nomine Stefani, levante Susanne Schmidt, Parochiana Bajensi.“

Magyarul: „1825 augusztus 11-ik napján én, Ba-

tók Mátyás, bajai káplán, megkereszteltem Thier Jakab és Udvary Terézia bajai házastársak újszülött gyermekét, István nevet adván neki, a bajai plébániához tartozó Schmiect Zsuzsanna tartván őt keresztvíz alá.“

— A pápa Amerikába vágvódik. Burke amerikai püspök a „Berliner Tageblatt“ munkatársa előtt nyilatkozott a pápánál történt kihallgatásáról. A pápa lelkesen nyilatkozott arról a függetlenségről, amelynek a katolikus egyház az Egyesült-Államokban örvend. Majd a következő kijelentést tette:

— Ha pápának és szabadnak lenni, nem volna két ellentétes fogalom, legszívesebben már holnap Amerikába utaznék és ott élnék!

A beszélgetés során még arról a honvágyról is beszélt, amelyet velencei hazája iránt érez.

— Egyetemi beírások. A tudományegyetem központi épületében most folynak az új félévi beíratkozások. A kvesturában már is nagy a tolongás, mely napról-napra nagyobb lesz, mert a beíratkozásra kitűzött idő szeptember 12-én lejár. E határidőn túl csak rektori engedéllyel lehet beíratkozni és az elmaradás okát hiteles okmányokkal kell igazolni.

— Ipari ünnep. Intim bizalmas körben ünnepelt tegnap Magyarórssy Gyula királyi szabaldalmazott hangszergyáros. Rákóczi-ut 71. szám alatti gyárhelyiségében tegnap délután 5 órakor ünnepelte a gyárából kikerült 3000-ik czimbalomnak készítését. Az ünnepély méltó volt ahhoz a becsületben megfutott ipari pályához, amely Magyarórssy Gyula országsszerte ismert hírnevéhez fűződik. A 3000-ik czimbalmot zenekarkísérettel vitték a nyugoti pályaudvarra, este 7 órakor pedig dr. Kovács János ünnepi beszédet intézett a gyár tulajdonosához, amelyben kiemelte, hogy a Magyarórssy-gyárnak nagy érdemei vannak a nemzeti hangszerünk tökéletesítésében, találmányai pedig: a szektakarópedál s az aczélszerkezet a czimbalmot a legtekélyesebb hangszerek közé emelte. Az ünnepélynek kiemelkedő pontja volt a gyár érdemes munkásainak megjutalmazása.

— A román kereskedelmi miniszter kalandja.

Carp Antal román kereskedelmi miniszter brassói automobil-kalandjáról újabbán a következő részletek szivárogtak ki: A román kereskedelmi miniszter fel van háborodva annak a rendőrszövetségnek illetlen viselkedésén, aki őt kihallgatta. Mig Carp állva felelt a kérdésekre, a rendőrszövetség elmozdított kérszövetet lábakkal s mikor a kihallgatás nagyon leszura nyult, a miniszter figyelmeztette a tisztviselőt, hogy ő román miniszter és másféle viselkedéshez van szokva. A rendőrszövetség így válaszolt:

— Ön miniszter Romániában, én hivatalnok vagyok itt és kötelességemet teljesítem.

Egyébként a vizsgálat kiderítette, hogy Carp automobilja senkit sem gázolt el, mint eleinte hitték és nem robotolt túlságosan gyorsan. Bukarestbe való visszatérése után a kereskedelmi minisztert felkereste gróf Szapáry osztrák-magyar diplomáciai ügyvivő, aki az esetről távirati jelentést kapott és megígérte a miniszternek, hogy teljes elégtételben lesz része anélkül, hogy a román kormánynak lépéseket kellene tennie.

— Tengerészek tragédiája. Röviden adtunk már hírt arról, hogy a „Lujza“ nevű portugál bárka elsüllyedt. Erre vonatkozólag ma pótlólag ez a jelentés érkezett Lisszabonból: A bárka fedélzetén borzalmas jelenetek játszódtak le. A kétségbeesett tengerészek hasztalanul kiabáltak segítségért. A háborgó tenger kivetette őket s testük a sziklákon összeroncsolódott. Negyven tengerész közül csak öt maradt életben. A néptömegben, amely a parton rémülve nézte halálküzdelmüket, a vízbefuladók-nak rokonai voltak és sok asszonyt, aki elájult, kocsin kellett lakására vinni.

— Vasuti balesetek. Tomszkból jelentik, hogy Auszkerky kikötőhelyen ma reggel egy személyvonat összeütközött egy tehervonattal. Egy kalauz és egy munkás életüket veszítették, egy kalauz és kilencz utas könnyebben megsebesült. Tíz kocsi porrá zúzódott. — Sinovocko—Vyzne állomás közelében ma két tehervonat összeütközött, amely alkalommal a vonatkísérő személyzet közül egy fűtő, egy vonatvezető, valamint öt kalauz súlyosan megsebesültek. Egy mozdony megrongálódott. A megsebesült alkalmazottakat Stryjbe vitték. A forgalomban nem állott be zavar. Szigorú vizsgálatot indítottak.

— **Orvos-kongresszus Zomborban.** Zombor város közönsége az orvosi kongresszusra érkezett mintegy 400 orvost igazi magyar vendégszeretettel fogadta. A köz- és magánépületeket felbogarozták. Ma délután a városháza dísztermében a szakosztályok tartottak ülést. Ma este az Eleiánt-szállóban ismerkedési estély volt s vasárnap délután a Vadász-kürtben díszbanket lesz. Dr. Kétyl Károly egyetemi tanár elnököt, ki ma este a gyorsvonattal érkezik ide, a főispán és polgármester fogadja.

— **Wekerle, mint dohánycsempész.** Si non e vero, bene trovato. Akár valóban megtörtént az alábbi história, akár nem, józsi a dolog és érdekes a feljegyzésre. A história, melyről szó van, Wekerle-re vonatkozik és nem mond sem kevesebbet, sem többet, mint azt, hogy Wekerle egy alkalommal szüzdohányt csempészet a fővárosba. Ugy történt, ha történt, Wekerle egy nem éppen távoli állomáson felszállt a vonatra, hogy bejőjön Budapestre. Egy elsőosztályú kupéban ott találta egy humoráról és tréfáiról messze földön híres földirtokos ismerősét. Nagyon megörült a kellemes utitársnak és azonnal beült hozzája. A földirtokosnak azonnal feltűnt a miniszterelnök fekete táskája:

— Nini — mondta — egészen olyan, mint az enyém. Mit viszel benne, kegyelmes uram?

A miniszterelnök rejtelmesen mosolygott.

— Oh, semmi! Iratok.

— Aha, államtitkok. Érttem a diszkréciódat, kegyelmes uram!

Most a miniszterelnök lett kíváncsi a földirtokos fekete bőrtáskájára. A jókedvű utitárs sugva mondta:

— Ez is államtitok, kegyelmes uram. Szüzdohányt viszek. Ha megengeded, meg is kínálak veled. Wekerle arca egyszerre elkomorult.

— Jobb lett volna, ha te is diszkrétebb vagy. Ebben a kérdésben nem ismerek barátságot. Most mint pénzügyminiszter beszélek és kijelentem, hogy kénytelen vagyok a tudomásomra jutott esetről jelentést tenni.

A földirtokos kedvetlenül húzódott a kupé sarkába s ottól a perctől kezdve nagyon meghidegült a hangulat. A két fekete táská, amelyek ezt az elhidegülést okozták, ott feküdtek egymás mellett, de az utitársak alig váltottak egy-két szót. Budapestre mégis együtt szálltak ki s egymás mellett mentek a kijárat felé. Utközben a földirtokos megszólalt:

— Állj el a feljelentéstől, kegyelmes uram.

— Nem lehet, kérlek. Mit szólna hozzá az ország, ha én, mint pénzügyminiszter, szemet hunynék az ilyesmi előtt, csak azért, mert egy barátomról van szó?

— Pedig nagy baj lesz ebből, kegyelmes uram.

— Miért?

— Mert — a te kezében van a szüzdohányos táská.

Wekerle elképedve nézett utitársára, aki pokoli mosolylyal gyönyörködött benne, amint a miniszterelnök lesütött szemmel osont végig a szüzdohányos táskák sorfala között.

— **A „Hungária“ új télikertje.** Ma nyílt meg a Hungária nagyszálló új télikertje. A régi vasoszlopokon nyugvó üvegfedél helyett az egész hatalmas terület átívelő, szabadon függő két méter magas vasszerkezett hordja a pompásan festett üvegmenyendezet. Az oldalfalak magas márványlambrija hön és görög márványfajokból, vegyes, diszkrét színárnyalatú képet adnak, melyek a féltér stukkófalakban nyerne folytatást. Az oldalfalak tagozódása ives nyílásokban összpontosul, melyeket karyatidák osztanak meg. Ezt az egész ritmikus kiképződés lépcsőzetes koronázó párkányok fejezi be, melyek diszkrét aranyozott és patinázott díszszel vezetnek át az üvegmenyendezet. A terem egyik keskeny oldalán dus fehér márványballustráddal elválasztott két emelvény áll, melyek egyike a zenekarnak, másika a büffének ad helyet; a bejáratnál szemben levő harmadik emelvény a magasban fekvő zárt teremhez vezet. A terem pazar megvilágítása az üvegfedél felé helyezett ivlámpával történik. Az asztalok angol restaurált mintájára rejtett vezetékű apró lámpákkal vannak megvilágítva. A terem fűtése és szellőztetése a modern kor legújabb vívmányai szerint a felső párkányokba illesztett rácszatokon át történik, úgy, hogy a légszerét a teremben tartózkodók észre sem vehetik. A pompás étterem megalkotását, mely a Hungária nagyszállótól e tekintetben is a nyugat elsőrangú szállodái közé emelte, az Első Magyar Szálloda-Részvénytársaság Kármán és Ullmann műépítészek elvei és művezetése nyomán igen nagy áldozatok árán, kizárólag magyar iparosokkal készítette el; hogy a vele járó sok munka rövid idő alatt befejezést nyerhetett, csakis Burger Károly igazgató ügybuzgalmának és ernyedetlen szorgalmának köszönhető.

— **Szerencsétlenül járt milliomas.** Mandel Emánuel csikágói sokszoros milliomas Európába jött üzleti ügyekben. De vesztére tért Európába, mert nem fog többé visszatérni csihágói otthonába. Bázelen volt átutazóban. Mikor tegnap este a bázeli pályaudvaron a párisi vonatra akart szállni, leesett a kocsiról, eltörte a lábát és agyrázkódást szenvedett. Mandelt a bázeli kórházba vitték, ahol néhány óra múlva meghalt.

— **Potoczki gyilkosa haragszik.** Sziaczinszki Miroszlav a semmitőszék ítélete után azt mondta, hogy nem örül neki, mert nem felel meg intenczióinak, ha beszámíthatatlannak tartják. Nem szeretné, hogy cselekedetét egy örült ember tettének tekintsék s nincs kedvére, hogy hivatalosan meg fogják vizsgálni elmeállapotát, de nem tehet ellene semmit, mert jól tudja, hogy ha ellenkezne, akkor kényszerítő eszközöket alkalmazna a törvényszék. Védői nem főbbezték az ellen, hogy galicziai elmecsvosokat rendeltek ki a vizsgálatra és nem kérték a lembergi esküdtzék mellőzését az új tárgyaláson, mert ugyis hiábavaló lett volna.

— **Öngyilkos huszárszázados.** Lukács László honvédszár-százados tegnap este Kassán szívenlőtte magát. Tettét állítólag teljes anyagi zavar miatt követte el.

— **Letartóztattak két hírhedt tolvajpárt.** A rendőrség ma délelőtt bizalmas értesítést kapott, hogy a Váczi-köruton lévő Páris szállodában két gyanus viselkedésű idegen pár van megszállva. A társaság két férfiből és két káprázatosan szép nőből áll, akik a tegnapi nap folyamán rendkívül értékes drágaköveket kínáltak több helyen eladásra, egy zálogházban pedig ékszereket zálogosítottak el.

A Zrinyi-utcai palotából Császár és Bialoszorszkij detektíveket küldték ki az ismeretlenek megfigyelésére. A detektívek mindenekelőtt megállapították, hogy az idegenek, az 52. és az 53-ik számú szobában vannak elhelyezve. A két férfi Goldmann Adolf kereskedő és Kovács Kohn Vilmos ékszerész néven van bejelentve. Kovács Kohn Vilmos a bejelentő úrlapra ráírta azt is, hogy Bécsben, Obere Donau-Strasse 111. szám alatt van ékszerész-üzlete. A bejelentés olyan abszolút semmitmondó volt, hogy gyanu árnyékát is kizárta. A detektívek is azt kezdték hinni, hogy becsületes kereskedők nyomába uszította őket valami éretlen tréfálkozó. A véletlen azonban úgy akarta, hogy éppen ebben a pillanatban haladion el a kapus páholya előtt egy csodaszép, elegáns nő, akiben Császár detektív első pillantásra megismerte a leg hírhedtebb nemzetközi zsebtolvajnok egyikét, Sichermannét, született Gróf Marit, aki a főváros területéről örökre ki van tiltva.

Csak hogy a szép Mari is megismerte ám a detektíveket és egyszerre összekapva elegáns szoknyáját teljes erejéből futni kezdett ki a kapun, neki a Váczi-körutnak. A detektívek természetesen utána és hosszú hajsa után kézre is kerítették. Hirtelen kocsiba emelték és visszahajtottak vele a Páris-szállodába, ahol most már az egész társaságot hoppon vették. Kiderült, hogy a másik szép asszony Brána Anna, a fővárosból szintén örökre kiltított tolvajnok, aki annak idején a hírhedt Kerekesnével nagy leánykereskedést is üzött Bosznia felé. A bécsi ékszerészről kiderítette a rendőrség, hogy csakugyan Kovács (Kohn) a neve, de sem állása, sem üzlete nincsen, ellenben a legtöbb gyanus ékszer az ő kezén szokott megfordulni. Goldmann Adolfról kiderült, hogy Goldmann Miksának hívják és szintén ki van tiltva a főváros területéről. Böröndjeikben sok ékszer és zálogcédulát találtak, amelyek eredetéről nem tudnak elfogadható felvilágosítást adni. A veszedelmes társaságot egyelőre kiszállították a tolonczházba, amíg valamelyik külföldi rendőrségtől nem érkezik panasz azokról a tolvajlásokról, amiket szelvényben elkövettek.

— **Házasságok.** Dr. Hertzka Lotár, a Magyar Hírlapkiadó r.-t. és Friss Újság ügyvezető-igazgatója, dr. Hertzka Tivadár, a kiváló közzgazda és neje, szül. Modern Jozefin fia, Osztenében eljegyezte van Glabbeke Máriát, néhai van Glabbeke Eduárd özvegye, szül. Keyser Bertha leányát Bruxellesből. Simai (Sámuel) Miklós budapesti kereskedő eljegyezte Sarkadi Bertát, Sarkadi Józsefné, a Lukács-fürdő hivatalnokának leányát.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műőrás ékszerterelepén, Budapest, VII. Erzsébet-körut 29., 1. em. szereshetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **A heidelbergi filozófiai kongresszus.** A III. nemzetközi filozófiai kongresszust ma Heidelbergben berekesztették. A következő kongresszusra, amely 1911-ben Bloagnában lesz, elnöké Enriquet választották meg, a nemzetközi központi bizottság tagjai közé pedig megválasztották dr. Kármán Mór királyi tanácsos és dr. Alexander Bernát egyetemi tanárokat. Tegnap nagy díszlakomát tartottak, amelynek egyik ünnepi szónoka dr. Alexander Bernát volt. A kongresszus százötven előadása közül tizet magyarok tartottak.

— **Jászai Mari merénylője.** Megirtott tegnap, hogy Jászai Mari, a Nemzeti Színház művésznőjét, a testvéröccse Jászai Ignác törvényszéki írnok alkoholos deliriumában csaknem meggyilkolta. A művésznő a merénylet dolgában ma a következő nyilatkozatot teszi közzé:

Tehát a piacra kerül a mi rémünk. Igazi rémregény. De ha már odakerült, akkor majd magam mondom el, még pedig elmondom egy momentumért, amely nem történt meg benne.

A közönségnek engem nem szabad „pofozkodva“ elképzelnem. Ezzel tartozom annak a közönségnek, mely engem a színpadon lát.

Epp oly kevésbé jutna eszembe megütni családnak ezt a rémét, mint egy dühödtt állatot, mely az életre tör. Epp oly kevésbé ütöttem meg, mint amily képtelenség és örült beszéd, hogy nekünk házunk van, hogy mi együtt nyaralunk. Ezzel az erkölcsi szörnyűséggel én 11 éves koromtól kezdve nem beszéltem, nem láttam szemtől-szembe és az én küszöbömöt soha át nem lépte.

Hosszu évtizedeken keresztül gondoskodtam róla; egyik hivatalt a másik után koldultam ki neki. Polytonos remegésben éltem miatta, mert mindennap valami ránszakadó gyalázattól féltem. Örökös fixa ideája engem megölni. Egyéb életcélja ennél nem volt. Fejnagyságu köveket hajigált be az ablakomon, lakásom kapuját fegyverrel állta el, de mindennél rémletemesebb ilyenkor, amikor utazahosszat ordítot.

Nem hiába dolgozom én lelkem és testem egész erejével a pálinka ellen. Ime, a testvérem véreben tör rám mint gyilkosom a gyilkos méreg: a pálinka, melyet korlátlan mennyiségben szolgáltat neki, a becsületesért, az én becsületesemért, az én lelkem nyugalmáért, mindnyájunk biztonságáért a gondviselőnk: az — Állam. És talán ha majd tényleg sikerült belém lövöldöznie négy-öt revolvergolyót, mert nem leszek mindig olyan szerencsés, mint tegnapelőtt, hogy a testén átugorva megmeneküljek és dolgozni menjek, — talán ha sikerült rögeszméjét végrehajtania és engem kitérűlnie az élők sorából, akkor, talán, őt is ártalmatlanná fogják tenni. De addig mindig visszaadja neki a rendőr a kezéből csak az imént kicsavart revolvert? Oly értelhetlen!

Ki mitől leginkább fél, az azt bizony utóléri. Nos, ime, rám is ránszakadt a szégyen. De mindebben legcsufabb volna a verekedés. Annál már inkább megölelném magamat.

Budapest, 1908 szeptember 5.

Jászai Mari.

— **Letartóztatott butorkereskedő.** Eszéken az államügyészség megbizásából ma délután letartóztaták Dormann Manó butorkereskedőt, akit azzal vádolták, hogy Schwarz Ferencz és Siegrist Ferencz butorkereskedők szökése után azok áruaktárát egyesítette a magáéval és az összes árukat eladta, miáltal a nevezett cég hitelezői kárt szenvedtek. A szenvedett kár összegét 30.000 koronára teszik.

— **Társas kirándulás Konstantinápolyba.** Október 3-án igen változatos és dus programmal társas utazás indul Konstantinápolyba. A résztvevők utközben Bukarestet tekintik meg és öt napot töltenek a török fővárosban, ahol elsőrangú vezetés mellett minden nevezetességet megismernek. Különösen érdekes lesz megfigyelni azokat a változásokat, amelyek az új átalakulás folytán állottak be a török metropolisz politikai és társadalmi életében. Egyik napon a társaság a Herczeg-szigetek gyöngye, Prinkipora is kirándul. Részletes prospektus kapható a Magyar Kir. Államvasutak Menetjegyirodájában (Budapest, Vigadó-tér 1.).

— **Szerencsétlenség.** Végzetes szerencsétlenség történt Lippán. Alarin György az ottani Maros vashidját festette, közben lecsuszott és a husz méter magas hid tetejéről a vízbe esett. Összeroncolt testtel, haldokolva szállították a lippai közkórházba.

— **Virágcserep egy járókelő fején.** Ma délelőtt tíz óra tájban súlyos baleset történt a Podmaniczky-utca 43. számú ház előtt. Arra ment Kanitz Emil magánhivatalnok és a ház első emeletének egyik ablakából egy Szalay Gyula nevű ur lakásából leestett egy virágcserep a fejére. A szerencsétlen magánhivatalnok feje betört és a mentők súlyos sérülésével Szondy-utcai lakására szállították. Vizsgálat indult meg, hogy ki okozta a könnyen végzetessé válható balesetet.

— A szaloniki sztrájk. Közöltük hogy a Szaloniki-Konstantinápolyi vasuton a sztrájk miatt megszüntették a forgalmat. Szalonikiban a villamos közúti vasut tegnap óta nem közlekedik. A keleti vasutakon megszűnt a sztrájk, mert az igazgatóság teljesítette a munkások kívánságait.

— Gyilkos milliomos. Megírtuk tegnap, hogy Lester Jordán milliomos megölte feleségét, azután földarabolta holttestét. Bostonból Lester Jordán gyilkosságáról a következő részleteket jelentik: Jordán, aki most 29 éves, négy év előtt vette nőül feleségét, aki színésznő volt. A gyilkos férj a rendőrségen azt vallotta, hogy kedden este hevesen összeveszett feleségével, mert oka volt róla feltenni, hogy hűtlen lett hozzá. Megverte az asszonyt és a lépcsőkön le taszította, aztán nem törődött vele többet és aludni ment. Másnap reggel holtan találta nejét a lépcsők alján. Annyira összezúzta magát, hogy feje majdnem egészen különvált a törzstől. Fölvitte a holttestet a lakásba és egy nagy pecsenyevágó késsel feldarabolta. A véres testrészeket bőröndbe gyömöszölte, de a fejet kiunt felejtette. A félelem és az irtózat majd hogy meg nem örjítette. Bezárta a lakást és elment hazulról. Mikor visszatért, akkor vette észre, hogy a fejet nem zárta a bőröndbe, fogta tehát és a kályhában elégette. Az volt a terve, hogy egy gőzhajón Newyorkba utazik és utközben vagy az egész tengeren, vagy külön-külön az egyes testrészeket a hajóról a tengerbe dobja. De a gőzhajó baleset miatt nem indult el, ezért kocsira tette a bőröndöt és fogadóba akart menni. A bérkocsis gyanusnak találta a súlyos bőröndöt s így derült ki a gyilkosság. Jordán 25 éves, ritka szép asszony volt. A gyilkosnak sógora, Livermore Jordán védőügyvédrel gondoskodott a szerencsétlen Lester Jordán számára, mert azt mondja, hogy sógora hetek óta örülnek látszott, panaszkodott is neki, hogy beteg.

— A gázvizsgáló merénylete. Berlinben tegnap délután vérlázító kegyetlenséggel akart meggyilkolni és kirabolni egy gázvizsgáló ember egy védtelen asszonyt. Blömel Adolf gázmunkás azzal az ürügygel, hogy a gázométert meg akarja vizsgálni, bement Stolt Emilia háztulajdonosnőnek a Potsdamer-Strassén lévő lakására, amikor az asszony lehajolt, hogy a gázométert kinyissa, Blömel vasruddal ráütött az asszony fejére, aki összeroskadt, de még volt annyi ereje, hogy segítségért kiáltson. A házbeliek berohantak hozzá s a merénylő a második emeleten lévő lakásnak ablakából az udvarba ugrott, ahol összetört kézzel és lábbal terült el. A merénylőt a kórházba vitték. Ugy a merénylő mint pedig áldozata a halállal vívódik.

— Pinczértüntetések. Ma este három kávéházban voltak pinczértüntetések. A Magyar király, az Otthon és a Báthory kávéházban. A kávéházakba nagy tömeg szocialista munkás és pinczér vonult be, kiszorítva az uzsonnázó vendégeket. A kivonult rendőrség fölszólítására a Magyar király és az Otthon kávéházakból kivonultak a tüntetők, a Báthory kávéházban azonban verekezésre került a dolog. A tumultus kezdeményezői közül tizenhatot előlítottak.

— Halálugrás a kalap miatt. Nagyikinda és Mokrin állomások között történt, hogy Bozai József nevű szabósegéd a fejét kidugta a robogó vonat egyik kocsijának ablakán. E közben a kalapja leesett. Bozai a robogó vonatról kalapja után leugrott és eszméletlenül terült el a földön. Haldokolva szállították a kórházba.

— A Szt Lukács-fürdő átmeneti évadja igen élénk. Az augusztus havi vendégnévsorból felemlítjük a következőket: Sisoff Sándorné Moskau, Circu Sultana és kísérete Tecucin, Gourgenoff Constantin magánzó és neje Tiflis, Pitescianu J. román országgyűlési képviselő és neje Giurgevo, Schnabel Max gyáros és neje Hüekewagen, Munkácsy József szállodatulajdonos Bukarest, Schenk Nándorné Csernovitz, Ciculescu Pálné és leánya Bukarest, dr. Katona Mihály orvos Sárospatak, főtisztelendő Fleischmann Béla plébános Bag, dr. Grosz Arnold ügyvéd Csongrád, Weisz Károly mérnök Ozd, Köszér János kir.

törv. bíró Pécs, báró Bánffy Albertné, fia és kísérete Választ, báró Montblach Emma Választ, Makray Domonkos kir. pénzügyi főtanácsos Kolozsvár, Kaizler Mihály földbirtokos Érzsentsmihály, Schwarcz József nagykereskedő Resicabánya és még számos külföldi és magyarországi előkelő vendég. A téli berendezések a bizonytalan időjárásban nagy előnyt nyújtanak a fürdőkúra használatánál.

— Munkásembereknek vagy ülőfoglalkozásuknak a Diana-sósorszesz legerősebb háziszser, megfizethetetlen, mert kellemesen hűsítő, frissítő, edző, erősítő és fájdalomcsillapító. Cseppenként bevéve a legkellemesebb háziszser gyanánt minden családban használatban van és nem győzik annak értékét kiemelni. Mindenütt kapható eredeti Diana-sósorszesz, üvegenként 40 fillérért.

— Beketow-czirikus. A Helgoland vizi némajáték kedvéért óriási közönség jár a Beketow-czirikusba, mely mindegyik este az utolsó helyig megtelik. A gyönyörű vizijátékok minden héten újabb meglepetést hoznak. A szeptemberi új műsor első része is nagy sikert aratott. A Staigs-csoport halászguldas a motorkerékpáron című mutatványa abból áll, hogy egy villanymotor által körben hajtott gömbölyű lappon, ellenkező irányban örület gyorsasággal haladnak a kerékpárosok, ezalatt pedig a forgó felület vízintésként függőlegesre fordul, a magasba emelkedik és ezen száguldanak a kerékpárosok, ha nem is a halálba, de a közelébe, mert a produkció a legvakmerőbb és legveszedelmesebb, mely eddig látható volt.

x Önkénteseket felszerel kedvező fizetési feltételekkel Blum Sándor Budapest, Váci-utca 15.

x Zászlók, czimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Fodor-léle vívóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Simplon Budapest. Olvasó közönségünk e név olvasásakor valószínűleg azt fogja gondolni, hogy talán a világhírű Simplon alagutat építették meg Budapest. „Simplon” név alatt tényleg egy remekmű épült, azonban ez nem alagut, hanem Bronner Miksa fényesen berendezett kávéháza a József-körút 8. szám alatt. A kávéház pazar és fényes berendezése a magyar iparnak egy-egy remekét képezik. A kávésnak sikerült végre nagy áldozatok árán a Józsefvárosban egy oly zenés kávéházat létesíteni, amelyet kizárólag szolid családok látogathatnak. A helység, melynek legnagyobb része a körútra nyílik, nagyon világos és szellős, állandóan 4 szellőztető működik. Az egész fűtés a legújabb rendszerű légfűtésre van berendezve. Esténként Veszprémi Kis Jancsi cigányprímás vezetése mellett 14 tagból álló zenekar hangversenyez. A kávé különös nagy súlyt fog fektetni rendes és pontos kiszolgálásra, hideg büféjére s a színház utáni színházi vacsorára.

x Véredényelmeszesedés (artelioskerosis) nemcsak az öregkor betegsége, hanem sokszor fiatalabb korban is lepi meg az embereket és okoz kellemetlen tüneteket, mint fejfájást, szédülést, álmatlanságot, szívtüneteket stb.-t. Az orvosi tudomány ezen és hasonló tünetek okát a véredényelmeszesedésben tapasztalható magasabb vérnyomásnak tulajdonítja. A múlt évben bejárta a napi és orvosi szakajtókat az a hír, hogy D'Arsonval francia tudós orvosnőn magas feszültségű villamos árammal a betegség ellen sikereket ért el. E sikereknek életani magyarázata az, hogy a magasfeszültségű áramnak vérnyomást csökkentő hatása van. Ez a kezelésmód, melyet felfedezője után Arsonvilisationnak neveznek, teljesen fájdalomtalan és felette kényelmes, mert ruhán keresztül történik. Magyar részről is beigazolást nyertek a kiváló francia tudós eredményei: dr. Hönig Izsó budapesti elektroterápiai intézetében (Károly-körút 24.), ahol a kezelési mód számos esetben kipróbálva, szintén bevált.

x A Beretvás-léle Migrén-pasztila öt perc alatt mindenféle heves fejfájást biztosan megszüntet. Egy dohoz (24 pasztila) ára 1 korona 20 fillér minden gyógyszerárban.

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Kutya van a kertben.

(Feydeau vigjátékának bemutatója a Vigszínházban.)

... A „Kutya van a kertben” című drámai mű nagy hatással került színre a Lipót-körúti Tháliatemplomban. A „Kutya van a kertben” című színdarab nem felel ugyan meg teljesen az arisztoteleszi hármasság szabályának... A „Kutya van a kertben” cselekménye... A „Kutya van a kertben” határozottan nyeresége színpadunknak...

Ugy-e bár, furcsán hangzik? Nyilván a darab kissé különös czime teszi, de alig lehet a dramaturgia pápaszemével közeledni a Vigszínház mai ujdonságához. A francia cím: „La puce à l'oreille” (bolha a fülön), mintha ez sem hangzanék tulságos komolyan? Hiába, kritikai pozícióim teljes komolyságának érzésében is be kell látnom, hogy e nálunk is számos sikereket látott Georges Feydeau, akinél kedveltebb magyar vigjátékíró még alig született Franciaországban, már darabja címével is oly ravaszul, annyi igénytelenséggel megy elébe kritikai pallosomnak, hogy — nem lehet haragudni erre a vidám ficzkóra.

A darab czime, például már csak azért is szellemes, mert ez az a cím, melynek abszolute nincs köze a darabhoz. Erre a célra senki sem tudott volna találóbbat kigondolni, mint Feydeau ur, vagy kongeniális fordítója: Góth Sándor. Hideg tárgyilagossággal megállapítható, hogy sem kutya, sem bolha nem található a szóbanforgó darabban. Ellenben található egy igen elmés szerkezetű ágy — perze rózsaszínű és szállodai — mely szükség esetén a szoba falával együtt a szomszéd szobába fordul, ahonnan egy máik ágy fordul ki, egy igen praktikus alkalmazható öreg urral öleiben, aki esetleges raitaérés esetén „haj a csuzom!” kezdetű meglepő kiáltással fogadja a felszarvazott férjeket. Ez az elmés ágy okozza a második felvonás és a darab legfőbb és leghetetlenebb bonyodalmait a többé már nem ismeretlen módokon.

De topp! Buzgalmam lejtős utra visz. Ez az, kérem, éppen ez az, amivel nem szolgálhatok: a darab tartalmával. Ellenben minden hódolatom és lelkesedésem Feydeau-é, Bissoné, Hennequiné, Veberé és a többieké, nem azért, mert ők oly elmésen és czélzatosan tudják bogozni a darab ugynevezett szálait és variálni a féricsalás örök és magasztos témáját, hanem azért, mert ők oly csodálatos memóriával tudják számontartani mideme változatot és tudják, határozottan tudják a harmadik felvonásban is, hogy mi történt az elsóban? Sőt reflektálnak is az első felvonásban mondottakra és nem egy ötletük éppen az ilyen reminiscenciákban csattan el.

A „Kutya van a kertben” különben az e nemből ugyesebbek közül való vidám bolondság. Nemcsak egy-egy jó ötlete, hanem egy-egy jó alakja is van, melynek csak éppen hogy a konturjait rajzolja meg gyorsan iramodó szénrel, amely azonban mégis él és mozog, elevenül és vidáman. Hogy csak egyet em-

MOLL-féle SOSBORSZESZ

legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csusz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombit) üvegekben 2 koronáért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postánálvétel mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmulhatatlan háziszser mindama gyomorhajóknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott kelkelkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponta postánálvétel mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

ítsünk, nagyon mulatságos például az a bonhomme, aki azzal dicsekszik, hogy tiszteletreméltó neje hercegek barátja volt, sőt egyszer fel is szervizolták ezüst tálon valami indiai maharadszának... Sic. Ebben a tónusban folyik a darab, miből némi éleslátással következtethető, hogy a „Kutya van a kertben” című drámai mű nem szolgál tulságosan hazánk ifjúságának épülésére és oktatására. Ennél azonban öregebb hiba, hogy egy kicsit túlontul hosszú a darab, nagyon is sok a jóból, a mulattatóból, nyulik, huzódik míg végül már nem is mulattató. A közönség a mai bemutatón nagyon sokat, nagyon hangosakat nevetett, amíg birta lélekzettel. Feydeau mindenesetre tovább bírta.

A Vigszínház vigjáték-együtteséről nem lehet újat feljegyezni. Góth Sándor egy kettős szerep kissé erőszakolt komikumát aknáztá ki nagy leleménnyel és izléssel. Kivüle Gazsi Mariska, Komlóssy Ilona, Szerémi, Vendrei, Tapoczay, Tihanyi, Bárdi és Sarkadi szolgálták jól és változatosan a nevetetés ügyét. Nem volt könnyű dolog. Hárman dadognak különböző nyelvhibákkal ebben a darabban. Félek például, hogy éppen a legszellemesebb dolgokat mondták spanyolul.

(B-s.)

Tűz a gyárban.

— A Magyar Színház ujdonsága. —

Sweelinck Gyula hollandus író nevét a magyar színházjáró közönség eddig még nem ösmerte. A Magyar Színház mai bemutatója után neve ösmertté lesz ugyan, de értékét ezidőszert nem taksálja majd annyira, mint honfitársát, Heyermanst, aki a színpadi írók elitjének egyik tagja és annak tartja a magyar publikum is.

Sweelinck Gyula modern tárgyat választott. Darabjának egész cselekményét, a szereplőkkel együtt a modern életből merítette. Ez egyik nagy előnye a darabnak. De a romantikusoktól tanulta el a véletlenség gyakori és súlyos beavatkozását. A cselekmény szövevényébe egy-egy tragikus véletlen minden fordulónál belejátszik oly módon, hogy a cselekmény egész fölépítése mesterkéltnek látszik. Még súlyosabb dolog, hogy ez a mesterkélttség észrevehetővé válik az egyes jelentősebb fordulatoknál. A raffinált számítást, a kiélezett és kihelyezett szituációkon mindenki látja. Kétségtelen azonban, hogy úgy az egész darab, mint annak egyes jelenetei, különösen a fordulópontoknál, az izgalom gyújtó anyagát nem nélkülözik. A közönség a második felvonás közepétől szinte lélekzetét visszafojtva leszárvára a fejleményeket. Ilyenformán a színpadi hatás a második felvonás végéig egyre erősebb, intenzívebb lesz. A harmadik felvonástól kezdve azonban az érdeklődés némileg megcsappan. A cselekmény sablonossá válik. A színpadi szerzők régi, elkopott, az unalomig és végsőig elnyűtt témájához: a lelki-furdaláshoz fordul a szerző, hogy témáját megoldja és színpadi alkotását befejezze.

Ami történik, azt valóban rövid lélekzetben el lehet mondani. Van Veeres szeszgyáros a csőd előtt áll. Életének egész munkája veszedelemben forog. Pénzre van szüksége. Fiával együtt arra kéri vejét, a város törvényszéki vizsgálóbíráját, hogy zsíráljon neki egy váltót. Ez megtagadja az aláírását. Most a fia, aki egyszersmind üzlettársa, arra a gondolatra jut, hogy felgyújtja a gyárat s a biztosított összegből megmenti a vagyont. A tettet végre is hajtja. De a gyárban egy éjjelen át menedéket keres a gyáros sógora, aki anarkistává lett s akit a rendőrség élet-halálra keres. A szerencsétlen ember benné a gyárban.

A gyáros veje, a vizsgálóbíró, hamar tisztában van mindennel. Föl is akarja jelenteni a gyújtogatókat, de a gyáros leánya, a vizsgálóbíró felesége, ráveszi, hogy hunyjon szemet. Így maga a vizsgálóbíró nyújt segédkezést a bűn elpálcázására és czinkosa lesz a gyújtogatóknak.

A vagyont megmentik. A gyáros képviselő lesz; gyermekei boldogulnak. De most jó a benső kisbíró, a lelkiismeret. Az öreg gyárost csipi-marja a lelki-furdalás, míg végre szélhűdés éri. Tetszik tudni: a guta. Ez naivá, lapossá teszi a befejezést. A szerző arsolója a vége felé megüresedett. A cselekmény

befejezését a gutára bizni mégis leleményhiányra, hogy ne mondjam: ügyetlenségre mutat.

Tarkítják a darabot ügyes epizódok, sikerült és kevésbé sikerült karakter-rajzolatok. Ezek közt legjobb hatása volt két kortesalaknak. Ezek felajánlják a gyárosnak a képviselőjelöltséget. A humor, mely ebben a jelenetben kifejlődik, valósággal fel tudja villanyozni a publikumot. A dráma sötétségében ez a jelenet derült pontot jelent.

A mi igazi értéket adott az estnek, az az előadás volt. A rendezés és az összjáték művészi magaslapon állt. Itt egyik szereplő sem akart a másik rovására érvényesülni. Egyik szereplő előmozdította a másik játékát és egyik sem toladott az előtérbe bántó módon. Ez az összhangzat ritka előnye a színelőadásnak. Rátkay játszta az egyik főszereplőt, az öreg gyárost. A maszkja nem sikerült egészen. Tulságosan fiatalnak látszott. A hangja is némileg fátyolozott volna. Az illuziót nem elégítette ki minden részben. Ellenben a szenvedélyes jeleneteket jól kiszínezte s annál nagyobb hatással játszott, minél nemesebb mérsékletet tudott gyakorolni azokban a jelenetekben, amelyek talán más színészt tulságba ragadják. Sok sikere volt Z. Molnárnak egy komikus kortes szerepében. Játékának biztonsága s felvételének eredetisége a közönség elismerését vívta ki. Törzs, Tarnai, Tóth J. Halmai Margit, Garas legnagyobb érdeme a mai estén az volt, hogy az összjáték harmóniáját előmozdították. Körömendinek is szép sikere volt.

A közönség minden felvonás végén zajosan hívta a szereplőket. A fordítás Sebestyén Károly sikerült munkája.

T. Sz.

(*) **Turchányi Olga fölépése.** A Király-Színházban, a „Vig özvegy”-ben ma fölépelt Turchányi Olga, Glavari Hanna kreálója. Turchányi csak színpadot változtatott, minden művészi készségét és természetes kedvességét magával hozta a Király-Színházba. Ugyanaz a jókedvű, pajkos és poétikus Hanna volt, akinek a Magyar Színház színpadán ismertük meg. Játéka és izléssel előadott dalai tetszettek a közönségnek, amely fölvonások alatt és után sűrűn tapsolta a vendégművésznőt. Danilót Király Ernő játszotta nagyon temperamentumosan. A Kolozsvárról szerződöttetett honvivánttal úgy látszik jól járt Beöthy, mert Király Ernő ma egyszerre megnyerte a közönség tetszését. Rossillont Raskó Géza játszotta és különösen énekszamaival ért el nagy hatást.

(*) **Az Opera programja.** Az Operaház igazgatósága összeállította az intézet jövő, huszonötödik szezonjának munkatervét. A játékrendőbe a következő új darabok vannak fölvéve magyar szerzőktől. Gróf Zichy Géza Rákóczi-trilógiájának második (tulajdonképpen bevezető) része, a II. Rákóczi Ferenc című opera; Hubay Jenő Vénusz című operája, továbbá nagyobb balletujdonság gyanánt Szirmai Albert Az erdő csöndje táncjátékja. Külföldi szerzőktől: A hegyek alján (Tiefland, D'Albert Jenő zenedramája), A makrancos hölgy, Shakespeare vigjátéka után készült vigopera, zenéjét szerzte Goetz Herman. Pelleas és Melisande, Maeterlinck-Debussy alkotása. Végül Nedbal Oszkár Mesevilág című balletujdonsága. Új betanulással, illetve részben új szereposztással a következő régebbi művek kerülnek műsorra: Magyar szerzőktől: Erkel Ferencz Brankovics György-e; Goldmark Házi tücsök-je; Hubay Jenő Lavotta szerelme; gróf Zichy Géza Roland mester-e, esetleg Mihalovich Ödön Toldi-ja. Idegen szerzőktől: Ernáni (Verdi), Figaró lakodalmá (Mozart), Lammermoori Lucia (Donizetti), Ördög Róbert (Meyerbeer), A nürnbergi mesterdalnokok és Siegfried (Wagner). A régebbi balletetek sorából fölújítják Delibes Koppélia-ját és Vidor Károly Korrigán-ját. Az elmúlt szünet alatt a következő új tagok kaptak szerződést az Operaházhoz: Sebeők Sári, Medek Anna, Hardy Helén, Haselbeck Olga és Környey Béla. Időközben eltávoztak: Zöldi Frida, Feld Olga, Szántó Lili és Gábor József.

Némely lapnak az a híradása, hogy dr. Richter János a jövő hónap elején a nürnbergi mesterdalnokok előadását mint vendégdirigens, vagy éppen mint az Operaház újonnan szerződött karmestere

vezényelné, téves. — Az Operaház igazgatósága ez uton tudatja az érdekeltekkel, hogy sem az ösztöndíjasok, sem az énekkari tagok sorába újabb jelentkezőket egy ideig föl nem vehet, mert az üresedésre váró előjegyzettek száma már most is igen nagy. Ez okból az igazgatóság a próbaéneklésre jelentkezők bemutatkozására csak a jövő évi május hónap folyamán adhat alkalmat.

(*) **Vigszínház.** A Vigszínház jövő heti műsorát természetesen a „Kutya van a kertben!” Feydeau Georges bohózatá dominálja, amelynek holnap, vasárnap lesz a második előadása és amely azután még hétfőn, szerdán, pénteken és a következő vasárnap este kerül színre. Két est jut a „Tatárjárás”-nak, Bakonyi Károly és Kálmán Imre dallamos operettjének, amely a nyári szünet után is teljesen megőrizte kivételesen nagy vonzóerejét, úgy hogy a tegnapi előadására is minden jegy elkel. A Tatárjárás adják kedden és szombaton. A csüttörtök Molnár Ferencz diadalmas vigjátékáé, az „Ördög”-é, amelynek közelebb lesz a bemutatója Krisztiániban és Koppenhágában. E színpadok számára dr. Mantzius fordította a híres magyar vigjátékok. Holnap és jövő vasárnap délután a „Naftalin”-t, Heltai Jenő jókedvű énekes bohózatát ismétlik, kedden, kasszony napján délután pedig a „Tanítónő”-t, Bródy Sándor szenzációs falusi életképét adják, amelynek ez lesz az első délutáni előadása.

(*) **A Magyar Színház jövő hete.** A Magyar Színház jövő hetének nagy részét mai bemutatója, Swelink drámája a Tűz a gyárban foglalja le, amely hétfőn, szerdán, pénteken és vasárnap este kerül színre, mindenkor a bemutató-előadás szereposztásával. A hét többi napjait, a színház repertoírjának kipróbált erősségű darabjai töltik be, kedden és szombaton a Sasfőket adják, csüttörtökön a Gretchent, vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal A császár katonái kerül színre. A színház legközelebbi ujdonsága a jövő hét végén, egyszersmind az első magyar bemutató is lesz: Drégely Gábornak Szerencse fia című szatirikus vigjátéka.

(*) **A Bonbonniére első hete.** A Teréz-krúti Bonbonniére első hete csak megerősítette azt a kedvező kritikát, melylyel a sajtó a szeptember havi műsort fogadta. Estéről-estére telt nézőtér tapsol László Rózsának, Rátkai Mártonnak és a mindjobban népszerűvé váló Szalay József konferenciének. A darabok közül pedig „A néma vádlott” című bohózatnak van zajos sikere. Az igazgatóság újabb Szathmáry Árpádot, a józüi komikust, szerződtette. A külföldben is gazdag műsor szombaton egy paródia kitűnő paródiájával bővült. „Berta panamája” a czime az ujdonságnak.

(*) **Nagy Endre cabaretja.** Az Andrassy-uti „Modern Színpad” előkelő művészi díszszel átalakított helyisége a korai szezon daczára a megnyitás óta minden este megtelt közönséggel. A megnyitót, első műsor teljes sikerét jelenti ez. Az ötletes, finom cabaret-számok és a rendkívül mulatságos színpadi tréfák mellett legnagyobb sikere „A szalónkocsiban” című politikai szatírának van, melyben egy aktív miniszter és egy államtitkár szerepel a színpadon. Az est clouja azonban „A revü”, amelynek során kacagató jelenetekben és pompás figurákban kapja a közönség az év történetét. A konferenciér Nagy Endrén kívül minden este fellépnek Medgyaszay Vilma, Ferenczy Károly, Fábian Kornélia stb.

(*) **Uj Idők.** A margitszigeti tölgyek képét közli ezen a héten az Uj Idők. Arany János tölgyeit, amelyeknek most az ad újabb aktualitást, hogy ideállítja József főherceg a költő szobrát. Szezonzerü képek, eredeti felvételek, humoros rajzok a hétről teszik még a szám illusztratív részét. Novellát Herczeg Ferencz hetilapjába Lovik Károly írt, cikket Gárdonyi Géza, Lyka Károly, Farkas Pál, Kozmutza Kornélné, verset Endrői Sándor és mások. Mindezt két regény-folytatás és tartalmas mindenféle rovat egészíti ki. Az Uj Idők előfizetési ára 4 korona.

(*) **Somogyi Mór tanár,** zongoraművész konzervatóriumában, mely a fővárosi zeneintézetek közül legelőkelőbb helyet foglal el és mely az idén tizenötödik évfolyamába lép, a beiratások az összes tanzakokra már megkezdődtek és naponta 6-9-ig esz-közölhetők az intézet titkári hivatalában (Erzsébet-körút 44.). Az intézet az elmúlt tanévben is tizenegy növendék-hangversenyvel bizonyította annak komoly művészi törekvését és a tanárok szakavatottságát. A tanítást, mely szeptember elején veszi kezdetét, az ország legkiválóbb művészei és diplomált tanárok lelkiismeretes gondjával végzik.

6 visít Fénykép 1 f 50
HUNNIA FÉNYKEPESZ
BUDAPEST, KÁROLY-KÖRUT 6.

FŐVÁROS.

Az új építkezési szabályzat.

A fővárosi közmunkák tanácsának tervezete.

Budapest, szeptember 5.

A fővárosi közmunkák tanácsa „Építésügyi szabályzat Budapest székesfőváros területére” czimmel hatalmas kötetben tette közzé azt a tervezetet, amelyet az 1894-ben életbeléptetett szabályzat pótlására szán. Az új szabályzat a régítől eltérően, amely huszonegy fejezetre osztva, háromszáznyolcvanegy szakaszt tartalmaz, huszonegy fejezetre oszlik, ötszáznegyvenhat szakasszal. A három új fejezet a 14-ik 32 szakasszal, a felvonóliftek építéséről, a 19-ik három szakasszal a légszuszitálóberendezések alkalmazásáról, végül a 20-ik fejezet hatvanhat szakasszal „különleges épületek” czime alatt szól a színházak, mulatók, áruházak, áruhódok stb. építéséről. Lényegében a három fejezettel kibővített új szabályzat csaknem mindenben egyezik a régivel. Első és legfontosabb eltérés, hogy a fővárost az eddigi négy építési övezet helyett nyolcz övezetre osztja.

A nyolcz övezet a következő

I. övezet.

a) a Duna balparti oldalán azon terület, amely egyfelől a Duna, másfelől pedig a Rudolf-tér, Lipót-, Teréz-, Erzsébet-, József-, Ferencz-körút és Boráros-tér által van körülhatárolva, hozzáértve e körutaknak szemben fekvő telkeit is

Az I. övezetbe soroztatnak a balparti városrészből sugáralakban kivezető főbb közlekedési utaknak a nevezett körutakon kívül eső részét, értve azoknak mindkét oldalán fekvő telkeit.

b) A Duna jobbparti oldalán a Vár, a Dunaparton az Üstökös-utcától a Gellért-térig, a Gellért-téren, a Zsigmond-utca II. kerületbe eső részében, a Fő-, Lánchíd- és Döbrentei-utczákban, a Főherceg Albrecht-uton, a Margit-, Krisztina- és Attila-köruton és végre az ezen utczák, illetve körutak vonalába eső tereken levő telkek.

II. övezet.

a) A balparti oldalán azon terület, melyet egyrészt az I. övezet, másrészt a Duna, a Dráva-utca, az Aréna-ut, Szondy-utca, Bajza-utca, Damjanich-utca, Aréna-ut, Kerepesi-ut, Asztalos Sándor-ut, Juranics-utca, Köztemető-ut, Kőbányai-ut, Hungária-körút és a Duna határol; ide tartozik továbbá Kőbányának azon része, melyet a magyar államvasutak czeglédi és hatvani vonalai, a fehér-uti aluljárótól a Bolgár-utca határol; értve a felsorolt utczák mindkét oldalán, nemkülönben a tereken levő telkek jórésztét is.

b) A jobbparti oldalán a II. övezet képezi az I. övezeten kívül eső azon terület, melyet a Zsigmond-utczából kiindulva a Marczibányi-tér dékeleti oldala, a Retek-utca, a Kömives-utca, a Szent János-utca folytatásában tervezett utca, a Horgony-utca vonalán a Döbrentei-térre torkoló új ut határol; továbbá a Gellért-térről lefelé a Dunapart, az ugynevezett összekötő vasut, körvasut, a déli vasut, Villányi-ut és a Fehérvári-ut által határolt terület.

Ide tartozik végre a III. kerületben az Üstökös-utczától kezdve az Ujlaki-rakpart és az Óbudai-rakpart, a Filatorjai védgát, Hunor-utca, Fehéregyházi-ut, a Bécsi-ut, a Határ-utca meghosszabbításában tervezett ut, Kecse-utca, Seregély-utca és ennek a meghosszabbításában tervezett utca; Szépvölgy-utca, Pusztaszeri-ut, Lelkés-utca, a Mecset-utca meghosszabbításában tervezett ut és a Niedermayer-utca által határolt terület.

III. övezet.

a) A balparti oldalán azon terület, melyet a magyar államvasutak bécsi vonala, a Hermína-ut, innen a Thököly-ut, Mexikói-ut, Egressy-ut, Róna-utca, ismét a Thököly-ut és a Hajtsár-ut határol, továbbá azon terület, melynek határát képezi az Aréna-uttól kezdve a Szondy-utca, a Bajza-utca, a Nagy János-utca, a Felső-erdősor, Lövölde-tér, a Rottenbiller-utca, Damjanich-utca és az Aréna-ut, ugyszintén az Aréna-ut, Thököly-ut, Hermína-ut és István-ut által közbefogott terület, kivéve ebből a II. övezetbe sorozottakat.

b) A jobbparti oldalán a Szemlőhegy, Rézmál- és Pasarét-dűlők, a köztük és a II. övezet között fekvő területtel együtt; a kis Svábhegy egy része; a Német-völgy egy része; a Sashegy keleti oldala; a Török-vész és Orbánhegynek egy része; továbbá a Nap-hegy és Gellérthegy; ide nem értve a kis Gellérthegyt

IV. övezet.

A Vérhalom-dűlő, a Török-vész-dűlőnek azon része, mely a Rókushegy-, Debrői-, Ruszti-utak, Filér- és Révay-utczáktól kezdődően északnyugat felé terül el, Nyék, Petneházy-rét, Bátorhegy, Kuruczles, Pozsonyi hegy, Virányos, Kutvölgy, Istenhegy, a kis Svábhegynek egy része, az Orbánhegynek egy része, Mártonhegy, a Sashegynek a III. övezetbe nem tartozó részén kívül eső területe, végül a Kőerberek-dűlőnek egy része.

V. övezet.

Az a terület, melyet határol a II. övezet, másfelől az Ujpesti-rakpart, Hungária-körút, Váci-ut, Frangepán-utca, Jász-utca, Szegedi-utca és a magyar államvasutak bécsi vonala; továbbá a IX. és X. kerület ama része, mely a II. övezet, Kőbányai-ut, ismét a II. övezet, Külső Jászberényi-ut, Maglódi-ut, Apafy-utca, Tarnács-utca, Noszlopy-utca, Gyömrői-ut, Barabás-utca, Száva-utca, Üllői-ut, a Kén-utca meghosszabbításában tervezett ut, a Ferenczvárosi rendezőpályaudvar keleti oldala, a Mester-utca, a befásítási öv mentén fekvő ut, a Soroksári-ut, a határ-ut és a soroksári Dunaág közt folyik.

VI. övezet.

A balparti oldalán az a terület, melyet a II. övezet, a Kerepesi-ut, a Hungária-körút, Stefánia-ut, Thököly-ut, Hajtsár-ut, ismét a Kerepesi-ut, az államvasutak czeglédi vonala és a Kőbányai-ut határol;

jobbparti oldalán pedig a III. övezetnél leírt terület kivételével az a terület, melyet az ugynevezett összekötő vasut, a Duna, Budafoék és a déli vasut határol.

VII. övezet.

Az a terület, melyet az V. övezet, másfelől a befásítási öv mentén elvonuló ut, Pusztaszentlőrincz, ismét a befásítási öv mentén fekvő ut, a Külső Jászberényi-ut, az Apafy-utca meghosszabbításába eső ut, a Maglódi-, Ujhegyi- és Gyömrői-ut határol.

VIII. övezet.

Az a terület, mely az I—VII. övezetbe nem tartozik.

Házmagasság az új övezetben.

A szabályzat azután övezetek szerint meghatározza, hogy hol és milyen arányban építhetők az új házak, egyebekben eltekintve a tervezetbe fölvetett három új fejezettől, az új szabályzat a réginek a nyomán halad, a beosztását, sőt még a címeket is megtartja.

A közmunkák tanácsának szabályzat-tervezetét most bírálják el az illetékes szakkörök, akik az újdonságot meglehetősen megdöbbenéssel fogadták. Az új szabályzattól várták ugyanis elsősorban az építkezés olcsóbbá tételét, másodsorban pedig, hogy a ma érvényben lévő szabályzat hiányait és botlásait a másfél évtized alatt szerzett gazdag tapasztalatok révén teljesen kiküszöböljék. Ezek a változtatások az építőiparra életbevágó fontosságúak, főképp, mert az építkezés olcsóbbá tétele a tökélet ujjra az építkezés felé terelődő a tömeges építéssel egyidejűleg a lakáshiány nagy kérdését is megoldhatná.

(A tűzoltó-főparancsnok itthon. Scerbovsky Szaniszló fővárosi tűzoltó-főparancsnok nyári szabadságáról hazatért és átvette a fővárosi tűzoltóság vezetését. — Janicsk Andor, fővárosi tűzfelügyelő ma Münchenbe utazott, hogy az ottani városi kiállítást tanulmányozza.

(Házmester-szabályrendelet. Tudvalevő, hogy a készülő új lakásbérleti szabályrendeletbe a székesfőváros tanácsa a házmasterok ügyét pontosan szabályozó rendelkezéseket is bele akar foglalni. Általános a panasz ugyanis azokra a türethetetlen állapotokra, amelyek a budapesti bérházakban az egyes házmasterok önkényeskedései folytán uralkodnak. Ez állapotok megszüntetését, mint értesülünk, eredményesen vitte keresztül a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaságnak házkezelő-osztálya, amennyiben, a vasutak és egyéb közintézeteknél kipróbált mintára, az általa kezelt összes bérházakban a panaszkönyvrendszert honosította meg olykint, hogy minden ház házmasterénél panaszkönyvet helyeztet el és arra az összes lakók figyelmét felhívta. E panaszkönyv minden időben a lakók rendelkezésére áll s így lehetővé teszi, hogy az észlelt bajok és panaszok ily módon minden különös fáradság nélkül közöltessenek a Társaság házkezelő-osztályával, amely a könyvek tartalmáról a hó folyamán többször meggyőződik, a bejegyzett panaszokkal foglalkozik és a szükséges intézkedéseket megteszi. Már

a panaszkönyv létezésének tudata egymagában is erős fékezőnek bizonyult egyes házmasterok hatalmi túltengésével szemben. Igen kívánatos volna, hogy ez az intézmény minél szélesebb körben terjedjen el és a székesfőváros tanácsa maga is érdeklődne az újítás iránt, melynek életbeléptetése a készülő házmaster-szabályrendeletben esetleg minden házra nézve kötelezően volna előírható.

(Iskolás-gyermekek fölvonulása. Bárczy István polgármester az iskolaiügyi osztály vezetőjével, Festetich Géza gróffal és több iskolaigazgatóval bizalmas értekezletet tartott, amelyen azt vitatták meg, hogy a király fogadásakor a bécsi mintára kirendeljék-e az iskolás gyermekeket s hogy az iskolás gyermekek testületileg részt vegyenek-e az Örökimádás templomának felszentelő ünnepén. Az értekezlet a részvétel mellett döntött s megbízták az iskolaiügyi osztályt a program kidolgozásával. Bárczy István polgármester megkérte az értekezlet tagjait, hogy a megállapodásokat nagy titokban tartsák.

Nyílt-tér

az országban elsőként nem vállal felelősséget a beosztásokról.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN

Jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3. szám.

Kiváló sikerrel és alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.

Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

A HUNGÁRIA

NAGY SZÁLLODA

diszesen átalakított

TÉLIKERTJE

MEGNYILT.

Dr. HARMAT GYULA

tüdőbajosok rendelő-intézete

Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz.

Tüdő, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, vérköpés, tüdőcsucsuhárás, különböző eredetű nyelvi gyögyültnak inhalációkkal és szúrásokkal. Rendel. 11-12 óra 4-4g.

Szt.-Lukácsfürdő gyógyfürdő, Buda.

Téli és nyári gyógyhely.

Természetes forró-melleg kénforrások. Iszapfürdők, iszapborogatások, massage, gyógygyógyintézet, gőzfürdők, kád- és kádfürdők, gyógyvizusodák. Olcsó és gondos penzió, Csuz, koszvény, idegbőrbajok, lakás, ellátás felől kimerítő prorepektust küld ingyen a

Szt.-Lukácsfürdő igazgatósága Buda.

Bécsi egészségügyi kiáll. 1906. Által. díj, díszoklevél, aranyérem.

Serravallo China-Bor vassal.

Kapható a gyógyszerlátszakban 1/2 liter 2.00 K. 1 liter 4.00 K. palacsokokban. 27837

Kitünő csemegeszőllöt

ajok szerint vagy vegyesen szállít postakosaranként 2 korona 50 fillérré

Lengyel Zoltán gazdasága

Kraszna Szilágy-megye.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi éldás gyomorbaicsoknak és székesfővárosban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elromlott gyomrot 3-8 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér. Nagy üveg 60 fillér.

TÖRVÉNYSZÉK

§ A vácz-rétsági rablótámadás. Megirtuk a ma-
nap, hogy a vácz-rétsági rablók egyikét Sziszekon
elfogták Stubics Milos horvát munkás személyében.
Erről a letartóztatásról érdekes részleteket tudott
meg zágrábi tudósítónk, aki a következőket távirat-
ozza: Stubicsot egy sziszeki éjjeli mulóhelyen tar-
tóztatták le, ahol mindenkinek feltűnt pazar költeke-
zése. A detektívek tizennégy darab husz koronásra
akadtak nála, amiknek soroza-száma megegyezett a
Grün Ágosttól, a duna-ípolysági vasut vállalkozójától
Váczrétság környékén elrablott huszkoronások szá-
mával. A rendőrség letartóztatta Stubics kedvesét,
Karpik Juliát is, aki Stubics utasítására Pozsegára
utazott, ahol egy háztulajdonosnál szállt meg. A meg-
motozásnál kétszáznyolcvan korona készpénzt szed-
tek el tőle. A detektívek az épület udvarán egy téglá
alatt ötezerháromszázhetven koronára bukkantak. A
két vádlottat, mivel a bűnük teljesen bebizonyosodott,
egyelőre a petrinyei törvényszék fogházába szállították.

§ Affér a pécsi kiállítás. A pécsi kiállítás meg-
nyitására megjelent Kossuth Ferencz kereskedelmi
miniszter is a kiállítás vezetője s az egész vá-
ros közönsége nagy ünnepélyességgel fogadott. Egye-
dül a baranyaszenlőrinci szabadalvópárt elnöke,
Benke Gyula ügyvéd és földbirtokos akart feltűnni
azzal, hogy megabuzogolta az ünnepelt minisztert.
Felsőméri Horváth József országgyűlési képvisel-
ő ezért rendreutasította Benkét, aki másnap provo-
káltatta a képviselőt. Pisztolypárbajt vívtak, amely-
ben az egyik fél sem sebesült meg. A párbajozó fele-
ket ma vonta felelősségre a budapesti büntető járás-
bírósnál dr. Farkas Gyula büntető járásbíró s
Benke Gyulát négy nap, Horváth József országgyű-
lési képviselőt pedig nyolcz nap államfogházra
ítélte.

§ Egy válópör története. A véletlen az életben
gyakran teremt komédiába való helyzeteket. Egy
bohózatnak megfelelő anyag kerülne ki abból a váló-
pörből, amelyet most folytattak le az törvényszék
előtt. A válópört Holoj József, borosjenői birtokos
indította a felesége ellen, mert valami pletykát sut-
toztak az asszonyról s ez a férj füléhez is eljutott.
A fiatal házasságok széjjelmentek s Holoj, dr. Burda
Ferencz borosjenői ügyvédet bízta meg képviselével.
Közben azonban a férj belátta, hogy elhamar-
kodta a dolgot s oly bizonyítékok birtokába jutott,
amelyekből napnál fényesebben kiderült, hogy alaptal-
anul gyanúsította a feleségét. Lelkiismeretfurdalások-
tól gyötörve, fölkereste hát szüleinél lakó feleségét,
aki előtt töredelmesen beismerte, hogy méltatlanul
hurcolta meg a törvény előtt. Az asszonyka szíve
sem volt köbből; kibékült az urával, akivel azóta a
legnagyobb egyetértésben él. Amikor az asszony ujra
hazakerült, fölkeresték Burda Ferencz ügyvédet s
megkérték, hogy hagyja abba a válópört, mert már
nincs rá szükségük. Az ügyvéd tudomásul vette,
hogy szent a béke s amikor az aradi törvényszék a
végfőgyalásra megidézte, rá sem hederített s nem
jelent meg, abban a biztos meggyőződésben, hogy a
törvényszék meg nem jelenése esetén ugyanis meg-
szűnteti az eljárást.

Erre a számításra azonban a véletlen keresztet
huzott, mert amikor az aradi törvényszéken az elnök
ki akarta hirdetni a megszüntető határozatot, előállt
egy aradi ügyvéd, aki borosjenői kollegáját állandóan
helyettesíteni szokta s akinek a házastársak közt
létrejött békességről halvány fogalma sem volt. Az
aradi kariárs fölmutatta állandó meghatalmazását s
kijelentette, hogy átvesszi Holoj Józsefnek, a fölperes
férjnek képviselétét.

A bíróság visszavonult s rövid tanácskozás után
a házasságok között kimondotta a válást. De a dolog
csattanója csak ezután következett.

Alig hangzott el a felsége a király nevében az
ítélet, Borosjenőnél dr. Burda Ferencz ügyvédől be-
advány érkezett, amelyben Holoj József ügyfelének
névében kijelentette, hogy megbízója kibékült a fele-
ségével, ennél fogva eláll a válópörtől s kéri az ügy
megszűntetését. Természetes, hogy a bíróság nem

vonhatta vissza imént elhangzott határozatát és saját
ítéletét nem semmisíthette meg. Így történt azután,
hogy a Holoj-házaspárt akarataik ellenére elváltak-
ták egymástól.

Dr. Burda Ferencz, amint az aradi törvényszék
elválasztó ítéletéről értesült, azonnal benyújtotta fö-
lebbezését a nagyváradi kir. táblához, hogy semmi-
sitse meg az aradi törvényszék ítéletét, amely elvá-
lasztott egy rég kibékült házaspárt.

SPORT.

Alagi versenyek.

— Harmadik nap. —

Esős időben, megcsappant érdeklődés mellett
folyt le az alagi meeting mai harmadik napja, mely
a csunya idő s felázott talaj dacára az egyes ver-
senyekben reális eredménnyel végződött, amennyi-
ben a favorit lovak voltak frontban és így a papir-
forma újból érvényesült. Kellemetlen volt azonban a
fogadókra a nagy favorit Tell Vilmos diszkvalifikálása
ámbár ez helyén volt, miután lovasa, Csompora, Mau-
rust feltűnően és szándékosan akadályozta.

Részletes eredmény a következő:

I. Eladók versenye. Díj 1200 korona. Táv 1200
méter. 1. Egyedi L. 36 Bouquet 48½ kg. (Paul),
2. báró Durneiss 46 Scarabäus 51½ kg. (Pretzner),
3. Mr. C. Wood 46 Soltykoff 46½ kg. (Smutny).
Futottak még: Denevér (Molnár), Ténsasszony (Ul-
richshoffer), Ronula (Hönig), Trutscherl (Pinka),
Fetis (Tausz), Faragatlan (Klimscha), Macska
(Smejda). Küzdelem után fejhosszal nyerve, három-
negyed hosszal harmadik. — Tot.: 10:31, 20:26,
25 és 33.

II. Czipósz-akadályverseny. Díj 3000 korona.
Táv 4800 méter. 1. Báró Durneiss 46 Peia 69½ kg.
(Shejbal), 2. Seprősi ménés 46 Levente 60 kg. (Ká-
dár), 3. Liptay B. 46 Express 61½ kg. (Galló). Fu-
tottak még: Nikita (Fejes) kitért, Rotunde (Rybenski),
Szikra (Csompora) elbukott, Robot (Cernik). Fel-
tartva öt hosszal nyerve, rossz harmadik. — Tot.:
10:29, 20:31, 163, 58.

III. Moloch gátverseny. Díj 1500 korona. Táv
2400 méter. 1. Lossonczy Gy. 36 Tonchette 63½ kg.
(Csompora), 2. Vida T. 36 Fityóka 61 kg. (Shejbal),
3. Egyedi A. 46 Pallós 71 kg. (Rybenski). Futottak
még: Galant (Fejes), Good for nothing (Cernik),
Louis d'or (Maas), Marasquin (Rutthardt). Biztosan
két hosszal nyerve, két hosszal harmadik. — Tot.:
10:19, 20:25, 28, 59.

IV. Háromévesek akadályversenye. Díj 1600 ko-
rona. Távolság 3200 méter. 1. Goldschmidt K. Maurus
65 kg. (Kollár), 2. Liptay B. Marastoni 60 (Galló),
3. Capt. Don Sprit 61½ kg. (Hüiber). Tell Vilmos
(Csompora), mely 1½ hosszal győzött, de kizorítás
miatt diszkvalifikált. Négy hosszal nyerve. Tot.:
10:47, 20:35, 96.

V. Szent Mihályi-díj. Díj 1500 korona. Távolság
2400 méter. 1. Gr. Pálffy J. 46 Pythia 55½ kg. (Pretz-
ner), 2. Jankovich-Bésán Gy. 36 Mazurka 53 kg.
(Smejda), 3. Vida T. 36 Royal Anne 45 kg. (Paul).
Futottak még: Ifjasszony (Boromissza), Langau
(Heidt). Biztosan félhosszal nyerve, négy hosszal
harmadik. Tot.: 10:30, 20:29, 26.

VI. Kétévesek eladóversenye. Díj 1200 korona.
Távolság 1000 méter. 1. Beeson A. Jutalom 49 kg.
(Boris), 2. Gr. Pejacsevic A. Colette 54½ kg. (Pretz-
ner), 3. Fáy-Halász G. Verveine 46 kg. (Peschka).
Futottak még: Muri (Ulrichshoffer), Didon (Noszál),
Titi II. (Pinka). Küzdelem után fejhosszal nyerve,
három hosszal harmadik. Tot.: 10:29, 20:39, 61.

— Negyedik nap. —

A holnapi negyedik napon lépnek először akcióba
az urlovasok, akik a hat futam közül négyben mér-
kőzhetnek. Azonban ezen versenyekre a nevezések
meglehetősen gyengén ütöttek ki, aminek oka a je-
lenlegi urlovas-hiányban található. A legjobban do-
tált verseny a professzionátusok által lovagolandó
Ujonczok akadályversenye, melyben Mehet győzel-
mét várjuk Tell Vilmos előtt, míg a másik érdeke-
sebb futamban, az Őszi akadályversenyben Peia sza-
poríthatja győzelmei számát Szikra előtt.

Jelöltjeink:

- I. Salome - Sulla
- II. Mehet - Tell Vilmos
- III. Peia - Szikra
- IV. Galant - Pilit
- V. Skarabäus - Palotás II.
- VI. Pejacsevic Ist. - Toga.

Bécsi versenyek.

— Első nap. —

Holnap kezdődik a Freudenauban a 9 napos
szeptemberi őszi meeting, melynek keretében 3 nagy
klasszikus futam, a Őszi kanczadij, Eszterházy Memo-
rial és a Jubileumi díj kerül dűlőre, a jobban dotált
handicapok közül pedig a Bécsi nagy- és a Freuden-
auai handicap érdemel említést. E két utóbbi közül a
holnapi első napon a 15.000 koronával dotált Bécsi
nagy handicap szerepel a programmon, melynek győz-
tesét a sikerült súlyosztás folytán meglehetősen
nehéz feladat megjelölni. Szigorúan mérlegelve a
legutóbbi formákat, úgy tetszik, hogy Menyörgős,
Jalouse és Boccaccio azok, melyek legtöbb esélyvel
veszik fel a harcot és azt hisszük, hogy a győztes
közülök fog kikerülni. Érdekesebb versenyek még az
Ujoncz-díj, melyben csupa nagyhirű kétéves közül
Hadnagy győzelmét várjuk, míg a 8000 koronás Sze-
ptemberi gátversenyben Trust és Macarsca között vá-
runk heves finist.

Jelöltjeink:

- I. Szemere Ist. - Kottlingbrunn
- II. Hadnagy - Academie
- III. Mayenne - Julietta
- IV. Menyörgős - Boccaccio - Jalouse
- V. Mirabeau - Pengő
- VI. Trust - Macarsca
- VII. Sympathy - Rohonczy Ist.

() A Mügyetemi A. és F. C. bajnoki uszóver-
senye. Az őszi szezon egyik legszebb és legérdeke-
sebb eseménye lesz a Mügyetemi Atlétikai és Foot-
ball Club mai bajnoki uszó-versenye, mely a Csá-
szár-fürdő férfiuszodájában bizonyára nagy közönsé-
get gyűjt össze. A verseny nevezései igen jól sike-
rültek. A főiskolai bajnokságok közül a 100 yardosra
11, a 14 angolosra 11, a 200 yardosra 4, a fő-
iskolai kezdők versenyére 9, a handicapra 14 ne-
vezés érkezett. Az 1 angol mértföldes magyar bajnok-
ságra 3, a hátonusásra 5 nevezést adtak le. A ve-
gyes-hatos stafétában két, a sprint-ötös stafétában
hat csapat indul, a 70 méteres előnyverseny 29, a
210 méteres középkolai 12, a műugrás 6, vegyes-
uszás 10 versenyzőt szőlíthat starthoz. A nagyszámu
nevezés már magában véve elegendes teszi a mee-
tinget, amelynek keretében nem kevesebb, mint öt
klasszikus bajnokság dől el. Így a ver-
seny előtt rendezti meg a MUSz. az 1 angolos baj-
nokságot, amelybe Hajós Henrik, Tamedly Mi-
hály és Roller Ferencz neveztek. Hajós, kinek
győzelme kétséges sem lehet, itt új magyar rekord
felállítására fog törekedni. A másik nyílt magyar
bajnokság a hátonuszó. A 150 yardos táv a rekordot
tartó Fülöpnek felel meg. Ha indul, biztos a
győzelme. Ha nem indul (ilyen hírek járnak), akkor
tanítványa Kósa és Pois fognak nehéz és izgal-
mas harcot vívni. Az eredmény egyébként itt telje-
sen nyílt. Szép szenzációkat ígér a 100 yardos és
a negyedangolos főiskolai bajnokság, amelyekben
nem kisebb versenyzők, mint Kirchnopfi, Za-
chár, Halász és Hornung vannak a népes me-
zőnyben. Halász (Bruckner) Lajosnak ez az egyet-
len idei startja, amely egyenesen szenzációszám-
ba megy. A 200 yardos főiskolai mellbajnokság Fa-
binyi lesz. A 70 m-es melluszásban újból bemu-
tatkozik Baronyi, a legfiatalabb világrekorder, ki-
nek stílusa még a laikusnak is élvezetet nyújt. Gyö-
nyörű küzdelmet ígér a 5x35 m-es sprintstaféta a
MAFC., BAK., MUE. és BUE. között. A handicap
főverseny 29-es mezőnye magában véve is esemény
számba megy, nem is szólván arról, hogy a rend-
kívül érdekfeszítő vegyes-uszásban és műugrásban
olyan mezőnyök vannak, aminőre nálunk példa még
nem volt. E rendkívül élvezetes versenyt látogatók
belépő-díjat nem fizetnek. A program váltása kö-
telező.

() A Fodor-vivóterem megnyitása. Fodor vivó-
mester termében ez évben az oktatás e hó 7-én kez-
dődik éppen úgy, mint minden évben. A terem ez év-
ben is bővült és szépült, hogy az egészségügyi és
sportkövetelményeknek még jobban megfelelhessen.
Új falak, óriási szellőztető ablakok, portmentes parquet
és új felszerelés egészíti ki egymást. Az egyes helyi-
ségek teljesen átalakultak, úgy, hogy az ünnepélyes
megnyitáskor méltán szenzációt fognak kelteni a
nagyközönség előtt. Mindezekhez járulnak a Nemzeti
Vivó Club új helyiségei, melyeknek most folynak a

felszerelés imunkálatai. A tanítás teljes erővel megkezdődik, hogy a közeledő versenyeken már az eddigiekhez méltó sikerrel szerepelhessenek az iskola növendékei.

Lawn-tennis, Football, Diabolo

Angol és magyar sport és nyári játékok. Lawn-tennis felszerelések. Előzetesített athlétikai sportcikkok. Tornaszerek. Dózó órák. Fegyver és szódagép. Hinta és nyugvóágyak. Nyaratokba és fürdőbe való esztétikai csikok és szórakoztató játékok. Lampion magnézium táskája. Tombola. Árjegyzék ingyen.

VERTESZ TÓDOR, BUDAPEST, IV., KRISTÓF-TÉR

KÖZGAZDASÁG.

A téglagy.

Budapest, szeptember 5.

Az utóbbi évek egyik legérdekesebb közszállítási ügye nyert befejezést abban a szerződésben, amelyet a m. kir. állami kincstár kötött pálóczi Horváth István örökényi lakossal a közel jövőben építendő munkáslakásokhoz szükséges téglamennyiség szállítására. Az egész dolog meglehetősen nagy port vert fel és meglehetősen bővelkedett meglepő fordulatokban. Köztudomású ugyanis az, hogy a téglakartell magas árait megakadályozandó, közgazdasági körök erőlyesen követelték azt, hogy a kormány a kartellel csak akkor bocsátkozzék a szállítás felől tárgyalásokba, hogyha a téglát árát leszállítja. A sajtó eme egyhangú állásfoglalásának az volt az intenciója, hogy a kifejlesztődő egészséges verseny a szükséges kilenczven millió téglát árát a normálisra szorítsa le, olyanra, amely ebből a munkásjelölti akcióból nem enged milliószámú üzleteket kötni. A miniszterelnök teljesen ezen az állásponton volt, sőt kijelentette, hogy inkább házi kezelésben fogja a téglákat előállítani, hogysem drágán fizesse meg. A téglakartell erre mérsékelte az árait és teljesen méltányos ajánlatot tett. Még senki sem gondolt a döntésre, mikor hírtelen érkezett a meglepő hír, hogy a pénzügyminiszter egy magánemberrel szerződést kötött a 90 millió téglát szállítására, olyképpen, amelyet közönségesen jó üzletnek szokás nevezni — a magánféltre nézve. A kormány ugyanis megrendelte a rengeteg mennyiségű téglát egy magánembernél, akinek még téglagyára sincs; ad neki 600.000 korona kamatmentes kölcsönt a gyár felépítésére, elengedi neki a biztosítékot, a kölcsönt egy agyonterhelt birtokra kilenczedik helyen rátáblázza, a gyár céljaira ad ingyen telket, ingyen homokot, refakciát, bélyegmentességet, a szállítások elhuzására egy csomó kibuvót s így tovább. Csak természetes, hogy az érdekeltségek nagy keserűséggel fogadták e szerződést, amely — még ha jó lenne is — beleütközik a közszállítási törvénybe, mert hiszen nem is volt nyilvános árlejtés a téglát szállítására nézve. Azonban a szerződés bizony nem a legjobb, mint az világoosan kitetszik a budapesti téglagyárak alább következő együttes memorandumából, amelyet a kormányhoz már fölterjesztettek.

Az is igaz azonban, hogy az ügy már befejezett. Jótánni nem lehet. De a jogos keserűséget enyhítse legalább azzal a kormány, hogy az összes sérelmet szenvedett téglagyáraknak biztosítson ugyanolyan mennyiségű rendelést, mint amilyenben a boldog Horváth Istvánt részesítette. A közel jövőben nagy állami építkezések lesznek, mód lesz a rekompenzációra.

A téglagyárak említett memorandumja így hangzik:

Nagyméltóságú Miniszter Ur! Midőn az állami munkásházák téglaszükséglete tárgyában a budapesti téglagyárak küldöttsége 1908. július 10-én megjelent Nagyméltóságod előtt és emlékiratot nyújtott át, melyben kifejezték súlyos aggodalmainkat a kispesti homoktéglyagyár tervezett felállításával szemben, Nagyméltóságod álláspontját következőkben foglalta össze: „Azoknál az állami építkezéseknél, ahol homokterület van, téglagyárt fogok felállítani, másutt azonban nem; ott van például az egész kőbányai terület, amelyet mintegy 2000 munkáslakással fogok beépíteni, s ahol nem lévén homokos terület, bőségesen szükségem lesz a téglagyárakra, úgy, hogy az én akcióim nem korlátozni akarja a téglagyárak működését, hanem inkább új értékesítési forrást nyújt nekik. Az átnyújtott memorandumot a legnagyobb jóakarattal fogom áttanulmányozni és gondom lesz rá, hogy a tisztességes polgári nyereség megmaradjon“. Ez volt első audienciánk. Más-

sodizban Szerényi József államtitkár ur ó excellenciájának szíves közbenjárása folytán, július 28-án megbizottainkat újból fogadni méltóztatott és ez alkalommal előterjesztettük szóbeli ajánlatunkat az összes téglaszükségletre 38.— koronában, az építési helyre szállítva. Nagyméltóságod ugyanekkor nyomtatékosan hangoztatta: „tiltakozom azon felfogás ellen, mintha a kispesti téglagyár a magániparral versenyezni akarna; megnyugtathatom Önöket, hogy a homoktéglyagyár csupán a kispesti munkásházák céljaira szolgál és 3 év elteltével a gyárat le fogom bontatni“. A fenti ajánlatunkat augusztus 13-iki beadványunkban írásban is megerősítettük és egyszerűsített kötelezettséget vállaltunk arra, hogy az esetben, ha az állam kispesti és kőbányai téglaszükségletét nálunk szerzi be, a téglát árát a magánfogyasztás számára 44.— koronára redukáljuk. Ezen beadványunk elintézéséről mai napig hivatalos értesítést nem kaptunk. Nagyméltóságod azonban legutóbb — báró Pongrácz Vincze miniszteri osztálytanácsos ur Ó Méltósága, illetve a Gyáriparosok Országos Szövetsége útján — azt a felszólítást intézte hozzánk, hogy a kőbányai munkásházák téglaszükségletére vonatkozólag terjesztünk elő ajánlatot. E felhívás következtében tisztelettel bejelentjük, hogy a részünkre fentartott kőbányai szükségletre nézve konkrét ajánlatot ezuttal még nem tehetünk, miután a pénzügyminisztériumban tudakozásunk ellenére sem sikerült megtudnunk, hogy mekkora a szállítandó téglamennyiség és hogy a szállítás mily határidőkben eszközözendő; ezek a körülmények pedig oly döntő jelentőségűek, hogy ismeretük nélkül ajánlatot nem tehetünk. Kérjük ennél fogva Nagyméltóságodat, hogy illetékes szakközvegy által ezeket az adatokat mielőbb rendelkezésünkre bocsátani kegyeskedjék.

Abban a meggyőződésünkben, hogy Nagyméltóságod előttünk tett kijelentéséhez hiven, a kőbányai téglaszükségletet nálunk kívánja beszerezni, nem ingat meg bennünket a pálóczi Horváth István ural 1908. augusztus 13-án kötött szállítási szerződés azon (11-ik) pontja sem, mely a kőbányai Óhegyen létesítendő munkásházákhoz szükséges téglamennyiség kiszállítására pálóczi Horváth István urnak más egyenlő ajánlattal szemben elsőbbséget biztosított. Mi tehát a kellő adatok tudomásulvétele után ajánlatunkat meg fogjuk tenni, mivel bízunk Nagyméltóságod határozott kijelentésében és bízunk abban, hogy Nagyméltóságod módot fog találni azon feltevés megdöntésére, mintha a téglagyárak csupán azért szállítottak volna fel ajánlattételre, hogy az általuk ajánlott árban — elsőbbségi jogánál fogva — pálóczi Horváth István ur nyerte el nemcsak a kispesti, de a kőbányai téglaszükséglet szállítását is. Ugyanezt az álláspontot foglaljuk el a pálóczi Horváth István ural kötött szerződés 9-ik pontjával szemben is, mely megengedi a vállalkozónak, hogy az üzemet 1921. év végéig fentarthassa. Mi Nagyméltóságodtól határozott megnyugtatóst kaptunk arra nézve, hogy az állami területen és állami pénzen épült, ezekre menő tarifális és egyéb kedvezéssel szubvenzionált homoktéglyagyár magánosok számára nem fog téglát szállítani; Nagyméltóságodnak erre a kijelentésére hátkodunk nagybecsű figyelmét felhívni és nem kételkedünk benne, hogy Nagyméltóságod, nyilvánkozata értelmében meg fogja akadályozni, hogy a kispesti téglagyár velünk szemben állami segítséggel illetéktelen versenyt támasszon.

Ez alkalommal engedje meg Nagyméltóságod, hogy ismételtén kitérjünk a pálóczi Horváth István ural kötött augusztus 13-iki szállítási szerződés kapcsán a homoktéglyagyár kérdésére. Befejezett tény előtt állva, ráknézve ezuttal közömbös, hogy e szerződés, mely a mi életbevágó érdekeinket sérti, egyszerűsített beleütközik a hazai ipar fejlesztéséről szóló 1907. évi III. t.-cikknek és a törvény felhatalmazása alapján a jelenlegi minisztérium által kibocsátott „Közszállítási szabályzatnak“ világos rendelkezéseibe. Nagyméltóságodnak ez az intézkedése oly általános ipari és kereskedelmi érdekeket sért, melyek védelmére már a Gyáriparosok Országos Szövetsége és a Budapesti Kereskedelmi és Ipar-kamara tiltakozó felterjesztéssel éltek. Azonban megragadjuk ezuttal a kínálkozó alkalmat, hogy szembeállítva a kormány akciójának várható előnyeit azokkal az áldozatokkal, melyeket az államkincstár magára vállalt, szigorú tárgyilagossággal felállítsuk a homoktéglyagyár mértékét. Lássuk először, hogy az államkincstár mit takarít meg a homoktéglyán? A kispesti munkásházákhoz szakértők állítása szerint 40 millió, a kőbányai házakhoz 20 millió téglát szükséges. A vállalkozó, szerződés szerint 27.— korondért szállítja a kispesti téglaszükségletet, míg a budapesti téglagyárak 38.— koronás ajánlatot tettek. A kincstár tehát 1000 téglánál 11.— koronát takarít meg, vagyis a kispesti szükségletnél összesen 440.000 koronát. A kőbányai munkásházákhoz szükséges 20 millió homoktéglyát a kispesti téglagyár már nem szállíthatja 33.— koronán alul, mert a kispesti gyártelepről Kőbányára való szállítás fuvartöbblete ezenként 6.— koronát tesz ki. Az államkincstár megtakarítása tehát ennél a tételnél 5.— koronára zsugorodik össze, ami a 20 millió szükségesnél 100.000 koronát jelent. Az államkincstár a homoktéglyát árán ennél fogva összesen 540.000 koronát takarítana meg.

Ezzel szemben mit mutat a mérleg másik serenyője?

1. Míg a kincstár az állami szerződéseknél minden egyes esetben tekintélyes kaucziót követel a vállalkozótól, addig a homoktéglyagyár vállalkozójának nemcsak hogy elengedte a kauczió letételét, de ezenkívül még 600.000 korona kamatmentes előleget is biztosított számára. E 3 év alatt törlesztendő előlegnek időközben 5%-os kamata legalább is 45.000 korona összegben, az államkincstár vesztesége.

2. A kincstár a téglagyár felépítéséhez szükséges 2400 öl területet, ugyancsak a téglagyártáshoz szükséges homokot ingyen bocsátja a vállalkozó rendelkezésére. A telek az államkincstárnak 15.600 koronába került, ennek 13 évi kamata körülbelül 15.000 koronát tesz ki. 120.000 köbméter homok értéke, köbméterenkint 30 fillérrel számítva, 36.000 koronába, a két kedvezmény tehát együttvéve az államkincstárnak 51.000 koronájába kerül. (A homok árára nézve megjegyezzük, hogy a főváros a homokot 30 fillérnél drágábban árusítja.).

A szerződéssel kapcsolatos bélyeg- és illetéki adásokat a kincstár viseli. Ez mintegy 15.000 korona veszteség.

4. A szerződés 8. pontjában a kincstár kötelezettséget vállal aziránt, hogy a téglagyár felépítéséhez, berendezéséhez és üzeméhez szükséges anyagok, valamint az előállított gyártmányok szállítására nézve a gyár fennállásának egész idejére a m. kir. államvasutaknál elérhető legmagasabb díjkezelést eszközölje. Minthogy az államvasutak javédelme az államkincstárba folyik be és annak bevételét szaporítja, tehát az államvasutak elmaradt haszná egyzersmind az államkincstár vesztesége. Nem volna reális a mérleg, ha nem állapítanók meg, hogy a szerződés ezen a czimen, mennyit enged el a vállalkozónak az állampénztárból.

Évi 30 millió darab mészhomoktéglyát gyártásához a vállalkozónak megközelítő pontossággal 1000 waggon mészre és 1000 waggon szénre lesz szüksége. Az egyéb anyagok szállítási díjánál beálló fuvarvesztéséget egészen mellőzve, feltéve, hogy az államkincstár azt a fuvardíjkezelést fogja a vállalkozó részére a Mávnál kieszközölni, melyet a helyiérdekű vasutak építési vállalkozói élveznek, az államvasutak vesztesége waggononként 13.— koronára, évenként 26.000 koronára fog rugni. A téglát szállításánál élvezendő kedvezmény évenként mintegy 5000 koronát fog kitenni és így az államvasutak teljes évi vesztesége 31.000 korona. A gyár fennállásának első 3 esztendeje alatt ez összesen 93.000 korona, ha pedig a gyár üzeme további 10 évig fentartatik, évi 30 millió téglát alapul vétele mellett is körülbelül még 200.000 korona veszteséget jelent.

Sokkal nagyobb összegre rug azonban a kincstár vesztesége, ha figyelembe vesszük, hogy e preczden következtében az egyenlő elbánás elve alapján kétségtelen jogunk van arra, hogy ezt a kedvezményt a jövőben saját részünkre is követeljük. Annál kevésbbé tagadható meg ez tőlünk, mert egyedül a kispesti homoktéglyagyárnak adandó refactia monopóliummal volna egyértelmű.

5. Minthogy a mészhomoktéglyát körülbelül 1/3 részével nehezebb az agyagtéglyánál, a kömüves és napzámos munkateljesítménye kisebb a homoktéglyával való építkezéskor. Az állami munkabértöbblet fejében körülbelül 50.000 koronát kell kiadnia.

6. Bár a szerződésben kikötött, hogy a vállalkozó még ebben az évben a gyárat beállta előt köteles a gyárat üzembe helyezni, a szerződésnek ez a pontja illuzóriussá vált, miután az idő helyrehozhatatlan rövidsége miatt, a téglagyártás ebben az időpontban semmi esetre sem kezdhető meg. A munkásházák felépítése tehát el fog odázódni. De ha a homoktéglyagyár képes volna is a gyártást a megállapított időben elkezdni, a téglát csak oly mértékben szállíthatná, hogy az építkezést 4 évnél előbb befejezni nem lehetne. Mi azonban képesek vagyunk az egész szükségletet egy év alatt is szállítani és így a kincstár elveszti a megvásárolt területek vételárának közép-számítás szerint 2 évi interkaláris kamatát, ami magában 470.000 koronát tesz ki.

Hozzájárul ehhez, hogy a szerződés 14-ik pontja alkalmat nyújt a vállalkozónak arra, hogy késedelem esetén a nagyszámu és tágan értelmezhető okok valamelyikére sikerrel hivatkozhat. Kétségtelen, hogy a téglaszállítás és kikötések folytán 4 évnél lényegesen hosszabb ideig fog elhuzódni és a kincstár kamatvesztése egyre emelkedni fog. Nem akarunk e helyen arra kitérni, hogy az építési idő kitolása miatt mily sérelem esik a munkáslakások építéséről szóló törvény humánus intenczióján.

Összegezve az elmondottakat, világosan kiderül, hogy az államnak 540.000 koronányi megtakarítása szemben

1. az előleg időközbeni kamataiért:	45.000 K
2. a területért és homokért	51.000 „
3. bélyeg- és illetékért	15.000 „
4. refakciáért az első 3 évben	93.000 „
a következő 10 évben	200.000 „
5. munkabértöbblet czimén	50.000 „
6. a telek vételárának időközbeni kamataiért	470.000 „

Összesen: 924.000 K

többköltsége merül fel és ennél fogva jelentékenyen több pénzbe kerül a homoktégla, mint amennyiért mi szállítanók régóta kipróbált, értékeesebb gyártmányainkat.

Ennek megállapításánál azonban eddig csak azokat az adatokat vettük tekintetbe, amelyeknek szám szerű értékét képesek voltunk megállapítani. A mérleg serpenyője így is javunkra billen.

Amde az államkincstárnak nem kevésbé jelentékeny és hatására nézve ki sem számítható vesztesége rejlik abban, hogy üzletünk, amelybe 30,600,000 korona tőke van befektetve és az utolsó 8 év alatt mindössze 1.8%-ot jövedelmezett, jelenleg válságos fordulatot vett, adófizetőképességünk tetemesen megcsökkent, holott ha az állam nálunk szerzi be a téglát, a vételár egy része adó fejében megtérült volna. Azok a vállalatok, melyek nemrég munkáslakások építését tervezték, ami nagy mértékben hozzájárult volna az éptőipar fellendüléséhez, a kormány akciója folytán letettek tervükről, úgy, hogy a budapesti téglagyárak, melyek a magánépítkezéseknél foglalkozást kaphattak volna, most majdnem teljesen munka nélkül állanak.

Kiszámíthatatlan erkölcsi és anyagi veszteséget jelent az államra nézve az, ami ezen szerződés további pozitív eredményeként jelentkezik, hogy üzletünket még jobban redukálni és munkásaink javarészt elbocsátani vagyunk kénytelenek.

E fejtegetések nyomán önként felvetődik az a kérdés, hogy a kispesti homoktéglagyár vajjon mi hasznót hozott a közérdeknek? Érdemes volt-e az államnak rendkívüli rizikót magára vállalni, ha a vállalkozó a neki nyújtott óriási előnyök mellett sem képes a szerződés hű betöltésére? A vállalkozó — az uralkodó szokás ellenére — biztosíték letételére nem köteleztetett; a jelzálogul lekötött, körülbelül 5519 hold ingatlanok pálczi Horváth István urat illető fele részére 600,000 korona kamatmentes előleg és 30,000 korona kauczió erejéig 9-ik helyen bekebelezett zálogjog, melyet 2,686,000 koronás tehertételek előznek meg, az államkincstárnak semmiféle biztosítékot sem nyújt. A helyzet tehát úgy alakult, hogy a homoktéglagyár voltaképpen az állam építi fel saját erejéből, sőt 8 év múlva oly árban válthatja meg, melyet az semmiesetre sem fog megérni, viseli a rizikót, de a vállalkozói nyereség pálczi Horváth István urat fogja megilletni.

Végül felvetjük azt a kérdést, hogy mi fog történni akkor, ha a vállalkozó nem lesz képes kötelezettségeinek eleget tenni?

Ez a szerződés az államkincstár szempontjából oly kedvezőtlen, hogy minden olyan változás ellen, mely a vállalkozó helyzetét újabb könnyítésekkel és kedvezésekkel javítaná, eleve óvást kell emelnünk. A kispesti homoktéglagyárnak további állami támogatása válságos helyzetben levő gyáraink teljes tönkretételét jelentené.

Nagyméltósággal mély tisztelettel alázas szolgál

Budapest—Szentlőrinci Téglagyár R.-T., Lechner Rákosi Téglagyár R.-T. dr. Virava József, dr. Floch Reyherberg Henrik (Szódrákosi és gödi téglagyár), Gyömrői Göztéglagyár, Souheil Ferencz Utóda, Borosjenői Téglagyár Schwarz Ernő, Budavideki Göztéglagyár Bloch, Koch és Holitscher megbízásából, Kősbánya és Téglagyár Társulat Pesten, Egyesült Téglá- és Zementgyár R.-T., Ujlaki Téglá- és Mészégető R.-T., Kőbányai Göztéglagyár Társulat Pesten, Budapesti Téglá- és Mészégetőgyár R.-T., Magyar Kerámiai Gyár R.-T., „István” Téglagyár.

Első Magyar Kiviteli és Behozatali r.-t. Ezzel a címmel egy új alakulás tervezete jár közgazdasági körökben kézről-kézre. Az alapítók szerint a társaság célja az lenne, hogy egy olyan központi szervezetet létesítsen, amely állandó és rendszeres működésével összekötéseket létesítsen a külföldi fogyasztó piacok és a hazai termelők között és hogy a beszerzési források állandó megfigyelésével ipari termelésünk számára nyersanyagot, fogyasztásunk számára itthon elő nem állított iparcikket hozzon be s ilyenképpen közgazdaságunkra irányító befolyást gyakoroljon. A külföldi piacokon képviselőket fog a társaság létesíteni, amit nagyban megkönnyít az, hogy az alakuló társaság beolvastja az A. S. Diamant bécsi export-czéget, valamint a Magyar Ipar- és Árubank áruosztályát, mílalt a társaságnak saját telepei lesznek Budapesten (központ) Bécsben, Szófiában és Bukarestben, Szerbiában, Romániában, Bulgáriában, Görögországban, Törökországban, Egyiptomban, Palesztinában, Bagdad-

ban, Perzsiában, Kinában, Japánban, Indiában, Észak-Amerikában pedig képviselői. Az alaptőke aránylag kicsi: 600,000 korona, mely 300 drb 200 koronás részvényre oszlik. Ebből a Diamant-czég üzletének átengedéséért kap 70,000 koronát, körülbelül 100,000 koronát kitevő üzleti aktíváinak átengedéséért pedig 100,000 koronát. E 170,000 korona értékű betételért kap az A. S. Diamant-czég 130,000 K-t a társaság részvényeiben, melyek azáltal teljesen befizetteknek jelentkeznek és 40,000 K-t készpénzben. Ezenkívül a Magyar Ipar- és Árubank Részvénytársaság beolvastja egész kiviteli osztályát a társaság üzletébe. Ezért 10,000 korona részvényt kap. Az új társaság alapítói: Humayer Béla, a Bördisműáru r.-t. alelnöke, Georg és Emil Diamant bécsi kiviteli czég, dr. Fleischmann Sándor ügyvéd, Barkóczi Izsó, a Melocó Péter Czementárgyár r.-t. igazgatója, Fuchs Leó, a Juta- és Kenderipar r.-t. igazgatója, Lukács és Simon kiviteli bizományi czég Bagdad, Schwarcz, a Brill és Schwarcz bécsi selyemáru-czég, Zollschan Henrik, a Bördisműárgyár r.-t. igazgatója és végül — természetesen — Gyenes Lajos, a Magyar Pénzintézetek Központi Hitelbankjának igazgatója. Az új alakulás eszméje nem rossz és abban az esetben, ha az üzleti jelleg mellé megfelelő szellemi tőke is járulna, hasznos működést is fejthetne ki. Sajna, az egész csak üzletnek ígérkezik, bár nem a legjobb, mert hiszen a 600,000 koronányi alaptőke, amelyből csak 30%-ot fizetnek egyelőre be az alapítók, már a kezdetnél súlyos terheket vállalt magára. Olyan széleskörű tevékenységet pedig, amekkorát a körlevél ígér, 3—4 százezer koronával kifejtteni nem lehet.

Hűtőipari kongresszus. Az I. Nemzetközi Hűtőipari Kongresszus magyar bizottsága e hó 9-én szerdán délután 5 órakor a m. kir. szabadalmi hivatal elnöki osztályában ülést tart. Meg fogja állapítani az utirányt, amelyen a kongresszusra jelentkezett magyar résztvevők együtt utaznak Párisba. A kongresszus résztvevői több francia iparteletet fognak testületileg megtekinteni. A kongresszusi résztvevők női családtagjait egy hölgybizottság fogja Párisban kalauzolni és szórakoztatni.

Kísért a petroleum-kartel. A petroleum iparban működő két legnagyobb vállalatunk: a Kőolajfinomító r.-t. és az Apollo, ismét megkezdtek az akciózt a petroleum-kartel felállítására. A mai árvízonyok a petroleumban annyira alászállottak, hogy szabad verseny mellett ez intézetek feltétlen veszteséggel működtek volna. A kartelnek 1907. május havi felbomlása óta, különösen a Petroleumipar r.-t. igyekezett termékeinek külföldi piacot teremteni, hogy ezáltal a nálunk előálló veszteségeket a külföldön magasabb áron értékesített termékek bevételéből pótolja. Ügynökök által árasztotta el a Balkánt, Törökországot, Tangert, sőt Egyiptomba is nagy kivitele volt. A kartel léte alatt mily óriási mértékben emelkedett a kiviteli, különösen Törökországba, mutatják a következő adatok. 1904-ben kivitelt 25,000 kazetta, 1905-ben 60,000 kazetta, 1906-ban már 100,000 kazetta (egy kazetta netto 29 kilo). 1907-ben, a kartel felbomlásakor a kiviteli mennyiség hirtelen a minimumra redukálódott. Nem volt titok, hogy az 1906. évben kimutatott 1 1/2 milliós nyereség nem volt hű képe a tényleg elért nyereségnek, mert az 1906. évi nyereségből körülbelül 800,000 korona a következő év nyereségéhez csatoltatott, illetve vesztesége ez összeggel pótoltatott. Ez évben a szerencsés konjunkturák ismét fellendítették a petroleum-ipart és a külföld ismét élénken érdeklődik és veszi igénybe gyártmányainkat. Bár még a jobb viszonyok közt is a nagy áresés folytán ráfizetnek a vállalatok egyes petroleumfajokra, de megragadják a kedvező időpontot és készülnek újra a kartelkötésre. Iparvállalataink kötelezettséget 1909. május 1-ig vállaltak, ekkor fogják újra életbeléptetni a petroleum-kartelt.

Kőolajfinomító-gyár Zágrábban. A „Fiumei kőolajfinomító-gyár” — mint értesülünk — Zágrábban, Horvátország számára nagy kiterjedésű telepet akar létesíteni. A vállalat emberei a napokban már meg-

tartották a helyszíni szemlét. Az új petroleum-gyár a Medvescsák patak régi kiszáradt medre és a vasúti pálya közti területen fog felépülni. A telephez iparvágányt is létesítenek. Az építkezést, mihelyt a hatósági koncesszió leérkezik, nyomban megkezdik.

Magyar járadék a párisi tőzsdén. Több ízben írunk már a magyar járadékoknak a francia tőzsdén való jegyzésére irányuló akcióról. Amíg mi itthon a francia pénzügyminiszter utazásával kapcsolatban már ugyszólván elintéztett dolognak vettük azt, addig alaposan lehűhetnek bennünket a külföldi lapok e tárgy közleményei, melyek a jegyzés lehetőségéről úgy emlékeznek meg, hogy — „nem lehetetlen”. Legújabbban a Westminster Gazette, tekintélyes angol politikai lap, a magyar papír párisi jegyzéséről írva, rokonszenvesen emlékezik meg a magyar értékekről és azt írja, ha az orosz Donecz-vasut részvényei jók a francziáknak, akkor nincs ok a magyar papírok jegyzésének megakadályozására.

Százezer korona a székelyföldi kisczárának. Marosvásárhelyről jelentik: A földművelésügyi miniszter a székelyföldi miniszteri kirendeltség előterjesztésére elszámolandó előlegképpen százezer koronát utalványozott ki az országos szarvasmarhatenyésztési alaphól, abból a célból, hogy takarmányhiányban szenvedő vidékeken a tenyésztésre alkalmas üszöket és teheneket vásároljon és azokat oly vidékeken lakó székely kisczárák közt, hol elegendő takarmány rendelkezésre áll, vételárkedvezmény mellett kioszthassa. Darányi miniszter e humanus rendelkezését a székelyföldön nagy örömmel fogadták, annyival is inkább, mivel valóban közszükséglet pótló. Sok helyen ugyanis az idei rendkívüli szárazság folytán beállott takarmányhiány következtében a kisczárák közönség tenyésztésére állományát kevesebbet igyekeznek, sőt számos gazda még legszükségesebb tenyészállatait is eladni kényyszerül. Szóval a pillanatnyi ijedség miatt évekre terjedő bajba dönti magát. Csökkennvén a tenyészállatlétszám, az illető vidék állattenyésztése fejlődésében megakad s esetleg pár évre visszavetetik. Másrészt meg a tömegesen piacra kerülő szarvasmarhák az árakat felletle lenyomják és így a marha jóval valódi értékén alul kerül eladásra. Hogy tehát ez legalább részben megakadályoztassék s ezáltal úgy az állattenyésztés, valamint az eladó gazdaközönség érdeke a lehetőség megóvható legyen, hatalmazta fel a miniszter székelyföldi kirendeltségét az említett irányban való közbelépésre, mely az ottani kisczárák közönség körében általános meglepedést keltett.

A gabonátözsdéről. A fővárosi malmok a lefolyt héten 325 ezer métermázsza búzát vásároltak. A múlt heti vonatott üzletmenet után ily élenk forgalmu hétre sem a malmok, sem a gabonakereskedők nem igen voltak elkészülve, mert az augusztusi tömeges liszteladások után a lisztüzlet terén mindenki most inkább egy kis szünetelésre számított. E helyett újabb nagy eladások történtek és úgy hírlik, hogy úgy bel-földön, mint az osztrák tartományokban több mint 300 ezer mázsza liszt talált elhelyezést. Az elért árákkal azonban a lisztgyárak nagyon elégedetlenek. Az eladás a múlt heti nyomott buzaárak alapján történt és most, midőn a nyers anyagot beszerezni kellett, a buzaárak naponta emelkedtek. A hét utolsó napját kivéve, amelyen 50 kilónként 10 fillérrel olcsóbban vásárolhattak, — nap-nap után 5, sőt 10 fillérrel magasabb árakat voltak kénytelen engedélyezni úgy, hogy a heti áremelkedés eredménye 20 fillérre tehető. A heti hozatal búzában 280 ezer métermázsza, a liszt-elosztás ellenben 108 ezer métermázsza volt.

A külföldi piacok szintén emelkedő irányzatot követtek, főképp az amerikai tőzsdék, hol az árak a látható készletek erősebb csökkenése folytán lényegesen javultak. Nem lesz érdektelen a nyugat-európai piacok mai buzaárait egymással összehasonlítani.

Londonban	100 kg.buza	10.25 K.-ba kerüi
Párisban	100 " "	11.— " "
Berlinben	100 " "	12.— " "

Ugy a francia, mint a német piacok tehát az importparitáson alul állanak. Nagy érdeklődést keltett mindenütt a földművelésügyi miniszter által közölt világtérmeiről szóló jelentés és egyes piacok irányára behatással is volt, noha a világtérme mérlegére döntő befolyással csak az új-argentiniai ter-

Köztisztviselők! **Uj intézettől** **fizetésükre kedvező kölcsönt rövid uton** **ohajtának, felvilágosításért forduljanak** **közvetlenül hozzánk**

Köztisztviselők Országos Hitelértékesítője Budapest, Erzsébet-körút 2. sz.

més lehet, melyről azonban alapos tájékoztatást a világ csak november vége felé nyerhet. A többi gabonafajták közül ismét csak a tengeri keltett némi érdeklődést. A tegnapi közölt miniszteri jelentés szerint is a tengeri termés 39 millió méter-mázsára tehető, ami egy jó közép hozamnak felel meg. Mindamellett az új májusi tengeri árfolyama héten is emelkedett. Az ó-tengerit ma már 8% koronáig fizetik, ami a spekulációt a májusi terminus vételeire készíti. — Rozsban e héten élénkebb forgalom fejlődött. Ugy a helyi, mint az osztrák fogyasztók részéről nagyobb kereslet mutatkozott és pestvidéki rozsok 9 korona 35 fillérig fizettek budapesti paritásában. Nyírvidéki rozsok 15—20 fillérrel olcsóbb árban kelttek. A hét vége felé azonban ez árak már nem voltak elérhetőek. — Zab iránt kevés az érdeklődés, amennyiben csak a helyi piac vesz részt az üzletben. A kínálat a napi szükséglet arányában mozog és így nagyobb árváltozások nem fordulhatnak elő.

Gyáriparosok tanácskozása. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége a nyári szünet után tegnapi tartotta első igazgatósági ülését dr. Chorin Ferenc főrendiházi tag elnöke alatt. Az igazgatóság tudomásul vette a Szövetség nyári működéséről beszámoló jelentéseket, különösen a munkaadó szakosztályi kapcsolatban megalakult Vállalati pénzára-kötéléknek gyakorlati és igen sikeres tevékenységét. Az őszi munkaprogram legelső tárgya gyanánt az igazgatóság az Ipartörvény új tervezetnek széleskörű megvitatását tűzte ki. E tekintetben a kiküldött bizottság már a nyár elején földolgozta a javaslat első részleteit, azután pedig írásbeli ankétet tartott a munkaadó tervezett új szabályozása tárgyában. A gyáriparosság körében igen súlyos aggodalmak merültek fel az új javaslat egyes rendelkezéseivel szemben s a Szövetség a felmerült kívánalmaknak teljes erővel érvényt óhajt szerezni. Különösen aggodalmak merültek fel abban a tekintetben, hogy a rendkívül nagy anyag kellő előkészítés hiján elcsúszott törvényhozási alkotásra ne vezessen. Ezért a Szövetség felterjesztést intézett a kormányhoz, melyben azt kéri a kormánytól, hogy az Ipartörvény megvitatásával tervezett ankét csak a jövő évre hívassék egybe, mert a magyar iparosságnak okvetlenül több hónapra van szüksége ahhoz, hogy az új kódex óriási anyagára és a számtalan újításra elkészüljön. A Szövetség a maga részéről ezt az előkészítést teljesen szervezte, még pedig egyrészt úgy, hogy kiküldött bizottság útján folytatja a tervezetnek szakaszonként való letárgyalását, másrészt pedig a magyar gyáriparosság szempontjából három szakértővel földolgozta a törvényjavaslat főbb intézkedését s ezen módon azokat az érdekelt iparosoknak, a Szövetséghez csatlakozott egyesületeknek és fiókszervezeteknek bemutatja. Az első előadás f. hó 17-én rendezte a Szövetség, amikor dr. Hegedűs Lóránt ügyvezető igazgató tart felolvasást „Az új Ipartörvény bírálatá” címmel. Az igazgatóság az ülés további során megállapodott abban, hogy az élezetkeverés kérdésében a megjelölési kényszer mellett foglal állást, miután ez az egyetlen mód, mely úgy az élezetgyárosoknak, mint a keményítőiparnak s a fogyasztóknak jogos érdekeit kielégíti. A kereskedelmi minisztérium megbízásából felterjesztette a Szövetség a kormányhoz azt a megoldási módozatot, amelyet az összes érdekelt iparágak érdekeinek tekintetbevételeivel a zárt palackok megjelölésére nézve megállapított. Kühne Károly igazgatósági tag javaslata értelmében a Szövetség a végrehajtási törvény életbe lépése által leginkább érdekelt gyárosokat közös értekezletre hívja össze a teendők megbeszélése végett. Miután a kereskedelmi miniszter leküldötte a Szövetségnek az új vasuti üzletszabályzat tervét, erre nézve Jelinek Lajos bizatott meg az egész kérdést átfogó előadás megtartásával, a helyi érdekl. vasutakról szóló törvényjavaslat megvitatására az igazgatóság Jelinek enrik és Popper István tagokat kérte fel; végül az igazgatóság elhatározta, hogy a munkásbiztosítási törvény sürgős reformja tárgyában a képviselőház újból való összeülésekor egy a kormányhoz, mint a törvényhozáshoz felterjesztést intéz s egybegyűjti a felmerült összes panaszokat s indítványokat.

Kern-bankház részvénytársaság. Magyar bank-egyesület r.-t. cég alatt a Kern Gyula-féle bankházi cég 100.000 korona (200 részvény á 500 korona) tőkével részvénytársasággá alakult át. Az átalakulásra az indította a céget, hogy kellelően tud megadóztatni, holott az osztálysorsjegyzület az utóbbi években nem adott nyereséget. Az igazgatóság egyedüli tagja: Kern Gyula. Felügyelő-bizottság: dr. Kern Géza.

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSZPÉNZÉRT félárban:
ruházható minden ember finoman és elegánsan
Az ország-
és a nemzet-
Zélinger Samu elsőrangú
ar-
szabónál

Hesslein Ignác, Weiser Kálmán, Singer Lajos. Ezen a helyen említjük meg, hogy az egyetlen Benkő-bankház kivételével a budapesti nagyobb osztálysorsjegyelárúsító cégek az említett okból már mind részvénytársaságokká alakultak át.

Országos gyümölcs- és szőlőkiállítás Budapest. Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület az idei nagy gyümölcsstermésre való tekintettel elhatározta, hogy szeptember hó 27-étől október hó 4-én estig országos gyümölcs- és szőlőkiállítást rendez. Célja e kiállításnak az ország gyümölcsstermelő képességéről a hazai és a külföldi fogyasztóknak megközelítőleg alapos tájékoztatást nyújtani s ezáltal az egész kiállítás alatt folyó vásár útján a termelők és fogyasztók között kapcsolat létesítése. A kiállítás két részből fog állni: gyümölcsészeti és szőlészeti részből.

Váltótelepítés a postatakarékpénztárnál. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter egyik legutóbbi rendeletével felhatalmazta a postatakarékpénztárt, hogy a chekk- és clearing-üzletágába a váltótelepítést beilleszthesse. Az új berendezés lényegében abban áll, hogy a chekk-számlatulajdonosok a postatakarékpénztárt váltók telepítése helyéül kijelölhetik, illetve a postatakarékpénztár, mielőtt a számlatulajdonostól az illető váltó beváltására irányuló chekket vette és a beváltásra megvan a kellő fedezet, a nála bemutatott váltót bevonja és azt a számlatulajdonosnak számla-kivonat kíséretében rendelkezésre bocsátja. Az előnyök, melyek általános és egyéni szempontból — a tőkék koncentrációja folytán — e berendezésből keletkeznek, szembeszökőek. A postatakarékpénztár igazgatója az új üzletformát, melylyel a kereskedelemügyi miniszter az üzleti körök rég hangoztatott óhajának tesz eleget, ez év november hó 1-én szándékozik életbeléptetni. Kossuth miniszternek ez az elhatározása felette fontos s nemcsak arra alkalmas, hogy a postatakarékpénztár ezt a nagy fejlettségű és rendkívül népszerű intézményt még szorosabban kösse össze a magyar kereskedővilággal, de egyszerűen arra is, hogy a bankkارتel karmai közül kiszabadítsa a kereskedők váltóit. November elsejétől kezdve, amikor a postatakarékpénztárnál meg fogják kezdeni a váltótelepítést, a kereskedők megszabadulnak annak a kényszerűségnek drága következményeitől, amelyekkel a bankkارتelnél eszközölt váltóleszámitolás jár.

A bácskai takarmányhiány. Darányi földművelésügyi miniszter a takarmányhiány enyhítése érdekében részletes intézkedéseket tett, melyekre vonatkozó rendelete most jelent meg. A miniszter leirata elsősorban a Bácskád, Baja, Szabadka és Ujvidék városok területét vonja be az inszégakciók keretében. A megjelölt vidékeken a kifejtendő tevékenység az akciózt megelőző helyi szemle útján lesz megállapítva, amely helyiszemlét az illetékes állattenyésztési felügyelő, a főispán és aispán közbejöttével és az illető vármegyei gazdasági egyesület kiküldöttjének részvételével teljesíti. A kiszáradt a takarmányt 30 százalék elengedéssel kapják s 70 százalékot azonnal, vagy törvényhatósági jóváhagyással mellett két év alatt fizetik vissza.

A Magyar Hadfelszerelési Gyár részvényeiről a minap azt irtuk, hogy a tőzsdén szenvedett árfolyamcsökkenésének oka abban keresendő, hogy a részvényeket jegyeztető Magyar Pénzüntézetek Központi Hitelbankja elhanyagolja a társaság pénzügyi kormányzatát. Erre a hírre nyilatkozott a Magyar Pénzüntézetek Központi Hitelbankja is, most pedig magától a Magyar Hadfelszerelési Gyár Részvénytársaság igazgatóságától kapjuk az alábbi következő nyilatkozatot:

Az „Egyetértés” tekintetes szerkesztőségének, Budapest. E hó 3-án kelt nb. lapjában a „Magyar Hadfelszerelési Gyár R.-t. részvényei csökkenése” cím alatt cikket közölték, amiért is legyen szabad erre vonatkozólag b. lapjuk legközelebbi számában következő helyreigazító sorok szives közlésére felkérni: „Vállalatunk folyó év április 28-ig 500.000 korona alaptőkével dolgozott, mely közgyűlési határozattal 1.500.000 koronára emeltetett fel. Az új részvények egy konzorcium által azok névértékén átvették, úgy hogy a ma teljesen befizetett alaptőke 1.500.000 koronát tesz ki. A részvényvállalat a Magyar pénzüntézetek központi hitelbankjával csak anynyiban állott összeköttetésben, amennyiben ezen intézet egy bécsi bank megbízása folytán a magyar

hadfelszerelési gyár részvényeit a budapesti értéktőzsdén 205 koronányi árfolyamon bevezette. Ezen árfolyam a f. év július és augusztus hónapokban uralkodott pénzbőség folytán, valamint a részvényvállalat kedvező üzletmenete következtében 235 koronára emelkedett, mely árfolyam mellett hasznosuló realizálások, amint azok más tőzsdéi értékpapíroknál is szokásosak, eszközöltettek. A részvényvállalat sem a részvények árfolyam-emelkedésén, sem pedig azok esésén részes, és miután a budapesti értéktőzsde még a legjobb iparrészvények felvételére sem alkalmas, a holt idényben, a legkisebb ajánlatnál sem, nagyon természetes, hogy az a hadfelszerelési gyár részvényeinek árfolyamesését sem volt képes megakadályozni. A magyar hadfelszerelési gyár r.-t., amely jelenleg 400 munkást foglalkoztat éjjel-nappal, megbízásokkal, amelyek mostanában körülbelül két millió koronát tesznek ki, mintegy ¼ évre van ellátva, ami pedig a vállalat technikai képességét illeti, ugy annak már nem egyszer adta/tanulmányát azáltal, hogy a hadügyminisztériumnak, hatóságoknak és más gyári vállalatok részére eszközölt gyártmányaival a mérvadó tényezők legnagyobb elismerését vívta ki magának. Végül pedig kijelentjük, hogy az igazgatóság kebelében semmiféle különbsétek sem léteznek és hogy különösen az igazgatóság viszonya elnökhöz, törökkanizsai Bektor Schulpe Györgyhöz a lehető legszívélyesebb.”

A Hadfelszerelési Gyár igazgatóságának megnyugtató kijelentését örömmel halljuk, mert abból kitetszik az, hogy ez a nagyon is hézagpótló ipartelep egészségesen dolgozik és csak börzei manőver miatt estek a tőzsdéi papírai.

Gyapju. A legutóbbi három hét folyamán a nyári szünet befolyása alatt a forgalom mérsékelt maradt anélkül, hogy az irányzat változott volna. Eladatott kb. 1000 zsák, melynek egy része Németországba vette útját. A belföldi katonapoztő-szállítóknak ezuttal a durvább minőségek iránt is mutattak némi érdeklődést és könnyen engedélyezték a — tagadhatatlanul mérsékelt — követeléseket. Fizettek: egyenyireti, másodrendű gyapjuért 250—260 koronát, hibás vagy goromba egyenyireti gyapjuért 170—180 koronát, czigája gyapjuért 180—190 koronát, szennyes gyapjuért, goromba minőség 100—104 koronát, szennyes gyapjuért, közepes minőség 130—148 korona 100 kg.-ként.

A gabonátözsde üzleti ideje. Csütörtökön délután szaktanácskozás lesz a börzén a tőzsdéidő végleges szabályozása tárgyában. Amint ismeretes, június 15-től fogva egyelőre próbaképpen szünetel a délutáni forgalom és e kísérletezés ideje szeptember 15-én lejár. Szükséges tehát, hogy a börze vezetősége most már definitívumot létesítsen. Jóllehet az alapszabályok értelmében a tőzsdéidő megállapítása a tanács autonóm hatáskörébe tartozik, mielőtt e kérdésben véglegesen döntenének. — ami a következő hét szombati napjára egybehívott teljes ülésen meg fog történni, — meg akarják hallgatni az érdekeltség véleményét és ezebből az ankétre az összes foglalkozási ágak képviselői meghívót kaptak. Mindazonáltal ugy a szaktanácskozás, mint a tanácsülés inkább csak formálisnak tekinthető, mert semmi kétség, hogy a börze vezetősége a mostani rendet állandósítani fogja. A negyedéig tartott próbaidő alatt a tőzsdetagozok meggyőződtek róla, hogy a délutáni börzére egyáltalán nincs szükség. Ugy a készáru-, mint a határidős-üzlet a délelőtti folyamán kényelmesen lebonyolítható és ma már csak abban a tekintetben oszlanak meg a vélemények, hogy a déli tőzsde ugy mint eddig, 1½ óráig, vagy 1 óráig tartson-e. A látogatók zöme az egy órai zárlat mellett nyilatkozik és csak azt követeli, hogy az egész forgalom, tehát a déli is, a gabonátözsde helyiségeiben bonyolíttassék le.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog Hitelbank 3½%-os 500 frankos községi kötelezőinek ma történt kilencedik törlesztési húzásán kisorsoltat 782 drb. I. sorozatbeli kötelezőt és 782 drb. II. sorozatbeli kötelezőt. Kisorsoltatott tehát: az I. sorozatból 391.000 frank, a II. sorozatból 391.000 frank névértékű 3½%-os községi kötelező.

A tátrai villamos. A Poprád—tátrafüredi villamos vasut műtanrendőri bejárása — amint értesülünk — szeptember 10-én lesz. Ha a bejárás eredménye kielégítő, ugy a vasut a Kassa-Oderbergi Vasut kezelésében mindjárt átmege a közforgalomba. Egyelőre naponta csak két vonat fog közlekedni, a fűrdőszezonban azonban, a szükséghez képest több.

Magyar-utca 6. az emeleti ter. mekben.
Museum-körút és Kossuth Lajos-utca, sarok, mellett.

Magyar-utca 6. az emeleti ter. mekben.
Museum-körút és Kossuth Lajos-utca, sarok, mellett.

rán
vás
nak
taka
daku
utor
ezen
körle
az
mán
sziv

holn
lap
Hir
tekin
mellé

ter E
feket
rásán
várm
kost,
ter

Szék
széle
bati
Zala
polcz
sára
sítói

Ki

K
niszter
főgim
rendes
nöt a
óvónó
apács
Ilona
dedőve
ter C
lipotvá
pénzüg
terelnő
minősé
vezte
delt sz

At
niszter
tanító,
tanító
hoz, B
tanyai
nősébe
Szabó
az algy
nősébe
gálosi
és özv.
regzsás
ben a

Né
Bertala
gyermek
csics R
lakos B
Fehérre
Klein G
budapest
vári lak
kiskoru
Dezso
Gyula
nizsai J
lakos K
Hervátr
Denesre
névnek

A M

Az A
vénytar

KE

szám a

B

Eladó szálastakarmányok nyilvántartása. Dányi földművelésügyi miniszter a következő felhívást intézte a gazdasági tudósítókhoz:

Az eladó szálastakarmány-készletek kimutatásának minél teljesebb és pontosabb összeállítását a takarmányhiányban szenvedő vidékek állattartó gazdaközönsége érdekében igen fontosnak tartván, ez uton is felkérem a t. gazdasági tudósító urakat, hogy ezen ügyben 155/T. eln. szám alatt itt újból közölt körlevelemet állandóan szives figyelemben tartani s az ott kitett határnapokon az eladó szálastakarmány-készletről hozzám okvetlenül jelentést tenni sziveskedjék.

Új szaklap. Az Otthon írók és hírlapírók körében holnap délután részvénytársaság alakul egy új szaklap kiadása céljából. A lap címe: Pénzügyi Hírlap lesz. Valóban szükség is van egy minden tekintetben megbízható lelküismeretes szaklapra, amely mellékérdékektől függetlenül szolgálna a pénzügyi közönségnek.

Gazdasági tudósítók. A földművelésügyi miniszter Brassó vármegye felvidéki járására Gull György feketehalmi lakost, Liptó vármegye németlipesi járására Csemiczky Miklós lipóthlini lakost, Nyitra vármegye nyitrai járására Szabó Ödön ghymeszi lakost, Temes vármegye verseczi járására Lauer Péter németszamorai lakost, Udvarhely vármegye Székelyudvarhely város területére Lakatos Tivadar székelyudvarhelyi lakost, Vas vármegye muraszombati járására Takács R. István muraszombati lakost, Zala vármegye tapolcai járására Vastagh János tapolcai lakost és Zemplén vármegye szerencsi járására Modrák Mihály mádi lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Kivonat a hivatalos lapból.

Szeptember 5.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Nagy Jenő helyettes-tanárt a kolozsvári ref. főgimnáziumhoz, a fennálló szerződésből kifolyólag, rendes tanárrá, Uglar Amália okleveles kisdévodónőt a nagyveszterési állami kisdévodóházhoz kisdévodónővé, Babos Irén okleveles kisdévodónőt az apáczai állami kisdévodóházhoz kisdévodónővé, Heisz Ilona okleveles kisdévodónőt a makarjai állami kisdévodóházhoz kisdévodónővé; az igazságügyminiszter Csengeri János orsz. gyűjtőfőházi főügyőrt a lipotvári országos ügyintézethez őrparancsnokká; a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Kárpáti István budapesti lakost, ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számvakornokká nevezte ki a székesfehérvári adófelügyelő mellé rendelt számvakornokhoz.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kiss Aladár makói tanyai állami elemi iskolai tanítót, K. Nagy Sándor és Bánki Gábor okleveles tanítókat a debreczeni tanyai állami elemi iskolához, Balogh Antal okleveles tanítót pedig a makói tanyai állami elemi népiskolához rendes tanítói minőségben áthelyezte, illetve kinevezte, Biharyné Szabó Paula peremesi állami elemi iskolai tanítónőt az algyői állami elemi iskolához ugyanebben a minőségben, Czumpf Jolán apáczai állami óvónőt a gálósi állami óvodához ugyanebben a minőségben és özv. Nagy Dezsőné makarjai állami óvónőt a beregszászi II. sz. állami óvodához szintén ugyanebben a minőségben áthelyezte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Serbi Bertalan bátaszéki lakos saját, valamint kiskoru gyermekei: Serbi Ottilia, Margit, Gizella és Ivancsics Rudolf Szigetire, Beermann Aladár beregszászi lakos Bartára, kiskoru Bakk Árpád budapesti lakos Fehérre, dr. Popper Stefánia löcsei lakos Papra, Klein Gyula budapesti lakos, valamint Klein József budapesti lakos Darvasra, Hinczmann Géza temesvári lakos, valamint Géza, András és Ilona nevű kiskoru gyermekei Harmosra, kiskoru Schlesinger Dezső budapesti lakos Szecstre, kiskoru Rosenthal Gyula (Jákov), Ilona (Eszter) és Ferencz nagykanizsai lakosok Rónára, kiskoru Kohn Izidor kabai lakos Kunra, Póltz Károly Rudolf budapesti lakos Hervátra, Deusch (Eliás) Eduárd budapesti lakos Dénesre és Berger Arnold budapesti lakos családi nevének Biróra kért átváltoztatását megengedte.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Az Amerikai Porcellán Ponder Részvénytársaság elárúsító helyisége

KECSKEMÉTI-UTCZA 8.

szám alatt van.

Báró Perényi Odön.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektroterapeutikai és Röntgenintézet. Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102-39.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonváltás).
Kék fénnyel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos masszázs (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurostenia, hystéria).
Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig.
Kezelés egész napen át. — Kívánatra prospektum!

Idégyengeségi állapotok
Almatlanság.
Hűdések (Paralysis).
Idegfájdalmak, idegzsibák (Neuralgiák, Ischias).
Gerincvelősrövidítés (Tubos).
Szívbetegségek.
Véredényelmeszesedés.
Köszvény és ceuz (Rheuma, huygsavas lerakódások, ízületi és csontbetegségek).
Szőkrokedés.
Anyagcserebajok, (Elhízás, cukorbetegség, vesebetegség).
Bőr-bajok. Bőrvészkegység.
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszosság).
Aranyszeres csomók.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, szeptember 5.

A készáru-piaczon mérsékelt kínálat dacára a malmok ma gyenge vételkedvet tanusítottak és ezáltal készbuzában vontatott forgalom volt, a tendencia ellanyhult, az árak meg öttized filléres esést szenvedtek. Az eladásra került mennyiség mindössze 34.000 métermáza. — Rozsban is kevés üzlet volt, az ára 5 fillérral hanyatlott. A többi czikk gyenge forgalom mellett, bágyadt irányzatú volt. A határidő-piaczon a mai üzlet lanyhán és a tegnapi zárlatnál alacsonyabb jegyzésekkel indult meg; kezdetben realizálásokra és mivel a készáru-piaczon csak ár-engedmények árán lehetett a buzát elhelyezni, mérsékeltén még tovább gyöngültek az árfolyamok, később azonban újra valamivel jobb vételkedv mutatkozott, mire aztán barátságosabb hangulat mellett lassan emelkedni kezdtek a jegyzések. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen, ma az októberi buza négy fillérral, az áprilisi buza nyolcz fillérral, az októberi zab két fillérral, a májusi tengeri szintén két fillérral gyöngült, az októberi rozs pedig két fillérral javult.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	22.65—23.15
"	76	—	80	22.85—23.35
"	77	22.30—22.80	81	22.95—23.65
"	78	22.40—22.90	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	22.35—22.85
"	76	—	80	22.65—23.25
"	77	22. —	81	—
"	78	22.10—22.60	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	22.20—22.70
"	75	—	79	22.45—23. —
"	76	—	80	22.75—23.35
"	77	22.10—22.60	81	—
Bánsági uj	74	—	78	22.50—22.80
"	75	—	79	22.35—23.05
"	76	—	80	22.75—23.35
"	77	22.20—22.70	81	22.95—23.45
Bácskai uj	74	—	78	22.20—22.80
"	75	—	79	22.45—23.05
"	76	—	80	22.65—23.35
"	77	22.10—22.70	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	18.70—18.85
" középminőségű uj	—	—	—	18.35—18.60
Arpa takarmány I.-rendű	—	—	—	15.75—15.90
" II.-rendű	—	—	—	15.40—15.65
Zab I.-rendű	—	—	—	16.60—16.80
" II.-rendű	—	—	—	16.20—16.50
Tengeri beföldi uj	—	—	—	16.35—16.60
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

A készáru piaczon elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 81.5 kg. 23.70 kor., 100 mm. 80.5 kg. 23.60 korona, 500 mm. 80 kg. 23.50 korona, 1200 mm. 80 kg. 23.40 korona, 1400 mm. 80 kg. 23.50 korona, 200 mm. 80 kg. 23.50 korona, 200

mm. 80 kg. 23.40 korona, 800 mm. 80 kg. 23.60 korona, 200 mm. 80 kg. 23.50 korona, 500 mm. 80 kg. 23.50 korona, 500 mm. 80 kg. 23.50 korona, 500 mm. 79.5 kg. 23.20 korona, 200 mm. 79 kg. 23.10 korona, 250 mm. 79 kg. 23.20 korona, 200 mm. 79 kg. 23.35 korona, 100 mm. 78.5 kg. 22.90 korona, 200 mm. 23. — korona, 200 mm. 78 kg. 22.80 korona, 200 mm. 78 kg. 22.630 korona, 100 mm. 78 kg. 21. — korona, üszkös, 100 mm. 77 kg. 20.40 korona, üszkös.

Pestvidéki: 400 mm. 79 kg. 22.90 korona, 100 mm. 79.5 kg. 23.40 korona, 280 mm. 78 kg. 23.15 korona, 100 mm. 78 kg. 22.90 korona, 400 mm. 76 kg. 22.75 korona, 150 mm. 76 kg. 22.50 korona.

Bácskai: 1000 mm. 78 kg. 23.15 korona, 200 mm. 78 kg. 23.15 korona, 600 mm. 77.5 kg. 21.80 korona, üszkös, 570 mm. 77 kg. 20. — korona.

Tolnai: 100 mm. 78 kg. 22.30 korona, 150 mm. 77 kg. 22.30 korona.

Szerémségi: 200 mm. 79 kg. 22.30 korona, 4500 mm. 77 kg. 22.60 korona, 1100 mm. 77 kg. 22.60 korona, 500 mm. 76.5 kg. 20.80 korona, üszkös.

Fejérmegyei: 500 mm. 79.5 kg. 23.10 korona, 100 mm. 79 kg. 23.20 korona, 400 mm. 77.8 kg. 22.30 korona.

Felsőmagyarországi: 100 mm. 80 kg. 23.15 korona, 150 mm. 79.5 kg. 22.60 korona, 150 mm. 78.5 kg. 22.60 korona.

Bánsági: 6000 mm. 80 kg. 23.55 korona, 1000 mm. 78 kg. 23.20 korona.

Dunai: 400 mm. 77 kg. 22.40 korona.

Zimonyi: 500 mm. 79.5 kg. 23.10 korona.

Rozs. 200 mm. 19.15 korona, három hónapra, 100 mm. 18.60 korona, 300 mm. 18.60 korona, 300 mm. 18.60 korona, mind dpp. száll.

Zab. 100 mm. 16.20 korona, 100 mm. 16.20 korona, 100 mm. 16.30 korona, 100 mm. 16. — korona.

Tengeri. 600 mm. 16.60 korona, kocsi, 1300 mm. 16.30 korona, ab hajó, 500 mm. 16.55 korona, kocsi, 500 mm. 16.60 kocsi.

Árpa. 300 mm. 5.60 korona, pp. száll., 300 mm. 15.60 korona, ab Budapest, hajó, három hónap.

Az árak 100 kg.-in tkoronákban értendők.

A határidőpiaczon kötöttek:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. októberre 11.21, 11.23, 11.19, 11.24.
Buza 1909. áprilisra 11.56, 11.60, 11.53, 11.58.
Rozs 1908. októberre 9.35, 9.31, 9.38.
Zab 1908. októberre 8.04, 8.05, 8.02.
Tengeri augusztusra —, —, —.
Tengeri 1909 májusra 7.31, 7.28, 7.31, 7.32.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1908. októberi buza	11.23—11.24
1909. áprilisi buza	11.57—11.58
1908. októberi rozs	9.36—9.37
1908. októberi zab	8.03—8.04
1909. májusi tengeri	7.31—7.32

Budapesti gabonaforgalom.

1908. szeptember 3-tól szeptember 4-ig.

	Érkezett:	Elszállított:
Buza	58348	5404
Rozs	10412	—
Arpa	6455	5907
Zab	31010	16052
Tengeri	1307	1209
Liszt	—	24047
Korpa	—	3317

Értéktőzsde.

Az egész vonalon beállott gazdasági élelenség jótékonyan érezteti már hatását a — tőzsdén. A gazdasági élet fokmérője, a tőzsde ma a szezonszerű nyári üzletlenséget túlhaladva, ismét a jobb napokra emlékeztető üzleti élelenség képét hordja magán. Járadékpapírok, Osztrák hitel és helyi papírok élelén kereslet tárgyát képezték s már az előtőzsdén az Osztrák hitel harmadik, Máv két koronával, Rimamurányi, Jelzálogbank egy-egy koronával emelkedtek. A külföldi reggel tudósítások kedvezően befolyásolták a vételkedvet s bár a déli tőzsde kissé lanyhult, a zárlat szilárd volt. Különös vételkedv volt helyi közlekedési papírokra, Hazai takaré 5 koronával emelkedett. Forgalmba került: Leszámitolóbank 473.75—474. — koronán, Jelzálog 433. — 433.25 koronán, Rimamurányi 558. — 559. — koronán, Városi villamos vasút 265.50—266.25 koronán, Közuti 540. — 542.25 koronán, Hazai bank 282.50 koronán, Salgótarjáni 585. — koronán.

Előtőzsde.

Előtőzsde szilárd.
Kötöttek: Osztrák hitelrészvény 639. — 640.25.
Magyar hitelrészvény 745. — 745.75. Osztrák-magyar

államvasut 694.—695.25. Rimamurányi vasút 558.—559.75. Magyar leszámítóbánk 473.75. Jelzálogbank 433.—433.25. Közüti vaspálya 640.—541.— Városi villamos vasut 265.50.

Déli tőzsde

Déli tőzsde eleinte szilárd, később kissé gyengült. Kötetett: Osztrák hitelrészvény 641.—639.75. Magyar hitelrészvény 745.50—745.— Rimamurányi vasút 559.50. Magyar leszámítóbánk 474.— Közüti vaspálya 542.—542.75. Magyar koronajáradék 92.92 Hazai bank 282.50. Salgótarjáni közbánya rt. 585.—586.— Adria tengerhajózási it. 396.

Utőtőzsde

Kötetett: Osztrák hitel 641.25.— Magyar hitel 746.25. Jelzálogbank 433.— Leszámítóbánk 474.— Rimamurányi 559.— Közüti villamos 542.— Városi 266.75.

BECSI GABONATŐZSDE

Bécs, szeptember 5. (Saját tudósítónk jelentése.) Budapesten az irányzat ma elbágyadt és ez a hír az itteni forgalomra a mai hetitőzsdén hátrányosan hatott. Bónító befolyást gyakorolt a vásárlási kedvre és az irányzatra, az árak hanyatlottak, különösen alvidéki buza csak 10 fillért volt képes megtartani heti áremelkedéséből, felvidéki buza pedig hasonló árakon jegyzett, mint 8 nap előtt. A nagy malmok tartózkodtak a vásárlástól s így említésre érdemes üzlet nem fejlődhetett ki. Rozsban is alig volt forgalom s ennek a cikknek irányzata annyiban gyöngült, hogy ára csak 5 fillérral magasabb, mint a múlt szombatban. Árpa bágyadt irányzat mellett alig kötött.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 12.05—12.45 korona, marosi 11.80—12.20 kor., bánáti 11.80—12.20 korona, tótfelvidéki 11.40—11.45 korona, mosoni 11.60—11.95 korona, új déli vasuti 11.60—12.—, narchifeldi 11.25—11.70 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 9.65—9.85 korona, csepeli 9.60—9.80 kor., pestmegyei 9.85—10.—, déli vasuti 9.60—9.85 korona, különféle magyar 9.60—9.85 kor., osztrák 9.55—9.85 korona.

Árpa: morvaországi 9.20—10.50 kor., marcheldi 8.80—9.50 kor., bécsvidéki 9.—9.80 kor., ótfelvidéki 8.—10.25 kor., csepeli 7.85—8.80, győri — kor., déli vasuti 8.50—9.75 kor., iszavidéki 7.30—8.60 kor., északmagyarországi 7.40—9.60 korona.

Magyar tengeri: régi 8.65—8.85, új —

korona, cinquantin 9.—9.30, új — korona.

Magyar zab: selejtes — kor., közepes 8.45—8.80 korona, elsőrendű — kor., válogatott 8.80—9.10 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai — korona.

Gaboneműek szilárd irányzata e héten lisztben is valamivel föllendítette a vásárlási kedvet s jöllehet a hét elején a malmok némi árengedményeket adtak, később mérsékeltlen drágították az árakat. Az átvételek korábbi kötésekre kielégítők. Takarmányliszt nyugodt forgalom mellett változatlan áron maradt, ellenben korpa, legalább szeptemberi szállításra fedezeti célokra keresett és valamivel drágábban kelt, egyébként nagyon nyugodt s ára változatlan.

BECSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, szeptember 5. A barátságos hangulat teljes mértékben átment a mai tőzsdére is. Az üzlet főleg államvasuti és alpesi bányarészvényekben volt nagyon élénk és az árfolyamok emelkedett. Földhitel, fegyvergyári és magyar általános közbánya részvényeket is kerestek. A többi értékek árfolyama nem mutatott fel számottevő változást. A szilárd irányzat átment a déli tőzsdére is, melyen főleg hitel- és alpesi bányarészvények voltak élénkebbek. Később az irányzat megingadozott, csak Länderbank részvények voltak nagyobb keresletnek kitéve.

11 órakor zárulnak:

Osztrák hitel. 635.75. Magyar hitel. 746.—, Länderbank 439.—, Államvasut 695.—, Elbavölgyi vasut —, Déli vasut 118.50—, Alpesi bányatársulat 671.50. Rimamurányi —, Májusi járadék 96.30. Magyar koronajár. —, Orosz érték —, Török sorsjegy 185.75. Német márka 117.42.

1 órakor jegyeztek:

Osztrák hitel 640.50, Magyar hitel 746.—, Länderbank 439.—, Unio-bank 544.—, Államvasut 695.—, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut 119.—, Gőzhajó —, Alpesi bányarészvény 673.—, Májusi járadék 96.30, Magyar koronajáradék 92.85, Török sorsjegy 185.75, Német

márka 117.42, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 558.—, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petroleum —.

Bécs, szeptember 5. (Osztrák értékek zárulata.) 4-2 százalékos papír-járadék 96.40, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.05, 1860-as sorsjegy 152.40, Osztrák hitelsorsjegy 472.—, Angol osztrák bankrészvény 296.—, Bécsi Bankverein 518.40, Osztrák-magyar bank 1747.— Déli vasut 118.50 Dunagőzhajózási társ. 992.— Dohány rész. 400.— Cs. k. arany (vert) 11.36 Német bankv. 117.37 Osztr. Lloyd 405.— 4.2 száz. ezüst. jár 99.60—99.15, Osztr. koronajáradék 96.40, 1864-es sorsjegy 260.50, Osztrák hitelintézeti részvény 640.75, Unio-Bank 543.50, Osztrák Länderbank 439.30, Osztrák-magyar államvasut 694.60, Elbavölgyi vasut 451.50, Alpesi részvény 673.40, 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 239.52, Lipótkohó —, Töröksorsjegy 185.—. Szilárd.

Bécs, szeptember 5. (Magyar értékek zárulata.) 4 százalékos arany-járadék 111.—. Tiszai és szeg. köcs. sorsjegy 142.50, Magyar hitelbank részvény 746.50, Magyar leszámítól és váltó részvény 473.—, Rimamurányi 558.50, Magyar czukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 396.—, Magyar koronajáradék 92.85, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 185.—, Kassa-Oderbergi vasut részvény 361.—, Magyar jelzálogbank 431.—, Magyar keresk. bank —.

KÜLFOLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, szeptember 5. (Tőzsdei jelentés.) Ma a tőzsde jobb külföldi tőzsdejelentésekre, valamint a newyorki tőzsde igen szilárd irányzatára animált hangulatban nyílt meg, az árfolyamok emelkedése mellett. Az üzleti működés azonban sok kívánni valót hagyott fenn, miután a német vas-és szénpiac helyzete még mindig nem kielégítő. Hitelrészvények Bécsre meglehetősen emelkedtek, más bankpapírok csak igen csekély mértékben. Bányarétekek mintegy 1%-nyira javultak, míg villamossági részvények 1/2 százalékon túl is. Vasutak közül a legtöbb érték szilárdabb irányzatú volt, csak Canada Pacific részvények nem vettek részt a felfelé irányuló mozgalomban. Járadékok közül japániai némi szilárdsággal kün-

Table with columns: Buza, Kilo, 100 kilogramm ára, Egyéb gabonaművek, Rozs, Árpa, Zab, Tengeri, Repezo, Burgonya, Faj, Különféle termények.

Table with columns: Allamadésság közhölcsönök, Záloglevelek, Takarékpénztárak, Részítőtársaságok, Gőzmalomak, Különféle vállalatok.

Table with columns: Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Részítőtársaságok, Gőzmalomak, Különféle vállalatok.

Vasár... tek ki. Gőz statálható... kisebbfok... a készpénz... szilárdan... mitőlási ka... Zárta... dék —, osztrák hi... orosz bank... csón 77.50... truzt 168... járadék 94... 4 százalé... Magyar k... államvasut... járadék —... Gelsenkirch... Frankfurt... papírjádék... járadék 9... 93.50, Osztr... magyar a... —, Bu... 203.38, Béc... 140.—, 3 sz... százalékos... dék 96.40... magyar ba... Elbavölgyi... váltóár 81... bányarészv... Hambur... ezüstjádék... 22.50, 4 sz... hitelrészvé... 148.30, Ola... aranyjádék... London... Páris, s... járadék 96... aranyjádék... vény 1896... dék 104.25... 5 százaléko... kos 1890. l... Kons. amor... Amort. rom... Orosz járad... utalvány 19... —, 4 sz... lékos unifi... —, Törö... hitelintézet... gyar Jelzalo... Banque Otto... vasut —, Dé... Keleti vasut... gépgyár 677... 36.—, Tula... köszén 171... Rand 111.—... —, Tran... terdamra (rö... (Révid) 123.1... Belgiumra (s... pari. Váltó S... Magánkamata... UZL... Budapest... Hízott sertés... híz (páronk... fillér Közép... terjedő súly... páronkint 3... 129 fillér. Fi... grammig terj... (páronkint 2... nehéz (páron... fillérik, köz... sulyban) —... Ser teslet... volt készlet... felhajtattott... szállítottott 3... maradt készl... irányzata: ny... Budapest... rad 121 dar... malacz. Pótf... — malacz... tes, 34 darab... sen 307 darab

tek ki. Gőzhajós részvényekben is némi javulás konstátálható. Később az üzleti csend következtében kisebbfokú visszaesések állottak be, a tőzsde azonban a készpénzpiac iparértékeinek kedvező irányzatára szilárdan zárult. Napi pénz 3% és alább, magánleszámitolási kamattal 2 1/2%.

Zárlatok jegyzetlik: 4-2 százalékos papíráradék —, 4 százalékos osztrák aranyárjadék 98,75, osztrák hitelrészvény 201,75, Déli vasut 22,50, orosz bankjegyek 214,80, 4 százalékos új orosz kölcsön 77,50, Disconto Commandit 177,50, Dinamitruszt 168,75, Harpeni 206,50, Unifikált török árjadék 94,25, 4,2 százalékos ezüst-árjadék —, 4 százalékos magyar aranyárjadék 93,60, Magyar koronárjadék 93, —, Osztrák-magyar államvasut 148,90, Bécsi váltóár 85,35, Olasz árjadék —, Alt. villamosági Edison 220,40, Gelsenkircheni 199,40, Laurakohó 213,75. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) szept. 5. 4-2 százalékos papíráradék —, 4 százalékos osztrák aranyárjadék 99,10, 4 százalékos magyar aranyárjadék 93,50, Osztrák hitelintézeti részvény 201,50, Osztrák-magyar államvasut 148,50, Északnyugati vasut —, Bustlehradi vasut —, Londoni váltóár 203,38, Bécsi Bankverein 141,20, Villamos részvény 140, —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77, —, 4-2 százalékos ezüstárjadék —, Osztrák koronárjadék 96,40, Magyar koronárjadék 93, —, Osztrák-magyar bank 125, —, Déli vasut részvény 22,60, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 851,33, Párisi váltóár 81,15, Union bank részvény —, Alpesi bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) szeptember 5. 4-2 százalékos ezüstárjadék 99,50, 1860. sorsjegy 154, —, Déli vasut 22,50, 4 százalékos aranyárjadék 98,40, Osztrák hitelrészvény 201,75, Osztrák-magyar államvasut 148,30, Olasz árjadék 104,20, 4 százalékos Magyar aranyárjadék 93,80. Állandó.

London, szeptember 5. Angol consol —.

Páris, szept. 5. (Zárlat.) 3 százalékos Francia árjadék 96,92, Osztr. aranyárjadék 99,75, Magyar aranyárjadék 94,70, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 491, —, 4 százalékos Olasz árjadék 104,25, Déli vasut elsőbbségi kötv. 293, —, 5 százalékos marokkói árjadék 510, —, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 95,40, 4 százalékos Kons. amort. román árjadék —, 4 százalékos Amort. román árjadék 1905, —, 5 százalékos Orosz árjadék 1906, 100,15, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904, 519, —, 4 száz. Szerb árjadék 1907, —, 4 százalékos spanyol árjadék 96,45, 4 százalékos unifikált török jár. 95,95, Török sorsjegy —, Török dohányrészvénye 428, —, Osztrák földhitelintézet —, Osztr. Länderbank 474, —, Magyar jelzálogbank 459, —, Banque de Paris 1520, Banque Ottomane 709, —, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 125, —, Meridional vasut 672, —, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 677, —, Rio Tinto 17,10, Sucrerie d'Egypte 36, —, Tula 336, —, Thomson Houston —, Urikányi kőszén 171, Chartered 23,50, De Beers 341, —, East Rand 111, —, Jagersfontein —, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 67,25, Váltó Amsterdama (rövid) 208,37, Váltó német piacokra (rövid) 123,12, Váltó Bécsre (rövid) 104,87, Váltó Belgiumra (rövid) 115, Olasz aranyváltó (rövid) pari, Váltó Svájcra (rövid) 1/8, Csek Londonra 251,25, Magánkamattal 1 1/2. Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, szeptember 5-én. (Hivatalos tudósítás) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér. Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 128—129 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 129—130 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 133—135 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölötti sulyban) fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig.

Sertéslelészám: 1908. évi szeptember 3. napján volt készlet 38012 drb., 1908. augusztus hó 4-én felhajtott 87 darab, 1908. szeptember 4-én elszállított 349 darab, 1908. szeptember 5. napjára maradt készletben 37750 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: nyugodt.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, szept. 5. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 121 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 156 darab sertés, 34 darab süldő, 6 darab malacz. Összesen 307 darab sertés, 34 darab süldő, 6 darab

malacz. Eladott 229 darab sertés, 34 darab süldő, 6 darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 78 drb sertés, — darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés Öreg elsőrendű 350 kg.-on felül életsulyban 100—103 fillér, életsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 100—102 fillér, életsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül 96— fillérig, életsulylevonással 124—132 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, életsulylevonással 120—134 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, életsulylevonással 132—136 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fill.-ig, könnyű — kgr.-ig. Belföldi süldő 168 — fillérig, horvát süldő — fillérig. Malacz 108 — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsulyban értendőek. A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanok.

Szerkesztői üzenetek.

Tépelődő. Megtudjuk érteni az ön kétségbeesését és tépelődő állapotát. A férfinőség legkegyetlenebb mezezbése az ilyen felfedezés. Ön — így írja a hozzánk intézett levelében — „halálosan szerelmes” egy leányba. Meg is vallotta neki a szerelmét és meg is kérte a kezét, a leány azonban — miután előzőleg szintén kijelentette, hogy viszont szereti önt, bevallotta, hogy nem léphetne zavaró emlék nélkül házasságra, mert bár senki sem sejtje és senki sem tud róla, van egy olyan folt a multjában, amit szívesen kitörölne onnan. Ezek után ön kétségbeesve kérdezi tőlünk, hogy mit tegyen? A leányt annyira szereti, hogy szívesen megbocsátaná neki a multat, de nem látja ezeketán annak a garanciáját, hogy a leány megéredemli-e az ön áldozatát? Abból, hogy valaki egyszer botlott, nem kell-e arra következtetni, hogy új megpróbáltatás, új kísértés esetén újra botlani fog? Ha a mi tanácsunkat akarja megfogadni, siessen azonnal vissza ahhoz a kisasszonyhoz és kérje meg újra a kezét, most már fentartás nélkül és végérvényesen. Az a leány azzal, hogy kényszerítők nélkül feltárta ön előtt a titkát, kétségtelen bizonyosságot adta annak, hogy őszinte, becsületes lélek, hiszen azt is megtehetette volna ugy-e bár, hogy büzös emlékek elrejtve lép a házasság életbe annál inkább, mert ahogy ön írja, senki sem tudott, senki sem sejtett róla. Az ilyen őszinteséget illik megbecsülni, annál inkább, mert ahol sincsen megírva, hogy ha valaki egyszer botlott, másodsor is gyenge és erőtlén legyen. Ismertünk asszonyokat, akik viharos mult után lettek tisztességes családanyák és tisztamultú leányokat, akik házasságkötés után kezdtek a viharos életet. A házasság mindenképpen lutri s akik esküvő előtt holt bizonyos számítással akarnak kalkulálni, nem okosabbak azoknál, akik a kártyajátzáshoz keresnek csalihatatlan kabalát.

Fogadás. Azt a sőt Horatius mondja az Ars poeticájában (359 sor), de rendszeren rosszul idézik, mert nem úgy hangzik, etiam bonus dormitat Homerus”, hanem „quandoque bonus dormitat Homerus”. De mindig rosszul használják. Rendszeren ugyanis azt akarják vele mondani, hogy még a mester is tévedhet, pedig Horatius épp ellenkező értelemben mondta. Az említett mondat előtt ugyanis ott van az „indignor” szó, ami folytán a kifejezésnek az az értelme, hogy bosszankodom azon, ha még Homerus is elszenderül, azaz, ha a mester is téved. Tehát nem melegség akart lenni, hanem éppen megróvás. Mi ezt a mondatot eredetben idézzük, de az angolok lefordítják angolra s ott csakugyan használják a „rapping” kifejezést, ebben az értelemben.

Pályaválasztás. Elhiszük, hogy önnek a választás sok gondot okoz. Ma már minden pályán annyian vannak, hogy könnyű szerrel sehol sem lehet boldogulni. Ha a fia csakugyan nehéz fellegűsű, akkor a legjobb, ha ipari pályára adja. Ma az iparosnak elég jó sora van és társadalmilag is megbecsülik. Azonkívül az iparos számára nyitva áll a nagy világ s ha itthon nem boldogul, próbálhat szerencsét másol.

Nyári éjszakák. A novella ahogy ön megírta, rossz. Sőt, lehetne azt még más kritikával illetni. Ami pedig azt a megjegyzését illeti, hogy a téma ódonaságával tisztában van, tisztelettel kérjük, hogy miért tetszett akkor megírni ezt az irtalmatlanul rossz novellát.

K. J. Csap. 1. Ilyen nevű orvosnő nem ismernek a fővárosban. 2. Egyéves önkéntesi joga van. 3. Az illető jelenleg Velenczében pihen.

Színésznövendék. Nem tanácsoljuk, hogy leányát a gombamódra felszaporodó magánzini-iskola valamelyikébe küldje. Ezen intézmények legtöbbjének a „sziniiskola” csak czéger, melynek leple mögött nem éppen erkölcsös életre szoktatják a gondjaikra bizott növendékeket.

Diplomata. A francziák marokkói követe Regnault márkikinek székhelye Tangerben van. Marokkó fővárosa Fez, amely addig, míg Abdul Azisz uralma alatt állt, a külföldi képviselőnek székhelye is volt.

IDEGENEK UTMUTATÓJA

Ajánlható beszerzési források Budapestén

Élelmezési cikkek.

Wikus Tátra tejcsokoládé gyára Budapest, V., Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bombongyár, teásütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközli.

Fleischmann Lipót szalámi és füstölt hússáru gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27—08. Keleti Export. Előállítás naponta 17.000 pár. Állandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Triestini ált. biztosító-társaság) Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 324 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz. az intézet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint finellátási és leánykiképzési biztosítások. — Tűz-, szállítvány-, betöréses lopás elleni és üvegbiztosítások. — Légbiztosítás a Magyar lég- és viszontbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Első Leánykiképzési Egylet m. sz. Gyermekek és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. Alapítva: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zalogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályosorsjáték főelárusító helye: VI., Andrassy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irány-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. ker., Jozsef-körút 2., VIII., Üllői-ut 6. sz.

Háztartási cikkek.

Drogna és háztartási cikkek V., Báthory-utca 9. sz. („Szabadság”-kávéház mellett.) Rendeléseket pontosan házhoz szállítunk. Telefon-szám: 12—30. Hess Izidor és Társa „Korona”-drogeria.

Hazai vas- és rézbutorgyár.

Bruck J. Henrik, Budapest. Gyár: IX. Lillom-utca 8. Mintaraktár és iroda: Andrassy-ut 32. Ajánlja különösen legdivatosabb rézbutorait legmodernebb kivitelben. Árak a legjutányosabbak. Vidéki megrendelésekre különös sulyt fektetünk. Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Víz- és légszszervezeték és csatornázás.

Piszurnyi L. utóda Janisch Janos és fia Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalat. Épületbádagos műhelye és borgany díszítmények gyára. Légszsz- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszék, vízeldek, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvizgyógyintézetek, melegvízkészítő-berendezések fűtő-tűzhely összeköttetéssel vagy saját tűzhelyvel. Amerikai légszszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszsz-készülék minden házbán. Telefon 20—83.

Villamosági berendezések.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamosági részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcim: Siemenschuckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítás- és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket, Villamos-vasutakat. Bánya-vasutakat. Egyenáramu-forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erőáram körébe vágó minden egyéb cikkeit. Különlegességek: felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos furógépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüsttárgyára. IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám 1906. évi december 1-én, gyári épületben a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárat földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldisz, tálak, fényűzési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható. Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári árakon, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemárak.

Szenásy, Hoffmann és Társa selyemárúháza IV., Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi újdonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szenásy cég van, tisztelettel kérjük, selyemárúháznak szőlő b. rendelmenyeknél a pontos címünknek szives kérésát, Szenásy, Hoffmann és Társa selyemárúház kizárólag IV., Bécsi-utca 4.

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

210. számú játszma.

Játszották a düsszeldorfi A) főversenyen 1908 augusztus 3-án. (1. forduló.)

Elhárított vezércsel.

Table with 2 columns: Világos (White) and Sötét (Black). Lists names and move numbers for Köhler H. and Gajdos J.

Ez, valamint 7. Ba1-c1 az utóbbi időben már ritkábban fordul elő, mert sokkal kedvezőbb folytatás a Marshall által meghonosított 7. Vd1-c2.

Vagy azonnal 7. ... d5xc4 8. Fd3xc4, a7-a6 stb., ami rendesen történni is szokott. Egészen más változatba tereli a játékot 7. ... b7-b6, amire azonban 8. c4xd5, e6xd5 után a sötét futár alig érvényesülhet az elzárt diagonálison.

Hasonló módon Halprin játszott többször az 1898. bécsi versenyen. A futár kergetése azonban főleg az 8. ... d5xc4 s utána a7-a6.

Mindazon játszmákban, melyekben a gyaloglépés előfordult, a futár rendszeren h4-re lépett vissza, így többek közt az 1898. Walbrodt-Showalter játszmaiban is. De a tett lépés szintén jó.

Itt 11. a2-a4-el világos megakadályozhatná a sötét által tervezett vezércsere bontakozását, de az meggyöngíti saját vezércserejét. A tett lépés, melylyel világos előre menekül b7-b5 elöl, kissé szokatlan s e helyett 11. Vd1-e2, b7-b5 12. Fc4-d3 stb. egy ismert változatba vezetne.

Igen jó folytatása azonban 11. Fc4-d3 és b7-b5-re 12. a2-a4, mint először Schlechter játszotta Wolf ellen.

Ha világos nem akarja megengedni sötétnek a vezércsere gyalogtulsúlyát, úgy most nincs jobb a cserénél.

Számításba jön 12. ... Fe7xc5, hogy világosnak ne legyen alkalma a vezért cserélni.

Most vagy a következő lépésben világos cserélhetné a vezért, ami körülbelül kiegyenlítené a játékot. Világos azonban kerüli a lebonyolítást s ezzel az egyszerűsítést.

Világos nyilván b5-b4-től fél, ez azonban főleg az egyszerűség miatt. Ha világos nem akarja a vezércserét, helyesebb volna 14. Vd1-e2-vel helyet csinálni a bástyának.

E lépés helyett, mely csupán az f3-huszár mozgását korlátozza, nagyon jól történhetné 15. ... Ba8-c8.

Világos nyilván tévesen ítéli meg a helyzetet, mert g7-g5 és g5-g4-et veszedelmesnek tartja. Ez az előre való védekezés persze hibás, mert a huszár elvágja egymástól a bástyák útját.

Sötétnek még most kell a futárt cserére kényszeríteni, mivel e3-e4 után már visszavonulhatna.

Pontos tempóvesztés, mert nyilvánvaló, hogy sötét nem engedheti meg a bástyák duplázását. Egyszerűbb volt a csere.

Jónak látszik 24. ... Vc5xc2 25. Hd5-e7; Kg8-f8, ami azonban mégis hiba volna, mert világosnak van egy kitűnő ellenlépése: 26. Vd2-d6!

ami nemcsak az elfogottnak látszó huszár menti meg, de világosot egyenesen döntő előnybe hozza.

Természetesen nem Bf1-c1, 25. ... Kg8-f8! s utána Fd5-b3 stb. miatt. Még egyszerűbb volt azonban a megtámadott futárral félrevonulni.

Csupán várakozó lépés; sötét arra számít, hogy világos, aki időzavarban is van, ismét a királylyal fog lépni, amire a fentemlített vezérlépés már előnyre jár.

Világos gyanútlanul ismétli meg a királylépést, mire most már gyalogot veszít. 29. h2-h3 volt helyén.

Jobb volt a h-gyalogot odaadni, mert a b-gyalog elvesztése után sötétnek a vezércsere nyomon könnyen nyert játéka van.

Erre világos rohamosan veszt; a szabad gyalog azonban egyéb lépésre is hamarosan döntene.

Elhasznált gondolkodási idő: Világos: 2 óra 15 perc. Sötét: 2 óra.

Elhárított vezércsel.

Világos nem talál jobbat a királylépések ismétlésénél, s mert sötét részéről sem lát közvetlen fenyegetést, már döntetlennek véli a játékot.

Jobb volt a h-gyalogot odaadni, mert a b-gyalog elvesztése után sötétnek a vezércsere nyomon könnyen nyert játéka van.

Erre világos rohamosan veszt; a szabad gyalog azonban egyéb lépésre is hamarosan döntene.

Elhárított gondolkodási idő: Világos: 2 óra 15 perc. Sötét: 2 óra.

Sakk-hírek.

A Brit Sakkszövetség augusztus 10-22. közti időben tartotta meg kongresszusát Tunbridge Wells-ben. A nemzeti verseny ezúttal is szépen sikerült, mert csaknem valamennyi angol játékos közreműködött. A mesterversenyben 12 játékos vett részt s az első díjat (720 K) Atkins nyerte 8 egységgel. Tekintve, hogy Atkins már negyedszer lett az angol nemzeti versenyen első győztes, feltehető, hogy ezidőszereint ő a legjobb angol sakkozó. A második díjat Nard nyerte 6 1/2 egységgel. A harmadik és negyedik díjat négyen: Blackburne, Gunsberg, Lee és Palmer osztozkodtak, miután mind a négyen egyformán 6 egységet értek el. Résztvevők még: Michell és Sergeant 5 1/2, Shoosmith 5, Mackenzie 4 1/2, Blake 4, Lean 3 egységgel. Az A) főturnán 12 résztvevő közül az első díjat ismét Shories nyerte 9 egységgel. A B) főturnán szintén 12 résztvevő között Miller lett első 8 1/2 egységgel. Továbbá rendeztek egy hölgyversenyt, egy 2. osztályú és egy 3. osztályú versenyt, mindegyiket 12 résztvevővel.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (m.éter) and date (szept. 4, szept. 5). Lists names and scores for various locations like Székesfehérvár, Pécs, Győr, etc.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJORMÁTYÁS

Kecskeméti Bortermelők Első Pinczeszövetkezte, Kecskemét.

Ajánlja kitűnő minőségű borait a következő áron:

Table with columns: Faj, Év-folyam, 100 lit, 1 liter, 7 de lit. Lists wine types like Kadarka, Ezerjő, Rizling, etc. and their prices.

Table with columns: Faj, Év-folyam, 100 lit, 1 liter, 7 de lit. Lists spirits like Törköly, Cognac, Baraczk and their prices.

A borok tisztán kezelt jó minőségéért, valódiságáért és pontos kiszolgálásért mindenkor felelősséget vállalunk.

Szállítási feltételek:

A borok szállítása készpénzfizetés vagy utánvét mellett hordókban, üvegekorsókban (Demyon) és üvegekben történik. Hordót és üvegekorsót fedezett mellett kölcsön adunk, melyek 30 nap alatt bértmentve vissza küldendők.

Egy 5 kg-os postacsomag: 3 drb. 1 literes vagy 4 drb. 7 deciliteres palack; rendeléskor kivánságára egy postacsomagban különféle fajtájú borokat is csomagolunk. Kecskemét, a postabélyeg kelete.

Héjjas Mihály igazgató.

Hordó árak: K 9.- 14.- 18.- 20.-

400 litertől fölétele hltrenként 3.- korona.

Demyon árak: 3 5 12 25 literes

1.40 1.80 8.- 5.- korona.

Kivonat az elismerő-levelekből:

Borakkal mindig teljesen meg voltam elégedve, azokat nem pancsol, hanem természetes boroknak, így a szentmiséhez is alkalmasnak tartom. Bernátsky Ferencz pátpüspök, Hódmezővásárhely.

Az Önöktől vásárolt bort minden tekintetben kifogástalan s kiváló minőségűnek ítélem. Baró Manassy Barkóczy György Tomes-Murány.

A küldött borral nagyon meg vagyok elégedve. Hock János orsz. képviselő, plébános, Kőbánya.

Ugyanolyan minőségű bort kérek, mint a minőt ezideig kaptam, mert az eddigi úgy a vevőim, mint az én teljes megelégedésemre szolgált. Wágner Géza Győr - Szentmárton

Több ízben szállított borakkal nagyon megvoltam elégedve és továbbra is megrendelőjük maradok. Niepel Vilmos körjegyző, Morvaór.

Vendéglátóknak 100 literenként három korona engedményt adunk.

KÜLÖNFÉLÉK.

Versék.

A mademoiselle.

A mademoiselle Margit kisasszonyt,
Kereste egész délután.
„A renthagyó ígéket, mon Dieu,
Nem tudta a szegény leány
S, oh ciel, elbujdosott talán.”

Csók, vágy rezgett a levegőben,
Egymásra dől a sok virág,
Amint a langyos szellő érte,
Mely oly szerelmes csókot ad,
Susogván pajkos, lágy danát.

„Enfin, hogy immár megtaláltam;
Mit jelentsen?! Nincs egymaga?!
Ha ezt látná, édes kisasszony,
Hogy sirna a szegény mama!
Nem aludnék az éjszaka...”

Az ifju arca lázban égett,
Piros volt, mint a tűz, a lány...
Régi mese jutott eszébe
A mademoisellenek: hajdanán
Ő is volt ifju, szép leány...

„No hál' Istennek, megtalálta:
Hol járhatott a csacska lány?!
„Szegény a renthagyó ígéket
Tanulta egész délután,
Szerelmes május délután...”

Fodor Viktor.

(Emlékezés Turgenjevre.) A napokban volt ne-
vészsázados évfordulója annak, hogy a modern
orosz próza egyik halhatatlan mestere, Turgenjev
Iván „A vadász emlékiratai”, a „Költemények prózá-
ban”, a „Dimitri Rudin”, az „Első szerelem” költője
francia földön meghalt. Ebből az alkalomból közöl-
jük James Henry angol író róla való emlékezését.

„Faubert lakásán, a Faubourg Saint Honorén
— írja James — találkoztam vasárnap esténként Tur-
genjevvel. Páris irodalmi világának csaknem minden
kitűnősége, mint Zola, Daudet, a két Goncourt és a

többi került egybe időnkint a „Bovaryné” költőjének
hajlékában. Turgenjev egész megjelenése rendkívül
rokonszenvesen hatott. Irodalmi és művészeti kérdé-
sekben gyakran keletkeztek szenvedelmes viták.
Zola és Turgenjev realizmusa között valóságos mély-
ség távont, de azért soha nem ütköztek össze.
Turgenjev kiapadhatatlan humora vidáman ki tudta
egyenlíteni a legélesebb ellentéteket is. Rendíthet-
etlen hazaszeretete vörös fonálként vonult át gondol-
kodásán. Izzó lelkesedéssel mondta az orosz
nyelvről:

— Ez az erőtlő duzzadó nyelv csak olyan nem-
zetnek lehet a tulajdona, amely nagy jövővel biztat.

Az 1877-ik évben meghitt pajtása lettem Tur-
genjevnek és gyakorta voltam vendége az ő mont-
martre-i szállásán, ahol barátöjével, Viardot Pauli-
ne-el és annak férjével lakott. A berendezés képe,
a tanya bágyadt zöld tónusa, az új francia irány-
zatu pikturák inkább festőműteremre valottak, mint
egy író dolgozószobájára. Turgenjev keveset dolgo-
zott Párisban. Idejének legjavát az ott tartózkodó
honfitársaknak szentelte, akik tömegesen özönlöttek
el otthonát. Kedvelte a társaságot és szívesen tett
elégiséget minden meghívásnak. A Café Avenue de
l'Operában bármely nap rá lehetett akadni, ahol dé-
utánonként nekimelegedő beszédekben ismertette az
orosz életét és készülendő munkáit. Meglepően tiszta
ítélettel bonczolgatta a jelenségeket és a jellemeket.
Mindenki másnál jobban értette a műhelytitkok feltá-
rásának módját. Rendezett anyagi viszonyok közt
élt és ezért csak akkor vett kezébe tollat, ha megvolt
hozzá a kellő hangulata. Folyton bevárta azt az
időpontot, amikor a tárgya már teljesen megérett
benne. Előbb rendszeren vázlatokat csinált és a rész-
leteket tüzetesen megtanácskozta társaival. Gyakran
emlegette, hogy művei a gondosság ellenére is nél-
külözök az architektónikus ékességet, amit a bírálók
ismételtlen felhánytorgattak neki. Esményien nyu-
galmas életét 1882-ben a gyötrő köszvényes szen-
vedések háborgatták meg. A fájdalmak is élénken
foglalkoztatták a képzeletét. Sajátságosan fejtette
betegségének valamennyi mozzanatát. A következő
év szeptember harmadikán meghalt. Holttestét Pé-
tervárra szállították és emlékezetes pompával tem-
ették el. Renan a bucsuztatójában többek között
ezeket mondta róla:

— A természet ritka szép tulajdonságokkal ál-
dotta meg. A halátleletektől tökéletesen megmenek-
edett ember volt. Nem egy ember, hanem egész nem-
zet lelkiismeretét szólaltatta meg. Kevés költő volt
ennyire megtestesülése fájának. Aikán a mély sirok-
ban lakó néma ősök elevenedtek meg.

(Az agkkor és az alkotó erő.) Több tudós véle-
ménye szerint az ember aránylag fiatalon éri el fej-
lettségének és így szellemi erejének és képességei-
nek virágkorát. Osler tanár szerint az ember testi
és szellemi fejlettségének tetőpontját a negyvenedik
év körül éri el. De hogy ez a tudós vélemény meny-
nyir nem általánosítható, mutatja az, hogy a világ-
történelem nem egy korszakos és halhatatlan alkotási
mutat fel, amelyeket olyan férfiak vallanak maguké-
nek, akik már megközelítették a bibliai kort. A „Cen-
tury Magazine”-ben A. Dorland összeállította ezen
férfiak és műveik rövid névsorát. Az első közöttük
Kant Anthropológiája, mely 1788-ban jelent meg, ami-
kor a könyvszaki bölcs már 74 tavaszt látott elmúlni.
Goethe Faustjához második része, Chateaubriand
„Memoires”-jai, Johnson Samuel nagy műve az an-
gol költőkről és Ranke világtörténelme: mindezekről
ma mit sem tudnánk, ha szerzőik el nem érték volna
a 70-ik életévüket. Galilei 73 éves volt, amikor a
hold korongjának libratóiját felfedezte és egy évre rá
párbeszédeivel ejtette bámulatba a világot, amelyek-
ben a tapadás tanait ismertette. Buffon híres termé-
szetrajzát szintén akkor írta, amikor már 70 éves
elmult, épp így Lamarok, Darwin előtűrtára, is ilyen
korban írta „Histoire naturelle des animaux” című
művét. Ilyen korban írta meg Bär is, a tudományos
fejlődéstán megalapítója, összehasonlító embryológiá-
ját. Humboldt főműve, a „Kosmos” sem látott volna
napvilágot, ha szerzője meg nem éri a bibliai kort.
A jogtudósok és államférfiak közt szintén sokan vol-
tak, akik hasonló korban bámulatot alkotásokkal lep-
ték meg a világot. Elég csak Palmerston, Beacons-
field, Gladstone, Thiers, Savigny, Bismarck és Camp-
bell-Bannerman életére hivatkozni, akik mind agg-
korukban tettek halhatatlan szolgálatokat az ember-
ségnek. Még a művészekre áll leginkább a tudósok
nézete, akiknek alkotó ereje előrehaladottabb korban
rendszeren kimerül. De még itt is akárhány kivétellel
találkozunk. Ott van például Tizian, aki Krisztus
tövissel való megkoszorúztatását 95 éves korában
festette. Sőt szellemének ugyanezzel a frissességével
dolgozott még később is a „Pietà”-n, melyet a saját
sírjára szánt. Tintorettonak, Perugininek és Corotnak
is vannak művei, amelyeket a művészek előreha-
dott korban alkottak. Händel is rég elmult 70 éves,
amikor „Az idő és igazság győzelme” című orato-
riumát megírta. Verdi „Othello”-ját és „Fallstaff”-ját
akkor írta, amikor már 70 éves elmult, ugyszintén
Meyerbeer is „Az afrikai nő”-t. Végül megemlítendő,
hogy a történelem is sok halhatatlan tettet mutat fel,
amelyeket agkkorban levő férfiak vittek véghez.

A NAGY TITOK

IRTA: W. COLLINS.

52

A tükör alatt levő óra ütött; ebben az idő-
ben szokta Ernő reggeli látogatását nálam tenni.
Minden pillanatban beléphetett és kezemből ki-
ragadhatja a levelet. A pillanatnyi iedtség ha-
tása alatt felkaptam a levelet és beledobtam a
tűzbe. Az utolsó foszlány is ellobbant, mikor
Ernő belépett.

A tűzre nézett. Egy levelet vett elő a kabát-
zsebéből és letette elém az aszakra. ugyanarra
a helyre, ahol előbb a másik levél feküdt.

— Ohajtod, hogy elolvassam ezt a levelet?
— volt az egész, amit mondtam.

A borítékban nem volt levél. hanem csak
egy skót újságból egy kivágott rész.

— Olvasd, — szólt Ernő.

Elolvastam a hirt:

„A gleninchi mérgezési bűnper
ujra felvétele?”

Három hét előtt a gleninchi falusi lakot egy
idegen látogatta meg városi kitűnőségünk, Plai-
more ügyvéd kíséretében. Amint utólag megtud-
tuk, a két ur újabb házkutatást tartott és ez al-
kalommal fontos felfedezésre bukkantak. Talán
ezáltal újabb világosság fog derülni a gleninchi
titokzatos esetre, melyet annak idején olvasóink
nagy figyelemmel kísérték.”

Szinte szótlán voltam a meglepetéstől. Ho-
gyan jutott ez az újság ezen tudósításhoz? Biz-
tosan egy csalafinta riporter meglepte a ház-
gondnokot és beszédre bírta.

— Érted, hogy mit jelent ez. Valéria?

Igenlően intettem.

Ismét várt, mintha még többet akarna tőlem
megtudni. Én pedig hallgattam.

— Megígérted nekem, hogy bizol bennem,
— kezdtem én.

Helybenhagyólag intett.

— Hát ennél többet nem fogok megtudni?
— kérdezte egy kis szünet mulva.

— Saját magad érdekében kérlek, Ernő,
légy még egy kis türelemmel.

— Mennyi ideig várjak még? — kérdezte
homlokát összeránczolva.

Beláttam, hogy itt az idő, mikor biztosat kell
mondanom.

— Mig a gyermekünk megszületik, — felel-
tem én.

Ez a feltétel csodálkozásba eítette.

Gyengéden megszorítottam a kezét és sze-
retetteljesen ránéztem.

— Mondd, hogy meg vagy elégedve, — szól-
tam.

Igent intett és megölelt.

Mialatt Ernő velem volt a szobában, eléggé
uralkodtam magamon, hogy nyugodtan beszél-
gessek vele. De amint eltávozott, nagy szomorú-
ság fogott el, csak midőn kísírtam magam, köny-
nyebbültem meg egy kevésbé.

Még mielőtt valami elhatározásra jutottam
volna, miképpen oldom meg ezt dilemmát,
melybe belejutottam, értesítést kaptam Angliá-
ból, most azonban Benjámín személyesen hozta
őket. Oly félénken viselkedett, különösen férjem
jelenlétében, hogy Ernő gyanakodni kezdett, én
pedig alig vártam azt a pillanatot, mikor öreg
barátommal zavartalanul beszélhetek.

Benjámín Plaimore ur határozott kívánsá-
gára utazott Párisba, hogy engem értesítsen az
elmult dolgok felől és a jövőre nézve tanácsot
kérje.

Plaimore többek között ezt írta:

„Ámbár Dexter a kihallgatásnál elég gyáva
volt a barátját gyanu alatt hagyni, legalább jó-
indulatát kimutatta azzal, hogy a naplót meg
akarta semmisíteni, mert előre látta annak su-
lyos következményét. Ez a gondolat olyan erőt
vett rajta, hogy még a parancsot teljesítő rend-
őrtisztnek is ellene mert szegülni.

Ugyanazon okok, melyek arra indították,
hogy a napló lefoglalása ellen berzenkedjék és
tanuvallomását a vádlott javára tegye, ugyan-
azon okok arra is készítették, hogy a levelet

megőrizze mindaddig, míg az ítéletet kihirdetik.
Nekem az a meggyőződése, hogyha az ítélet
„bűnös”-re szól, nem habozott volna és a levél
előmutatása által megmenti az ártatlan férjet.
De mert az ítélet „bizonyíték híján” szölt. Dexter
volt annyira nyomorult, hogy a levelet, mely hiu-
ságot sértette, elikkasztja.

— És itt, — szólt Benjámín. — van egy levél
Plaimoretől a férje részére. Egy lepecsételt bo-
ritékban benne van elhalt feleségének utolsó le-
vele. Mellékelve irt az ügyvéd is, melyben kéri
Macallan urat, hogy a lepecsételt borítékot, mely
ártatlanságát bizonyítja, saját lelkiyugalma és
elhalt felesége iránti kegyelemből ne bontsa fel.
Ha ön meg van elégedve a kérdés illetén való
megoldásával, akkor átadhatjuk a férjének ezt
az írást.

Rendkívül boldog voltam, hogy ez a két jó
emberem ilyen megoldást talált.

Reszkette az izgalomtól hívtam a férjemet,
hogy Benjámín átadhassa az ügyvéd küldemé-
nyét.

Ernő elolvasta az ügyvéd levelét. ránk né-
zett kételkedve és magasra tartva a borítékot,
nézegette.

— Mindketten csatlakozunk Plaimore kérel-
méhez! — szóltunk egyszerre.

Egy pillanatig még habozott. Egy hosszú,
kintelles perczig. Azután így szólt:

— Ám legyen! Nem én végeztem, hanem
Emilia iránt érzett kegyelemből! A levelet lepe-
cséttelve megőrzöm a gyermekeink számára!

Hálásan megöleltem a férjemet.

Mikor később ebédnél ültünk, Benjámín be-
szélte, hogy Dexter meghalt. Röviddel halála
előtt még egyszer megismerte a félkegyelmű
leányt. Négy nappal halála után a szegény te-
remtést holtan találták a sírján.

És most végül még egy vidám újságot.

— Voltam az őrnagynál, szegény nemso-
kára nagyon boldog lesz. A primadonnája jegyet
váltott vele s megengedte, hogy ezt nekem is
tudomásomra adja. Két nap mulva már szét is
küldik az eljegyzési kártyákat.

— Vége.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908. szeptember 6-án
Nemzeti Színház **Urania színház**

LILÍOMFI

Eredeti vígjáték 3 szakaszban.
 Irta Szilvágyi Ede. Zenejét szer-
 zette: Szerdahelyi.

Személyek:
 Szilvágyi Lórád Kovács
 Kamilla kisasszony Nagy I.
 Mariska, arva D. Molnár
 Lilió (színész) Dezso
 Szellem (színész) Rozsahegyi
 Kányay, fogadós Gabán y
 Erzsé, leánya Virágy
 Gyuri, pincesz Mészáros
 Schwarcz, fogadós Hajdu
 Adolf, há Szóke

Kezdeté fél 8 órákor
Fővárosi nyári színház

Délután 3 órákor
Szép Heléna.
 Operett 3 felvonásban.

Este fél nyolcz órákor
A gyimesi vadvirág.
 Népszínmű 3 felvonásban. Irta
 Géczy.

Délután 4 órákor
Orosz Japán háboru.

Este fél 8 órákor
Pénz Ő felsége

**Nemzeti színház
 és az Operaház**

összes előadásaira je-
 gyek elővételben a ren-
 des pénztári áron
 kaphatók:

MOLITOR OSZKAR
 „EUTERPE” zeneműkereskedésben
Kossuth Lajos-u. 15.
 a Semmelweis-utózával szemben.

MINDENKI

WAGNERHEZ megy,
 a ki kitűnő hangszereket
 olcsó pénzen akar venni.

Hegedűk 2 frt. 50
 krtól, fuvalák 3 frt.-
 tól, beszélőgépek 5
 frttól feljebb. Har-
 moniumok a legol-
 csóbb árak mellett.

WAGNER „Hangszerkirály”
 Budapest, József-körút 15. Arjegyzék ingyen.

**Női ruha
 divat-kelme
 előadás**

Oriási készletünkben 120 cz.
 széles őszi angol kelmet mé-
 terenként 42 krtól kezdve a
 legfinomabb minőségig 2-3-4
 frtüg árusítunk.

Rosenberg és Quitt

női divat, szőnyeg és vá-
 szon árak nagy áruháza.
 Budapest, VI. Király-utca 32.

Telefon 528.

Alapított 1895

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-n. 17

Új fellépések,

Kosta

a csavarfejű ember

LOS MARAVILLAS

spanyol hölgy-kvartett.

MISS PHILADELPHIA

„Topsy” nevű csodálatosan idomított elefántjával és
14 attrakció.

— Az előadás kezdete 8 órákor. —
 A télikerben reggeli 5 óráig **VÖRÖS ELEK** cigányzene-
 kara hangversenysz.

BEKETOW CIRKUSZ Városliget

Telefon 107-47

Ma vasárnap szeptember 6-án

2 Nagy Ünnepi Előadás d. u. 4 és este 7/8 órákor
 Mindeket előadásban

„HELGOLAND”

Nagy kiállításos vízi nomajáték 150 négyzetméter víz a cir-
 cuszban, fényes kivilágítás, tűzijáték, 60 hölgyből álló balettkar,
 The 3 Stalg's halászajágulás motorkerékparon és az egész
 nagy műsor.

Simplon

Kávéház

esütörtökön 10-én

nyílik meg.

József-körút 8. sz. alatt
 Népszínház-utca sarok

Ne tétovázzék, ha fáj a feje,
 hanem használjon azonnal

BERETVAS-PASTILLÁT

amely 10 perc alatt a legmunkasabb migraint és fej-
 fájt simlasztja. **Ára 1-20.** Kapható minden
 Oroszok által ajánlva. Gyógyszertárban és
 drogériában. — Készíti:

Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten,
 8 doboznál ingyen postaszállítás.

FOGAK

és fogsorokat szájpaddás nélkül, a
 természetes fogaktól meg nem
 különböztethető és rágásra kitűnő
 10 évi szavatosság mellett készít

Guttermuth János

Kitüntette Kitüntette
 m-fog specialista
 BUDAPEST, VII. ker., Baross-tér 22. I. jobbra 3.

Kérem a névre és az ajtószámra figyelni, mert ketten
 vagyunk e házban. — Érkezőkor kérem a kapu alatti
 táblán levő 3-as számú gombot megnyomni, hogy az
 érkezők sorrendje betartassék.

600.000 korona

nyerhető
október hó 5-én

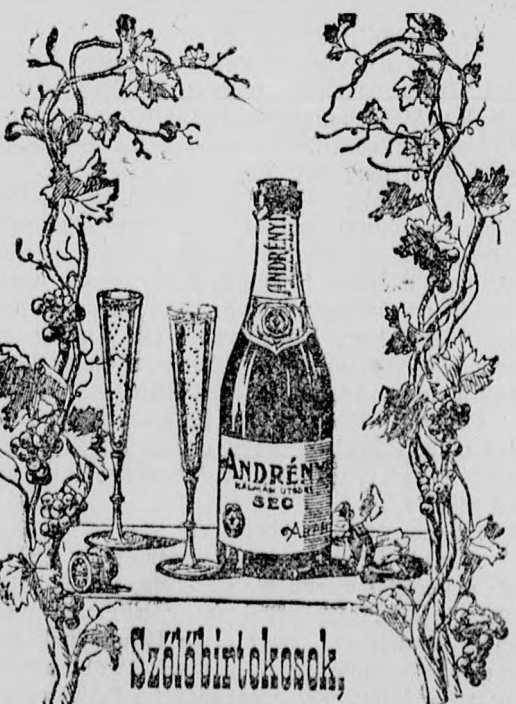
1 drb Pesti Hazai Tkp. sorsjeggyel.

Kapható
40 havi 3 kor. 50 fillér részletfizetésre.

Az első részlet beküldése ellenében kiadom a sorsjegy-
 sorozat és számai tartalmú részletet azonnali játé-
 kossal. Az első 2 havi részletek egyszerre való bekü-
 ldése esetén a 3-ik részlet ingyen nyugtáztatik.

Fleissig Sándor

bank- és váltóüzlete
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 2.

Szőlőbirtokosok,
 kiknek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg
 más francia fajszőlőből szűrt borai vannak,
 felkérhetnek cégünknek ajánlatot tenni. Bármily
 mennyiséget megvásároljunk.

Fektor

az egyetlen
hashajtó limonádé.

Kapható mindenütt. Üvegje 80 fill.

„KOLUMBUS” vegyészeti gyár részvénytársaság
 Budapest, VIII., József-utca 16-18. Telefon 101-53.

Itt van az alkalom!

Megelőztem az óriási áremelkedést és tottón-
 son vettem pártiban is olcsó árakban és abban a
 helyzetben vagyok, hogy b. vevőimet nagyon olcsón
 szolgálhatom ki a raktáron van 80-40 waggon áru.
 Üveg, porcellán, lámpa, zománc, vasedény, konyha
 felszerelés, vendéglő és kávéházi berendezés, nass-
 ajándék és dísz tárgyak.

ÁRAINK:	Forint
Étkező-készlet 6 személyre, rokokó finom porcelán- lan csak	3.50
Étkező-készlet, teljesen a személy, modern fazon festve és aranyozással, beégetve	6.50
Étkező-készlet, teljesen a személyre, rokokó- stílus, díszes festés, elsőrendű minőség	7.95
Étkező-készlet, 6 személy, rendkívül díszes, ro- koko-stílus, pecsenyétál, eleg. festéssel	10.-

Legolcsóbb és legnagyobb választék csak elsőrendű
12 személyes étkező-készletekben,
 díszesen festve, dusan aranyozott rokokó-fazon, kétszer égetve,
 finom minőségű porcellán áruak

1 oval levelesétál,	2 mártás alj,	25 frt.
2 nagy pecsenyétál,	2 nagykanál,	
2 kis pecsenyétál,	2 kiskanál,	
2 nagy tésztátál,	2 sótarló,	
2 kis tésztátál,	12 mély tányér,	
2 főzeléktál,	30 lapos tányér,	
2 salátatál,	12 kis tányér	
2 mártástál,		

Azonkívül vannak készletek egészen . . . 100 frtlig.

Étkező 12 személyre, rokokó-stílus kisebb beszo-
 állítás, 42 drb, díszes festéssel és beégetve

Étkező 12 személyre, rokokó, díszes festés, all
 2 leveles, 2 pecsenye, 2 tésztátál, 2 saláta,
 2 főzelék, 2 mártás, 2 alj, 2 sótarló, 2 kanál,
 12 mély, 24 lapos, 12 dessert, 12 csont-tányér

Tea vagy kávékészlet festve és beégetett aranyo-
 zással, rokokó-stílus, szép festéssel

Tea vagy kávékészlet, díszes és beégetett, dus
 aranyozással, rokokó-stílus, szép festéssel

6 személyes Hőérkészlet, festett és beé-
 getett aranyozással

6 személyes boros-, sörös- v. vízeskészlet
 festett és beéget. aranyozással

1 teljes angol díszes nagy, valódi mefól. mosdókészlet 4.50
 Porcellán-tányérok, tiszta fehér, mély, lapos — — — 3.10
 Vázas vagy boros pohár 5 kr. és — — — — — 1.00
 1 asztali lámpa, ernyővel — — — — — 2.00
 1 asztali lámpa, ernyővel, díszes — — — — — 1.00

6 személyes finom üvegekészlet
 vésett, elegáns mintával

4 vázas pohár	6 pezsgős pohár	6 frt 50 kr.
6 boros	1 vázas kanosó	
6 likőrös	1 boros butella	
6 sörös	1 likőr üveg	

2 drb legjobb zománcozott fazék és lábas 3.50

1/2 L-től 5 literig csak — — — — — 1.00

1 zománcozott kávédaráló csak — — — — — 1.00

Vidékre ingyen láda, ingyen csomag-
 lás, ingyen vasúthoz szállítás

Takács Ferencz

nagyban és kicsiben gyári raktára

Baross-tér 4. sz.

Rákóczi-ut végén.

Vértess-féle Sóborszesz
 Minden házban szükséges.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon 1908. szeptember 6-án.

Magyar színház

Délután 3 órakor. GRETCHEN. Téli 3 felvonásban. Irtá Dawis és Lipschütz. Fordította Hajó Sándor.

Királyszínház

Délután 3 órakor. 100 év múlva. Énekes, táncos, látványos tétel 3 felvonásban, 9 képben, irta Martos Ferencz. Zenejét össze-

Este fél nyolc órakor

Tűz a gyárban!

Dráma 3 felvonásban. Irtá Swedlicz. Fordította dr. Sebestyén K. Személyek: Van Feoren, Theo, Henrik, Susanna, Cory, Heermanns, Fredrik Veerd, Rulsens, Wiggers, Jansen, Geriksen.

Este 8 órakor

A vig özvegy.

Operette 3 felvonásban. Irták Leon és Stoin. Zenejét szerzette Lohár Ferencz. Személyek: Zóta, Valencienne, Danilovics gróf, Gyivari Hanna, Rosillon Camil, Nyegus, Praskovia, Kromow, Cascada.

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTH SANDOR Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órakor

A feleségem férjes

Bökhöz irta Satyr. Rendező Rott Sándor.

DER LUFTTURNER

Bökhöz egy amerikai szállodalai életből irta Satyr Rendező Trebitsch Sándor

Nappali pöntár d. e. 9-11-ig és d. u. 8-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú táncz attrakciók.

Kezdeté fél 12 órakor

IFJ. SCHULLER FERENCZ

nagyvendéglője VI. kerület, Andrássy - ut 39. szám. A számaövegek legkedveltebb étterme. Borsóelt árak! Kifőnő kiszolgálás

GLADIS-KÁVÉHÁZ

Bottenbiller-utca 10. (Óvoda-utca sarkán.) Minden este Telefon 105-69. TATAI BUS FERI székely hangverseny. Pényes amerikai berendezés. Külön értékesített helyiségek. Szűlt árak. A szervezett munkások szíves pártfogását kérve, tisztulással SZATMÁRI, kávé.

Colibri!

A világ legkisebb zongorája 115 cm., csakis a magyar kir. zeneakadémia szállítójánál

Reményi Mihály

nagy magyar hangszer és zongora telepen kapható Budapest, Király-u. 58. Telefon 87-84. A zenepalota mellett.

Dus raktár a legkiválóbb mesterzongorák és pianóknak a legolcsóbbtól a legfinomabbig. Kézpénzért vagy 36 hóig terjedhető részletfizetésre is. Regli zongorák és pianók megvételnek és becsértelnek.

Mielőtt zongorát vesz, saját érdekében kérje Reményi legújabb árjegyzékét zongorákról.

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszesz-t.

Egy eredeti üveg ára 3 korona. Főszékhelyénél Budapest, VIII. József-körút 78. Tessenék árjegyzékét kérni.

Tessenék előjegyezni

kartellen kívül

Fontos minden hangszert játszóknak tudni, hogy cégem Zeneműket a legolcsóbban adom.

„EUTERPE“ zenemű-kereskedés

MOLITOR OSZKÁR

IV., Kossuth Lajos-utca 15. sz.

a Sesselweiss-utcával szemben.

A m. k. Operaház és a Nemzeti Színház jegyirodája

Dus raktár! TELEFON 6.41. Árjegyzék ingyen!

XV-ik évfolyam Telefon 63-45.

Beiratások

naponta 9-6 óráig.

SOMOGYI MÓR

TANÁR, ZONGORAMŰVÉSZ

államilag képesített diplomált zenetanár igazgatósága alatt álló ZENE-

CONSERVATORIUM

akadémiai előkészítő tanfolyamokkal kezdők és haladóknak a legmagasabb művelési képzésig.

VII., Erzsébet-körút 44. I.

Zongora, hegedű, ének, cimbalom, gordonka s az összes zeneművelési tanszakokra. Az oktatást, az ország leghívebb művelési és pedagógusai

államilag diplomált tanárok végzik.

Vidéki lányövendékek részére INTERNÁTUS. Prospektust kívánatra küld az igazgatóság.

SZT. MARGITSZIGET gyógyfürdő és üdülőhely

ujjonnan berendezett vizgyógyintézet.

Téli-nyáron át nyitva.

438 C° természetes kénos hévforrás, Csusz, zsába, sziv-, hátgerinc- és idegbajok ellen javálva.

Szeptember 1-től 30 százalék engedmény.

Gyógy- és zenedíj nincsen.

Felső-vendéglő saját kezelésben.

Teljes penzió napi 10 kor.-tól kezdve.

Kívánatra prospektust küld a Szentmargitszigeti Gyógyfürdők és szállodák részvénytársaság igazgatósága.

SZABADALOM,

védjegy- és mintaoltalom készítése az összes kultur-államokban.

ADLER MIKSA okl. gépészmérnök hites szab. ügyvivő BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 51.

BOKOR ARMIN és Dr. SINGER LEÓ

FIU INTERNÁTUSA

Megnyitlik az 1908/909. tanévre szeptember 1-én. A főváros legegészségesebb helyén. Tágas szellős lakhelyiségek. — Modern berendezés. Kifőnő ellátás (szigoruan rituális élelmözéssel). — Vallásérköcsös nevelés. Egyéni oktatás szaktanárok vezetésével. Nyelvkurzusok, zene és torna. — Üdülő otthonban jelentkerni lehet július 15-ig.

Budapest, VII., Lövölde-tér 2. szám.

Kívánatra prospektust küld az igazgatóság.

„VALUTA“ erszeny

egy darab borból készülő ára 1 korona kizárólag „Székely“ börtöndönsé VII. 9 Rákóc-ut 4 Árjegyzék ingyen

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszor, igen számos esetben kitűnő szorlatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital

Radial Elixir

kitűnő gyomorkeserő páratlan hatásu!!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár

r.-társaság

KECSKEMÉTEN.

Mindenütt kapható!

Tessenék mindenütt csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908. szeptember 6-án.
Vigszínház **III. Kir. Operaház**

NAFTALIN.
 Délután 3 órakor
 Énekes bohózat 8 felvonásban
 írta Hellai Jenő, zenéjét szer-
 zelte Szirmai Albert.
 Személyek:
 Dr. Szokolcsay R. Hozedda
 Török, a felesége Varsányi L.
 Laboda Péter Tapolczai
 Palkány Etus Kornai B.
 Dr. Csapláros K. Vendrei
 Mancsi a felesége Kiss I.
 Kabóczáné Kész R.
 Kapronczay Sarkadi
 Házmester Szerémi

Este fél 8 órakor
Kutya van a kertben!
 Bohózat 8 felvonásban. Írta:
 Georges Feydeau, fordította: Góth
 Sándor.
 Személyek:
 Victor Emmanuel Góth Sándor
 Raymonde Gázi M.
 Chandelise Camille Elhanyi M.
 Ferailon Aguilin Vendrei F.
 Olympe, a felesége Rónaszéki
 Hilarion Carlos Szerényi Z.
 Lucienne, a felesége Komlóssy
 Journal Román Tapolczay
 Vinache dr. Balassa J.
 Babbistin Sarkadi A.

Zárva
Városligeti Nyári Színház
 Délután fél 4 órakor
Beria panamája.
 Énekes bohózat 8 felvo-
 násban, írta Feld Mátyás.
 zenéjét szerzette Barna I.
 Este fél 8 órakor
Ugyanaz.

Apollo-Projektográf
 TELEFON 68-39.
 Naponta minden előadás-
 ban fellép
Fedák Sári
 éneklő mozgófényképben.
 Előadja Verő „Die Brettli-
 gräfin“ c. operettjének híres
 „SASA-DUETT“-jét.
 Partnere Wassmann, a ber-
 lini „Deutsches Theater“
 kiváló tagja.
KEZDETE: 6 órakor

A Népszínház-Vigopera
teljes jelmeztára

mintegy ötezer gyönyörű új történelmi,
 fantasztikus, katonai és polgári férfi,
 női és gyermekjelmez, továbbá **csizmák,**
cipők, kardok, trikók, csákók, kalapok
 és **parókák** stb. stb.

szeptember hó 10. 11. és 12-én

Budapest, a **Cackonay-utca 3. sz.** ház
 II. és III. emeletén d. e. 10 órától kezdve

önkéntes árverésen

készízetés ellenében **eladtnak.** Venni szándé-
 kozók a jelmeztárat ugyanott már szeptember 9-én
 egész nap megtekinthetik.

TENNIS-RAKET JAVITO

Tennis-pálya-készítő és **101-**
 szerelő. Versenyjátékosok **MACHER REZSŐ** sportüzlete
 egyedüli raketjavítója. — Budapest, IV., Koronaheroeg
 utca 3. szám (Az udvarban)

Czimbalom kedvelők

Mielőtt bárhol cimbalmot vásárol-
 nának, kérjenek árjegyzéket a czim-
 balomkészítés elismert első szak-
 ért-jétől, ki minden tekintetben a
 legjobb világhírű szabadelmizott
 cimbalomokat készít. Cimbalmok
 már 25 fittól kezdve kaphatók, egy-
 szintén az összes hangszernek a leg-
 jobb minőségben. Számos kiállítás-
 elsőrendű kitüntetés és elismerés a
 legjobb és szakszerű munkáért.

Habits Antal Budapest, VII. kerület
 Erzsébet-körút 42. szám

ISKOLAKÖNYVEK

az összes vidéki
 és budapesti iskolák,
 elemi polgári fiú és leány-
 iskolák, felsőbb leányiskolák,
 gimnáziumok, reál, kereskedelmi
 iskolák stb. számára kaphatók

SINGER ÉS WOLFNER
 könyvkereskedésben
 Budapest, VI. Andrassy-ut 10

SZABADALMAKAT

védjegyeket és mintaoltalmat megszerző
Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
 PASZTOR (bej. cég.)
 BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 17.
 Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-26.

BUDAPESTI CABARET
 BONBONNIÈRE Teréz-körút 28.

Ma és mindennap a nagyszerű szeptemberi műsor.
 László Rózsi 4 ságerrel. Dr. Szalay József conleran-
 cior az ő Grünbaum szimfóniájával. Rátay Márton, Szai-
 máry Árpád, Antaly Erzsé, Csabai Zsolt, Kökeny, Hoross,
 Kóváry stb. teljesen új cabaret-számokkal. — Karmester:
 Heidberg Albert. 3 új szupadi tréfa. A néma vád-
 lott. Onási sikert bohózat. 3 új kis darab. — Jegyek:
 Konfine tőzsdájében, Andrassy-ut 29. Bárdnai és a Cabaret
 pénztáránál, Teréz-körút 28.

Szalloda

Az **„ARANY BÁRÁNYHOZ“**
 BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4.
 Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó
 helye. — Szobák 2-60 koronától felfelé.
 9 percnyire az Operától és Kármesterstrazsetől.
 Világos szobák. Világos szobák.

Kovács Gyula zongora-termei

Budapest, V., Ferenc-József-tér 5-6.
 Gresham-palota. Telefon 110-66.
 zongorák, pianók és harmóni-
 mok legolcsóbb árban. Teljesen
 új hangszeresek berbeadása.
 Részlet és javító-osztály. Zongora
 hangoltatás eszközöztetik.
 Állandó képkiallítás eredeti
 képekben, és művészi repre-
 zentációkban.

Szemere József

áll. kép. okl. zenetanár tanintézete
VI., Kirdly-utca 60, I. emelet.
 Beiratások naponta d. e. 9-től 1-ig és d. u. 3-6-ig.
 Telefon 44-62. — Telefon 44-68

MEGHÓDÍTOTTUK
A VILÁGOT!

GEREBEN BELA KRISTOF TER 2

Borsajtók, szőlőzúzó, arató- és vetőgépek
 a legolcsóbbak és legjobbak
FEHÉR ÉS GHIMESSY
 gépgyárában,
 Budapest, VI. ker., Hungaria-körút 84E. szám.

Tévedés

kikerülése végett vásároljon óvszer-
 különlegességet a **GUMMI KIRÁLY**-nál
HATSCHEK N.
 Csakis: Budapest, Károly-körút 6.
 ARJEGYZÉK TITOKTARTASSAL INGYEN.

ROBBANÁS
LEHETETLEN

ha a feltétlenül biztos **HENTZE-féle szabad.**
ROBBANÁSMENTES EDÉNYT

használguk. Minden háztartásban
 és ipari üzembn nélkülözhetel-
 len. 1-10,000 literes nagyság-
 ban nagyon olcsón szállítja a

MAGYAR FÉMLEMEZIPAR RÉSZV.-T.
 BUDAPEST, VII., ERZSÉBETKIRÁLYNÉ-UT 57.
 TELEFON 57-94. TELEFON 57-94.

HETI MUSOR.

Szeptember	Nemzeti Színház	III. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Gránia	Pöv. nyári színház
7 Hétfő	Hamlet	—	Kutya van a kertben.	A vig özvegy	Tűz a gyárban.	Az éjféli nap országa	Nobántsvitág
8 Kedd d. u. este	Miss Hobbs	—	A tanítónő Tatárjárás	Varázskeringő	Sasfiók	Az élet komédiája A virágok városa	Peleskei nótárius Carmen
9 Szerda	Kényeskedők és Képzelt beleg	—	Kutya van a kertben	A vig özvegy	Tűz a gyárban	A párisi asszony	Csókikirály
10 Csütörtök	A három testőr	—	Az ördög	Dollárkirály	Gretchen	Régi jó idők	A bőregér
11 Péntek	Figaro házassága	—	Kutya van a kertben	A vig özvegy	Tűz a gyárban	Régi jó idők	A komédiások
12 Szombat	Kényeskedők és A lonz ur	—	Tatárjárás	A vig özvegy	Sasfiók	—	Faust
13 Vasárnap d. u. este	Vasgyáros A cigány	—	Naftalin Kutya van a kertben	János vitéz Varázskeringő	eszaki k... Tűz a gyárban	—	uzsitus... A vörös sapka

PÁRISI NAGY ARUHÁZ BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-UT. 98. SZ.

350 KOR.

Még eddig nem létezett ár!

Hatlövetű **Lefauchaux-revolver.**

Valódi belga gyártmány, vont acélsóval, dupla forgással, felülnyitó töltényesüklóval, díofa agygyal, pontosan belőve, 7 mm., jóállás mellett, még eddig nem létezett ár **3 korona 50 fillér.** — Képes nagy árjegyzék a többi árucikkekről ingyen és bérmentve.

BRÁZAY SÓSBORSZESZ

A LEGJOBB

OVAKODJUNK ÉRTEKTELEN UTANZATOKTÓL

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63.

Locomobil és gőzcséplőgépek

szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, fűszere-cséplők, gőzturbinák, konkolozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvatógépek, Planes P. gépek, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsológék, daráló, őrtömlők, egytálcás szecskológék, 2- és 8-vasú okok és minden egyéb gazdasági gép.

Párisi világiállítás «Grand Prix» 1900.

Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID
mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára **K 2,50.**

Az udvari istállóban továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erőtgyűjtésre, az inak merevségénél stb. képesíti a lovat a legnagyobb munkabírási trainingban.

A Kwizda-féle Restitutionsfluid csak akkor valódi ha a fenti védjeggyel van ellátva. — Védjegy, czimkép és gőngyölés törvényesen védve.

Főraktár: **TÖRÖK JOZSEF** gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám és VI., Andrássy-ut 28. szám.

DIESEL-motorral
a tényleges löerő

óránként csak **1 fillérbe** kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségvetéssel közszéleskörűen szolgál a **Fegyver- és Gépgyár R.-t.** Budapesten.

GYAMMI GUMMI

Valódi francia és amerikai gyártmány! — Orvosiilag ajánlott! Feltétlenül biztos!

Eredeti csomagolásban!

Árak: 12 db. finom minőség K 2-4
12 db. francia gyártm. K 5-10
12 db. eredeti amerikai K 10-12
Capot american (rövid) K 4-8
12 db. finom K 6-10
12 db. "Non plus ultra" K 12-18

Halhólyag 12 db. finom K 6-10
25 db. K 8.-

Minta-gyűjtemény eredeti csomagolásban, 12 db. K 6.-
25 db. K 8.-

Női övszer "Pesarium" csokoládé K 3-5;
Sérvkötő orvosi rendeltetésre való angol acél rugóval K 7-10, Cs. és kir. szabad. Keleti-féle pneumatikus pelettával K 13.-

Suspenszor (relaxáló) darabja K 1-2,40
Haviból kötő darabja K 5-11
Haskötő darabja K 7-24
Gummi göröcsér-harisnya darabja K 3-12
Irrigátor (levegő felvezetésre) darabja K 5-9
Uji "Anta vagtnal Spray" legmegbízhatóbb női köntös-kezelő K 15.-

Biztonságos! Hőkezelés mellett. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

KELETI J. gummlárak és beteg-ápolási cikkek gyára
Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17/1.

Koporsó asztalosok
részére mindennemű koporsók díszítései összes temetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatályár Részvénytársaság, Nagymező-utca E 46. szám. 27903A

Butor Ehrentreu és Fuchs
testvérekéi
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-50.

GUMMI
és halhólyag 2, 3, 5, 6, 8 és 12 kor. tucatanként.

Valódi NEVERHIP 6 korona. SUNLIGHT elefántfogó 8 korona. Valódi DIANA (védjeggyel) 8 kor. tucattal. HENSINGA PESSAR 4 korona. ATHAKOS PÖRÖG-FUVO 10 korona. IRRIGATOR, HAVIKÖTŐ

sérvkötők a legolcsóbb árakon
WEINSTINGLER DIANA
kötőszergyár
Budapest, VII., Széchenyi-utca 11. szám.
Árjegyzék ingyen. Képviselek keresetnek.

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok

Motoros cséplő-készletek.

A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kedvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzékét kérn! Ingyen küldjük.

Dobry Ant motor- és gépgyárainak magyarországi egyedüli üzemeltetői:
Szabó Emil és Társa
Budapest, Ferencz József-tér 6. szám.
(Gresham pályán)

HIRDET MÉNY.

Ezennel közhírré tételük, hogy a **Magyar Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték (XXII. sorsjáték) 6 osztályának** húzásai f. évi szeptember hó 22-től október hó 22-ig tartatnak meg, még pedig a következő napokon:
szeptember 22, 23, 24, 25, 28, 29, 30, október 2, 3, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 15, 16, 19, 22-én.

A húzások mindig délelőtt fél 9 órakor kezdődnek és a magyar királyi ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében nyilvánosan történnek a M. Kir. Szab. Osztálysorsjáték húzási termében. A sorsjegyeknek a 6 osztályra való megújítása a játéktörvény szerinti, minden igény különbeni elvesztésének terhe alatt **1908. évi szeptember hó 15-ig.** eszközölendő.

Budapest, 1908. évi szeptember hó 6-án.
Magyar Királyi Szabadalmazott Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Lukács. Hazay.

Perzsa szőnyegek
 a legnagyobb választékban olcsó szabott árak.
AGOBIAÁN és ADORJÁN
 Klotild palota **BUDAPEST** Váci-utca 36.
KÖZVETLEN BEHOZATAL.
 Állandó raktár XVI., XVII. és XVIII. századbéli antik szőnyegekéből
 Utazó ügynökeink nincsenek! ♦ Flók-üzletünk nincsen!

Műasztalosnál
 készen kaphatók sima fényezett hálószobák, cseresznye, mahagoni és szürke jávorfából igen jó minőségben raktár tülksüfolttsága miatt igen olcsón. Néhány sima angol ebélő berendezés és uri bútorok is vannak készen. Réti, Lónyai-utca 25.

Nietzsche filozófiája.
 Irta **BURJÁN KÁROLY.**
 A modern természetvilágolás eredményei. — Szociális reformtörvények. — Nietzsche eszmérendszere. — Életrajza, Szellemi fejlődésének fázisai. Az individualisztikus filozófia alapelvei. — Nietzsche, mint korunk eszmeküzdőmeinek hőse.
Ára 1 korona.
 Kapható **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r. t. Budapest, Andrassy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

Szabadalom-értékesítés.
 Van Steenkiste Constant iparos Wevelghemben és Legrand Lucien iparos Anversben a 33077 számú és „Eljárás rostos növényeknek gyorsított mesterséges áztatására“
 című magyar szabadalom tulajdonosai magyar szabadalmuk gyakorlatbavétele céljából magyar gyárosokkal összeköttetést keresnek. A szabadalom tulajdonosai hajlandók szabadalmukat esetleg el is adni, gyártási engedélyeket adni, vagy más a szabadalom kivételére vonatkozó megfelelő javaslatoakat elfogadni. Bővebb felvilágosítással szolgál
Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
 Pásztor cég, Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. szám.

Rendkívül olcsó és kényelmes hajójáratok Budapest, Vác és Nagymaros között.
 Az Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy kedvező időjárás esetén az idén az utolsó menetét, é. szeptember hó 6-án azaz vasárnap rendkívül olcsó és kényelmes kirándulás hajójáratokat tart fenn Budapest—Vác—Nagymaros között.

Indulás Bpest-Petőfi-térről	8:00 órakor de.	és 2:30 órakor du
» Batthyány-térről	8:05 » » »	2:35 » » »
» Ó-Budáról	8:20 » » »	2:50 » » »
Érkezés Vácra	10:00 » » »	4:20 » » »
» Nagymarosra	11:00 » » »	5:30 » » »
Ind. vissza Nagymarosról	11:30 » » »	8:00 » » »
» Vácra	12:15 » dél »	8:45 » » »
Érkezés Bpest-Óbudára	1:10 » du. »	9:40 » » »
» Batthyány-térről	1:25 » » »	9:55 » » »
» Petőfi-térre	1:30 » » »	10:00 » » »

Ezen járatok rendkívül mérsékelt menetdíjai a következők
 udapestről—Vácra vagy megfordítva
 I. hely 40 fillér, II. hely 30 fillér
 Budapestről Nagymarosra vagy megfordítva
 I. hely 1 korona, II. hely 70 fillér
 Vácra Nagymarosra vagy megfordítva
 I. hely 60 fillér, II. hely 40 fillér
 Négy és tíz év közötti gyermekek féláron, katonatisztek és katonai hivatalnokok az I. osztályon féláron, katonák (legénység) a II. osztályon féláron a m. kir. állami és udvari hivatalnokok a szabályszerű igazolvány alapján az I. osztályon a II. osztályú jeggyel utazhatnak. Azonkívül az utazó közönség kényelmére való tekintettel olcsó menet- és térítjegyek adatnak ki és pedig:
 Budapestről Nagymarosra és vissza
 I. hely 150 fill. II. hely 120 fill.
 Vácra Nagymarosra és vissza
 I. hely 90 fillér, II. hely 75 fillér.

Fenti járatok alkalmával egy nagy s minden kényelemmel ellátott termes gőzhajó közlekedik, melyen a közönség eső elöl is védve van. A hajón jó vendéglő van polgári árakkal s pontos kiszolgálással. Nagymaros és Visegrád között csavargózós közlekedik, melynek állomása Nagymaroson közvetlenül a hajó kikötőhelye felett van. Ha e járatokat bármily okból abban kellene hagyni, úgy erről a társulat idejében hirdetést fog közzé tenni.
 Budapest, 1908. **A forgalmi igazgatóság.**

Teljes közlömberendezések valamint egyes alkatrészeik. Gyűrűskésű valamint Sellar-rendszerben.
IPAR- és MEZEI VASUTAK
 m. p. sínek, kocsik, váltók, fordítók, kocsivasalatrészek stb.
Motorok és lokomobilok
 benzín, gőz- és gőzüzemre. Garancia mellett felszerelve.

Malmi és téglagyári cikkek valamint szerszámok, szerszámgépek, vas- és gép-szakhalmi cikkek használt és új állapotban kiválóan előnyösen beszerezhetők
Schlesinger Alajos-nál
 Budapest, V., Váci-körút 30. szám.

„AZ ANKER“
 élet- és járadék-biztosító társaság.
 Magyarországi igazgatósága:
BUDAPEST.
 Az „Anker-palota“ építkezésének befejeztéig
V., ERZSÉBET-TÉR 13. SZ.
 Vagyon 174 millió korona. Biztosítási állomány 538 millió korona. Kifizetések 338 millió korona. A társaság eszközei: Mindennemű tőkebiztosításokat halálesetre, kiházasítási és agkori el-látási biztosításokat, továbbá gyermekbiztosításokat nevelési járadékkal és a nélkül, melyeknél a díjfizetés a szerződő korábbi elhalálozásával megszűnik, életjáradék-biztosításokat, meghatározott és olcsó díjak mellett. A társaság vagyonából Magyarország 1907. év végén 27 millió korona van elhelyezve. Mindenemű felvilágosítást készségesen nyújtanak az „Anker“ képviselői.

BITTMANN PÁL
 gép műhelye.
 Bpest, Lónyai-u. 36.
»HALADAS«
 a legfőkétebb szőlő-morzsoló és bogozó
 Oránként 1400 kiló — szőlőt morzsol. —
ÁRA 200 KORONA.
 A szőlőszemet tökéletesen összezuzza és a centából teljesen el-különítve ejti az alatta levő kádba és az éretlen szemeket a csu-tákkal együtt a „D“ nyíláson átkülön adja. Műhelyemben mindig megtekinthetők. Árjegyzékkel és referenciákkal szívesen szolgál.

Órajavitás 1korona.
 Pétfaludi új részeken kívül. Zseboráítveg, mutató 10 kr.
Ferenc-körút 44.
Schwimmer Albert órásmester.
 Nyitva este 9 óráig. Nyitva este 9 óráig.

Iskolai szótárak.

Simonyi-Balassa: Német-magyar szótár. Kötve 2.20	Korona
— Magyar-német szótár. „ 2.20	
— A két rész egybekötve „ 4.—	
Ballagi M.: Német-magyar zsebszótár. Füzve 1.40	
— Magyar-német zsebszótár. „ 1.40	
— A két rész egybekötve „ 4.—	
— Német-magyar kézi szótár. Füzve 5.—	
— Magyar-német kézi szótár. „ 5.—	
— A két rész egybekötve „ 12.—	
Thibaut: Francia-magyar zsebszótár. Füzve 2.40	
— Magyar-francia zsebszótár. „ 2.40	
— A két rész egybekötve „ 6.—	
Theisz-Matskássy: Francia-magyar szótár. „ 5.—	
Szöke-Schmidt: Magyar-latin szótár. Füzve 2.80	
— Latin-magyar szótár. „ 2.80	
— A két rész egybekötve „ 7.—	
Veress J.: Latin-magyar szótár. Füzve 3.60	
— Kötve „ 4.20	
— Magyar-latin szótár. Füzve 3.60	
— Kötve „ 4.20	
— A két rész egybekötve „ 8.—	
Burián: Latin-magyar szótár. Kötve 3.—	
— Magyar-latin szótár. „ 5.—	
Simonyi Zs.: Latin szókönyv. Kötve 2.—	
Lévay-Vida: Görög-magyar szótár. Füzve 4.—	
— Kötve „ 4.60	
— Magyar-görög szótár. Füzve 4.—	
— Kötve „ 4.60	
— A két rész egybekötve „ 9.—	
Radó: Idegen szavak szótára. Kötve 4.—	
Babos: Magyar-angol szótár. Kötve 4.—	

Kaphatók:
Lampel R. könyvkereskedése
 (Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál
 Budapest, VI., Andrassy-út 21. szám
 és minden könyvkereskedésben.

zfalosnál
phatók sima fé-
lőszobák, cse-
mahagóni és
orfából igen jó
raktár tulzsu-
iatt igen olcsón,
ma angol ebéd-
zés és uri bu-
annak készen.
i-utca 25.

zsche
őfiája.

Irtta
KÁROLY.
ormészetvizsgá-
lyei. — Szociális
vések. — Nietzsche
ere. — Elotrajza,
désének fázisai.
lisztikus filozófia
Nietzsche, mint
meküzdelmének
hőse.

korona.
AMPEL R.
kedése (Wodia-
i) r. t. Buda-
rassy-ut 21.
könyvkereske-
sben.

PÁL

ónyai-u. 36.
ADAS
etesebb szőlő-
es bogyzó
t 1400 kilo
morzsol.—
KORONA.
ból teljesen el-
szemeket a csu-
lyomban mindig
zívcsen szolgát.

rona.

mutató 10 kr.
4.
mester.
este 9 óráig.

rak.

Korona
Kötve 2.20
2.20
4.—
Füzve 1.40
1.40
4.—
Füzve 5.—
5.—
12.—
Füzve 2.40
2.40
6.—
ötár. 5.—
izve 2.80
2.80
7.—
3.60
4.20
3.66
4.20
8.—
3.—
5.—
2.—
izve 4.—
ötve 4.60
izve 4.—
ötve 4.60
9.—
4.—
4.—

kedése
át
1. szám
en.

40 fillérért
a valódi Diana-sósbor-
szesz kapható Magyar-
ország gyógyszerterari-
ban, drogeriában és
az összes fűszerkeres-
kedéseiben. Az előkelő
fodrászüzletekben ál-
landóan az urak hasz-
nálják.

Egy nagy üveg Diana-
sósbor-szesz ára 1 kor.

A ki Diana - sósbor-
szeszt vásárol, figyelje
meg a plombát, mert
rajta kell lenni ennek
a szónak »Diana-sós-
bor-szesz.« A külső sár-
ga burkolat-papíron is
rajta van e két szó:
Diana-sósbor-szesz.

Tessék megfigyelni Ezek ismét új levelek!

<p>Tekintetes Gyógyszerész ur!</p> <p>Minden becsületes embernek örömet szerez, ha felebarátjával jót tehet s valami kellemessel lepheti meg. Ebben az állapotban vagyok én, emléksznék rád, midőn eszélte mi egy három hetes mi kedves jó királyunkat a gép- és idő- hurut annyira győlölte, hogy udvari orosza ur. kerzi meg az életét is fel- tette. Ugyan abban az időben nekem is erős göcs- és időhurutom volt, úgy annyira, hogy egész éjjel okhódottem egy negyedórásig minden szűnet nélkül. Már azt hittem, hogy végem van! Éjjel levőn dokort nem küldhettem, tehát a leg- nagyobb desperációmban a Diana sós- bor-szeszhez fordultam, miut az egykori há embőly, akinek nagyon jart a foga. Azt hitte, hogy a haremblől elcsapjak, megitta a részere a szolgák által készitett mosdászhoz való bort, mert azt hitte, hogy merez, amiólt aztan hamarjában olajolt és roggel nagy bannulátán egész- selesen kelt fe. Ezt megtudta a Sali- sz ez nem merez, hanem jó innivaló stb. En is desperációmban megittam egy evőkanalnyi Dianát egy darab cukorral. Cukorral csak azért ittam, mert tudtam, hogy nagyon erős, így 14n könnyebben le megy és mi történt? A legnagyobb csodalkozó-omra aham a pillanatkban megszűnt a köhögés és aludtam regglig ment a tej! Ezt tapasztalva azonnal meg- irtam a mi királyunk házi orvosának dr. Kezintvári tá. Ácsos urnak, hogy mi történt velem. Minthogy pedig ő felség- nek is ugyanazon baja van, tan ő neki is használt. Két nappal nem kaptam tö e levelet, igaz hogy nem is vártam, de két het után egyszer csak meglepetten egy Schönbrunnból érkező hivatalos portó- fiel levelet, melyben dr. Kerzl igen szé- pen megköszöni a jó tanácsot, de levele- re én nem ismertem el, hogy ahamazok mert a királ, ő fel ége azota jobban van és két hét múlva tartot a dr. kerzi ur eredemnek megköszönni, mert meggyő- ződött, hogy csakugyan jó tanács volt, mert elenkész az a paritkosárunk doboz nem jutott volna eszébe a megköszönes Ugy hiszem, hogy a becsi doktorok a jövőben használni fogják. Üdvözli s ki- jelentés mellett maradtam kíváncsi tisz- tellettel</p> <p>Tóth József s. k. megajzó. Székesfehérvár, Vörösmarty-tér 4.</p>	<p>Igen tisztelt Gyógyszerész Ur! Közt lövölöm Nagy Korosón, 1908. augusztus 21-én. Sietők megköszönni gyógyszerész ur- nak, az áltaja készítött Diana borszeszt, mely majd az életomé: möntötte meg. Ezú tisztelt Gyógyszerész Urnak hála- adással tartozok. Ugyanis mintegy há- rom hónapig eselött szédőlgésben még időlegesen szenvedtem. Feleségem még nagyon köhögött, még a melle jart és nem tudunk aludni és a sógoromnak is panaszkodtam és az ajánlotta a pa- ratán hatású szűrt. En nyomban meg- vöttem 6 üvegét e- azután használni mindketten és mondhatom, azua elmu- mindön rosszul lettem és a feleségem is panaszkodik. 7 év s vagyok és mint a urja születtem volna s ha feleségomra rájön a köhögés rogtan vész bó egy pa- csóppól. Most már akárhovól beszélök mindönkinék a mönőkig dicseröm az á dot Diana borszeszt, így hálalom még tisztolt gyógyszerész urnak e eles szert jeltalajásanak, hogy egészegűnket vissza- alította és hogy azt a szűrt is talajta. Is ön elősse drága családjával Mei tisz- tellettel</p> <p>Zsombóri József s. k. Ez a feleségöm koros irasu lösz azt alább Zsombóri Józsefné, Nyikos Terézia.</p> <p>Nagyságos Gyógyszerész ur! A küldött Diana sósbor-szeszt meg- kaptam, fogadja érte köszönetem annyira is inkább, mivel a mióta ezen sós- bor-szeszt használjuk, a nyolc tagu csu- ladomnál nincs szűkség sem doktor, sem pat kusra. Szegény embernek kez házi- gyógytar a Diana sósbor-szesz. Barkinek is ajánlom.</p> <p>Igen kérom a nagyságos gyógyszerész urak, hogy nekem ujból 6 nagy üvegét bűcsök küldeni utánvétellel. A küldeményt melőbb oivárja s maradtam hazafias üdvözlettel</p> <p>1908. aug. 27.</p> <p>Papp Ferenc s. k., fénypécs.</p> <p>Kovácsas, Vajnafalva, (Háromszekmegye).</p> <p>Tekintetes Eddényi Béla gyógyszerész urnak!</p> <p>Alulírott a megillető hatóság előtt finne- pélyesen nyilatvanom, hogy az 1849-iki övény jul. havi 14-én a nagyverházi csatában jobb lábamon kapott löszö kö- vetkeztesen, noha lábam egészen be-</p>	<p>gyógyt — ha sokat járok es lábamam megeörtöttem — igen fáj. Es semmi nemű kenőcs, vagy szeszl levő be- kenés nem csökkenti a fájdalmamat, de az erényi-tele Diana sósbor-szeszt le- dörzöltem a fájdalom megszűnt es más napon lábam megeörtödo, biztosa járhatok.</p> <p>Ezen állításomat tiszta lelkiismeret- tel, mint 19 éves szabadságharcz tüze- tisztje állíthatom és bizonyítom es szűk- ség esetén bármely forum előtt eskum- mel is erősítem.</p> <p>Budapest, 1908. aug. 6-án. Borszéki Weinczler József s. k. 184949. houv. tüze-1óhadn. üveg-parancs.</p> <p>IX, Lillom-utca 21. szám, 11. ödszint.</p> <p>Erenyi Béla gyógyszerész Urnak! Helyben.</p> <p>Szeptemberben kottltem fel Buda- pestre és két hét alatt a posokák iszonyu üldözése miatt ötször változtat- tam lakást. M kor ötödször változtattam, az után egész velet enli feltűnt nekem a Diana-sósbor-szesz és vettem egy üveg- gel, nem is gondolva annak oriasi érté- két. Uj lakasom is tele volt posokákkal, éjjel fel volt egész testem dagadva, ál- mosan a szobában járva, elokerült a Diana, ez megszabadított oriasi kínjaim- tól. Ekkor hat roztam el, hogy önnék hála-levelet írok, önnék, a pesti emberek jövőkének. Most ujból, midőn szuny- csipősek kinjalt megszabadított az Ön Dianája, fogadja becses találmányarai égsz köszönetem.</p> <p>E. G. s. k., Joghallgató.</p> <p>Hirapi közlést megenedem, hanem nevem nem írtam ki, mivel oly közis- mert, hogy félek, hogy félreöritik.</p> <p>Igen tisztelt Erenyi Ur! Vegre egy kitűnő szer, mely régi ideg- gyomor-fájdalmamól megszabadított Egy koczkaczkorra (cseppek) 4-5 csepp Diana-sósbor-szeszt csepegetve használ- tam es gyomor-bajom rövid idő alatt tel- jesen elmúlt.</p> <p>Ez, igen tisztelt Gyógyszerész ur, arra késztli engem, hogy leghalásabb közö- nemnek adjak kifejezést es hogy ei- ismeretesemet bizonyítsam, az ön kitűnő Diana-sósbor-szeszt mindonkinék leg- megegyben fogom ajánlani.</p> <p>Budapest, 1908. aug. 25.</p> <p>Kiváló tisztellettal</p> <p>Kelöti Géza s. k., m. hivatalnok.</p>
--	--	--

Hamisítják sokan a va-
lódí Diana-sósbor-szeszt
Felkérjük a tisztelt kö-
zönséget, hogy ha reá
jön ilyen hamisítványra,
ugy értesítsen bennün-
ket erről, hogy a bün
ügyi eljárást megindít-
hassuk a hamisítók ellen

Legtöbbsen úgy hamisít-
ják a Diana-sósbor-
szeszt, hogy az üres-
üvegeket visszavásá-
rolják, megtöltik telje-
sen értéktelen folya-
dékkal, és eladják mint
valódí Diana-sósbor-
szeszt. A közönség ez-
által be van csapva.

Fenti levelek szóról-szóra lettek az eredeti levelekről szedve és kinyomva. Mindenkinek jogában áll a levelek eredeti hiteles példányát megtekintés végett követelni. Ez alkalommal felszólítunk mindenkit, aki a Diana-sósbor-szeszt használta, vagy ma is használatban tartja, hogy véleményét a Diana-sósbor-szesz hatásáról írja meg és a levelet küldje be hozzánk. Előre is kijelentjük, hogy az ilyen levelektől nem fizetünk semmit és így csak azok irjanak, kik egyedül az igazság és közönség érdekében kívánnak hasznos szolgálatot tenni. A hozzánk beérkező leveleket pontosan lefogjuk közölni az újságokban.

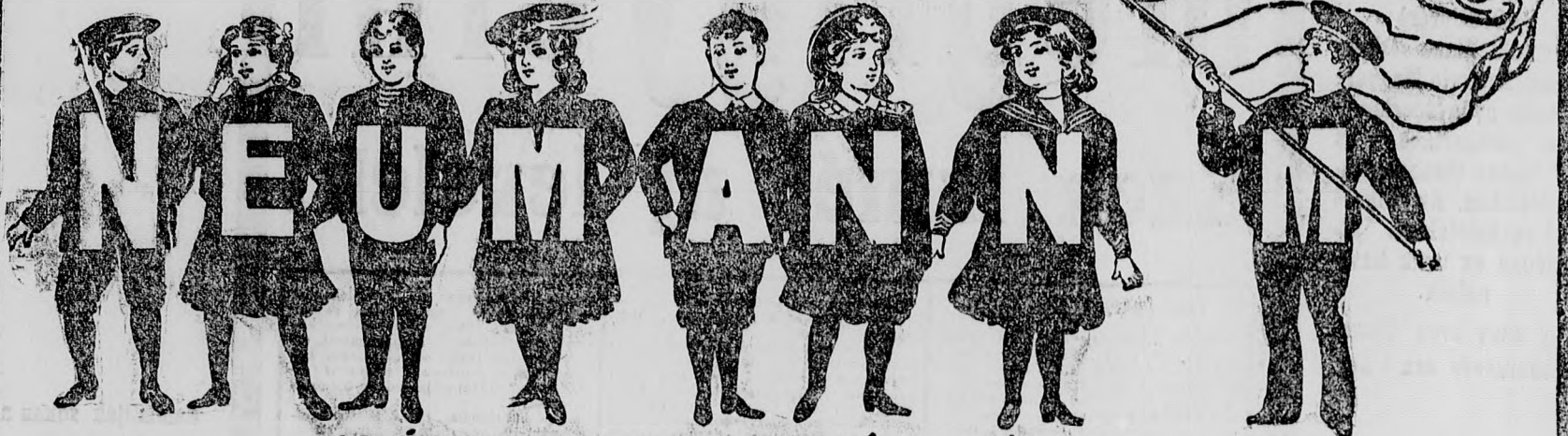
Egy eredeti üveg „Diana-sósbor-szesz“ ára 40 fillér.

Postán legkevesebb 6 üveget utánvétellel szállít 2 korona 40 fillérért az egyedüli készítő:

ERÉNYI BÉLA gyógyszerész
Budapest, Károly-körut 5.

ISKOLAÖLTÖNYÖK FIUK ÉS LEÁNYOK RÉSZÉRE

Kitűnnek: legnagyobb tartósság, kitűnő állás, szolid munka, olcsó, szabott ár által!
VIDÉKI MEGRENDELÉSNEEL ELEGENDŐ A KOR MEGJELÖLÉSE.

CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLITÓ

FÉRFI, FIÚ-ÉS LEÁNYKA-RUHÁK TELEPE BUDAPEST, IV. MUZEUM-KÖRÚT 1-3.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET.

Pontos és legjobb

ÓRÁK

5 évi jótállás mellett.

Arany és ezüst ókszerék, év-
eszközök, nászajándékok
részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrende-
lésekre különös gondot fordítok.

Arjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN

— műrész —
Bpest, Erzsébet-körút 29. sz. I. em.

Legjobb.....LEGJOBB.....LEGJOBB.....

PAP. LAN. PAP. LAN. PAP. LAN.

Összeosztható vasgőz kivételű
és matracokkal 10 főt.

Sodronyágybátók méret
szerinti 6 főtől feljebb.

GICHNER JÁNOS

Ágynevelő rész- és vasbutor-gyáros
szőnyeg, függöny, pokróc, terítő stb.
nagy választékban.

**BUDAPEST,
Erzsébet-körút 20,**

Érkezési
időpont: Szerdai 9-10 óra.
Gyári:
Kertész-utca 7. és 9.

Arjegyzéket
bárkinek ingyen és bér-
mentve küldök,
nem kell semmi.

Nem csak a legelő árut kiveszem VAGY a pórtat vízszeltem.

darabja 1. és
50 kr-tól feljebb

Colletti

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert
egy és kétesövű vadászfegyvereket,
flóberteket, karabélyokat, céllövő fegy-
vereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemelés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Vasárnap

N

Ye

H

B

EÖTVÖS

EM

BUDA

gyóg

nemi

mint huzyc

rok, éjjel

is, az önto

erő elgyo

meh bajok,

ruan tud

DR.

v. ca. és ki

Budape

Rendelés na

nyag da

Vidékik le

Bot, 670

E hirdetés

egyszeri b

pefit betűk

betűköltsz

Bu

részlet

mályn lea

kaph

Butor-U

Budapest, VI.

(Anzassy-)

Arjegyzé

Unnek óv

feles

Minden csal

fontosabb ill

a több gyer

melynek ere

káratok ezr

diszkrétan k

magyar levél

Anna Kaup

Mindenst. 50

Zalogc

veszek. El

brillánsokat

ket, aranya

ékszereket

költségment

tok és telje

ízelt

Singer

ékszerke

BUDA

Király-utca

izabella-s

NŐI RUHAZATI OSZTÁLY.

Mélyen leszállított árak!

1 lüster berakott alj	10-15 K.	1 selyem taftt alsó színes és fekete	15 K.
1 taftt berakott alj	25-30 >	1 gyermek-gallér	6 >
1 vászon felöltő	14-18 >	1 selyem-batizt bluz	5 >
1 pepita utazó gallér	10-14 >	1 cloth alsó-szoknya	4,50
1 lüster utazó köppeny	15-20 >	1 delain pongyola	7 >
1 taftt kabát	25-30 >	1 mosó pongyola	5 >
1 angol zefir bluz	8-5-6 >		

Fehérnemű osztály: Női ingek, hálókötösök, sifon- és batizt alsók, pamuttrükközök, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, cretonok, delenek, selymek, lüsterok **olcsóbban, mint bárhol Budapesten:** Naponta óriási maradékvásár mindenféle árutípusból!

HERCZEG ÉS HORVÁT Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám. **Szabott árak!** Árjegyzék ingyen. Telefon 64-80.

BUTOR DUG VÁLASZTÉKANDÓV KÉSZPÉNZBEVÉTEL RÉSZELETFIZETÉSRE RENDKÍVÜLI OLCSÓ ÁRON KAPHATÓ

EHRENTREU TESTVEREKNEK

BUDAPEST, VI. KER., EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA) ARJEGYZÉK INGYEN. TELEFON 62-22

BIZTOS gyógyulást keresőknek

kik bármily nemi betegségben szenvednek,

mint húgyúti és hólyagbajok, húgyveszélyesülések, vizeletirakok, éjjeli magömlések, sebék és bujakoros bántalmak (syphilis, az onfortörzés utóhatásait fellépő idegbajok, korai fertőző elgyengülés, bármily bőrkütsök stb. nőknél fehérlés, méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyítására szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógymodjánál fogva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. cs. és kir. osztály főorvos országos kórh. és a legelsőbb, 82 éve lennálló rendelő intézet

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

Rendelő naponta 10-12 és 7-8-ig este. Idült húgyúti és hólyag bajok vizsgálata vilámos húgyvizülszóró segítségével.

Változó levelekre kimondott választ és szabványos leleteket nyomat, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Tiltottatás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

Vadászoknak és turistáknak

nőkülözhetetlen, télen melegítő, nyáron hűsítő, lórv. védett

Nimród

meleg és hideg italtartó lapos börlök flecczel bélelve, különböző üveggel, mely ugyanazon szolgálatot teszi, mint a drága

THERMOS PALACZK

a forró ital reggel bevitte, télen a legkellemesebb italt szolgáltatja egész nap és nyáron a behűtött ital nem melegszik meg benne egész nap. Továbbá **THERMOS PALACZK** védőtokok **bőrből**, flecczel bélelve saját találmányom, legolcsóbban kapható:

ACS LASZLÓ szíjjgyártó, Ulloi-ut 19. szám

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS Y

v. cs. és kir. orvos és kórház főorvos.

Biztos sikert, rövid idő alatt gyógyít húgyveszélyesülést, hólyagbajokat, bejaktatást (syphilis), bőrbajokat, olgyengült fertőzést, idegrendszeri és onfortörzés utóhatásait, ideg- és májgörcsöket, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 8-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.

Levelekre választ, gyógyszerrel gondoskodik.

Levél útján is biztos gyógyítást.

A LEGJOBB

KÁLYHÁT ÉS KANDALLÓT

HEIM H. CSÁSZ. ÉS KIR. UDV. SZÁLLÍTÓ

Budapest, Thonet-udvar.

Különlegességek, oszládi házak, iskolák, kaszárnyák, irodák stb. részére. — Százekenél több van belőle használatban.

Valódi csak az a védője gyol.

MEIDINGER-OFEN

H. HEIM

Prospektust és költségvetési ingylen és bérmentve.

Eredetiben kaphatók csak fenti helyen

v. Bécs, I., Schwarzenbergstrasse 8.

Katzky Lajos

építőművelő-mester

Zephyr szab. ajtócsukók és elsőrendű tűzhelyek mintá raktára

Budapest, VI. ker., Liszt Ferenc-tér 14.

TELEFON 23-78.

KIS HIRDETÉSEK

Butor

részletre is mélyen leszállított árban kapható a

Butor-Udvarban

Budapest, VI., Eötvös-u. 17. (Andrássy-ut sarkán.)

Arjegyzék ingyen.

Onnek óvni kell a feleségét!

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a több gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hátraktok ezzel igazolják, díszkártyán küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50.

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakab

ékszerkereskedő

BUDAPEST, Király-utca 91. szám, Izabella-utonsarkán

Ajtók, ablakok

VASREDŐNYÖK, VASRÁCSOK, kapuk használtak és újak olcsón kaphatók:

Lefkovits Jakabnál

Bpest, V., Korall utca 10 a yungali pályaudvar közelében.

PENZ

kolosán sorjegyekre, értékpapírokra és vidéki letelepítési részvényekre.

Szerebét sorjegyre	6,50 K
Jósziv	7,50
Magy. v. t.	22.-
Bazilika	18.-
Olasz v. t.	30.-
Osztr. v. t.	40.-
Hazai	90.-
Gouv. Jászálóg	105.-

A kölcsön 2 koronánálkor 45 apró részletekben 15%-esrethető. Ha sorozatban már zalogban vannak, egy a letelepítési beállításuk ellenében a kölcsönt a fenti összegre felemeljük. Azonnali elintézés az legolcsóbb kamattal.

JELZALOG

kölcsönök minden nemel a legvalószínűbb alapon és legelőnyösebb feltételek mellett közvetlenül eljög nélkül.

BEIFELD BANKHAZ

Bpest, Károly-körút 1. Alapítást 1874-ben. 25848

Réthy név látható a valódi penmetefü csukorka minden egyes darabkáján. 721v

A legelőnyösebb részletfizetésre

zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedőt

készpénzbeni árakon a legújabb rendszerű

bankhitel

utján kizárólag csakis

Reményi nagy magyar hangszerlelepen.

Prospektus és árjegyzék ingyen.

Budapest, Király-utca 58. szám.

Modern urasági butorok

alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlő-, szalón-priszoba és irodai teljes berendezések Dus raklár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárak, vas- és réz butorokban.

GROSZ SANDOR és lársa

Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. ezeltől Gyár-utca

Telefon 14-09.

ELEKTRO-MOTOROK

minden nagyságban. Al-landó nagy raklár

Laub Lipót,

BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Ujdonság!

Gamsbua

Ujdonság!

— K. 380-tól felfelé. —

A. Sachsel Bécs

kalapkészítő

XVII., Kálvária-berg, Nr. 34., II., Taborsstrasse Nr. 39., XVI., Neulerfelderstr. Nr. 2.

képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Vilamos világítás

saját dynamóval, lakóháznak, gazdaságok részére. Telefon és villamos cikkek árjegyzéke ingyen. Arajánlat és felvilágosítás ingyenes. Strig és Öllner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27835

Fűthető fürdőkád.

50 koronától feobb, kádak 12 koronától felfelé mindenféle szivattyú és vízvezeték berendezést vállalok

LEFKOVICS ADOLF

Wessely-ni-csma 51/12. Krsz. bel-körút és Harsa-utca közliti

Arjegyzék bérmentve.

BUTOROK

háló-, ebédlő-, szalónberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezésel réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bürgermíturák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám I. emelet 262

Károly-utca sarkán.

Saját gyártmányu **VAS-ÉS RÉZBUTOROK**

Rézgy	45.-
Vasgy matracozsal	3,50
Gyormekagy	11,50
Sodronyagy-betét	3,50

Vas- és rézbutorok gyártásában. 23040

WEISZ LIPÓT

Király-utca 99. szám. TELEFON 57-01.

INGYEN

bérmentve és titoktartással küldjük érdekes ábrás

GUMMI-

halhólyag sábról szótó és legyekölölök.

GUMMI-HALHÓLYAG

2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 kor. torzja

NAKIRA valódi indiai férfi-különlegesség tozozatja 13 koroná

Uterus-Spray

egyelebb női különlegesség 14 kor

PESAR OCLUS

női szor 3-11 kor.

MINTA-GYÜJTEMÉNY

12db legfinomabb óvszer 4k.

IRRIGATOR 10 koronáig.

INGYEN

küldjük

műlak mükézek támgépek sérvkötők

stbről szótó legújabb nagy képes árjegyzékünket

universális sérvkötők

páratlanok his enyhe nyomásu pelottával a legnagyobb sziv is elzárható.

HASKÓTOK, Gumiharisnyák stb. mérték szerint kószítottak.

MAGYAR ORVOSI MÜSZER

Budapest, VII., Rákóczi-ut 32. Penta olma és a vérba keresetre áruval

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérel, kompakt betűkből szedve 6 fillérel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérel, kompakt betűkből szedve 6 fillérel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rend kívüli olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrény raktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 28

Több mint
600 vagyonos hölgy óhajt mielőbb férjhez menni. Komoly házasulandók vagy, vallás, foglalkozás, mellékes forduljanak Schlesinger céghez Berlin 18, címre.

Bérház
a Belvárosban, 18,000 forint bérlőjévedelemmel 35000 forint lefizetés mellett megvehető. A befektetett tőke 4000 forintot jövedelmez. Bővebbet **Mudrony István** Budapest, József-körút 77

Házilag készített tojások tarhonyának kilóját 80 fillér, édes rózsapaprikának dobozát 1 kor., mézédés baracklevárnak 2 kor., szilvalekvárnak 1 kor., tőpörtös házi szappannak kilóját 120, kisüstön főzött barackkonyaknak literjét 4 kor., bármily csekély mennyiségben szállít végvesen **Stern Adél Csongrádról.**

Csemegezőlő, chasselas nemes fajok, postakosárként 2 kor., mázsánként 28 korona, szegfűkorte, csemegealma kosárként 140, ismételésárútoknak külön árjegyzék. Vasuti rendelést előlegbeküldéssel szállítok. **Szabó Csongrádról.**

Egyéves önkéntes lehet minden fiatalember, aki az egyéves önkéntességre képesítő vizsgát leteszi. Ezen vizsgára mindenki rövidesen legjobbak sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest Thököly-ut 8. I. 3.

Teljes ellátás keresetkés! Egy III. oszt. reáliskolás fia részére belvárosi főreáliskola közelében ahol zongora is van hogy a fia zongora tanulást folytathassa. Ajánlatot továbbít **Edelkraut Sándor** ur Csillag-utca 10. sz. Erősebbtelva Budapest mellett. 5630

Gépészet
ezimű ajánló rovat van a helenkit megjelölve „**Molnárak Lapja**” szaklapnak (Budapest, V., Csáky-u. 12.) és műhelyvezetőknak ingyen küldetnek azoknak akik levelezőlapon korik. Minthogy ebben a rovatban a legjobb technikai utasoktól kívüli mindazt elfordít, amire gépészeknek, művezetőknek, elektrotechnikusoknak, motorvezetőknek, tűtőknek, gépjárási munkásoknak az őzember és az on kívül segítők van, ennélfogva valódi utasok elapadatlanság nyilatkozhat azerről a rovatról azok, akik megismerik. A hetiár 8 kor. évente 8 kor. 2867a

Szaktanárok vezélése alatt előkészítettnek felelősséggel, legelővidébb idő alatt, legjobbak sikerre, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermekek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 elemű vizsgákat, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reáliskolai tanulókat, javított vagy pótvizsgákra és mindenféle magánvizsgákra. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 3 ajtószám.

Jogi, politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: **Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma** Epest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel

Muskotály, passatuti és chasselas szőlőt postakosárként 1 frt; ugorka, paprika, paradicsom, csemegealma 80 kr.-ért; paradicsomnak mázsáját 6 frt; fenti szőlő mázsáját 14 frt; szegfűkorte, csemegealma postakosárként 1 frt, mázsánként 12 frt. Előlegbeküldéssel szállít **Gyömszőlő Csongrádról.**

Földbirtok Nógrádmegyében, 500 hold, vasútállomástól 10 percznyire, nagszobás uri lakással, nagy felszereléssel, természettel, 25000 forint lefizetéssel azonnal eladó. Bővebbet **Mudrony István,** Budapest, József-körút 77.

Gőzgépek, kevéssé használt és gyárlag gondosan átújított teljes garantiával azonnal szállítható 12, 14, 16 és 20 lóerőjű Compound locomobilok magas légkörre, egy 100-as, 100-as Sulzer szelepes vezényművel ellátott tekergőgép jutányos áron kapható **Timár Ede** cégénél Budapesten, Lápótkörút 28.

Fajkutyák. Ajánlunk kütünöz vizsla, kopó, vaddisznó és berzebekeket nversen és idomítva, továbbá óriás szentbernát-hegyi, ujfulandi dögök, orosz agarak, skóciai juhász kutyák, magyar komondorok, uszkarok, törpe ebek és kütünöz patkányirtókat, angora macskákat, óriás fülesbaglyokat, élő és kütünöz vadak, diszalombok, madarak, fajbaromfi, óriás lud, kacsák, pulyka és tyúk fajok, méhek és felszerelések, állattenyésztési eszközök, állattápanyagkészítményeket állatokhoz adományszerű gondozásra, nevelésre és gyógykezelésre elfogadjunk, cseréket és vételeket kütünöz. Árjegyzékét bérmentve küld: **Diana-telep, Tar,** (Hevesmegye). 5631

Parlamentari gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépírásoktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémiatanárok által oktatott szaktananyagok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. **Alapítottá Markovits Iván 1863-ban.** Biztos álláskövetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a **Habelsberger** szakiskola. (Csak Liszt Ferenc tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4) Címre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája irógépezégetől s más hirdetésünket utanzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át. 28044

Magánnyomozó törv. bejegyzett cég elvállal bírsági, házassági örökségi és egyéb könyves ügyvezető tozódó kutatásokat, személyek, lakások, üzletek feltűnés nélkül megfigyelését s elönt egyének és névtelen levelek írónak kinyomozását, bel és külföldön. **Barna Libor János,** Budapest, Rákóczi-ut 6. L. 16. Telefon 108-52. 28387

Bérház a Józsefvárosban, 13 évig adómentes, 7000 forintot jövedelmez, a befektetett tőke 10 százalékot tisztán hoz. Azonnal eladó. Bővebbet **Mudrony István,** Budapest, József-körút 77. sz. I. 18. 28990

Pótvizsgákra. Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnázium különbözőre és érettségire előkészít (hölgyeket is). **Kerekes Ignác,** Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegét kérek. 7808

Orpington tyukfaj. A gödöllői állami telep után nevelt sárga telivér jércze 5, kakas 7 korona. **Pilismarót** előbb **Dános, Palásthy Mária.** 5629

Szülök. Egészséges vidéken havi 25 forintért, teljes ellátással polgári, gimnáziumi 4 osztályra előkészít, levizsgáztat. **Jagyó,** Cím a kiadóhivatalban. 5636

Csemegezőlő nagyszemű ropogós gyöngyszőlőt legnemesebb muskotálylával vegyverten és finom zamatu ősi barackot 5 kilónként 2 koronáért, métermázsánként 30 koronáért szállít **Müller J.** szőlőtelepe Kiskunhalason.

szenczácziós könyv! IRODALMI CSEMEGE! **A nemi kérdés és a társadalom.** Tartalom: I. A bevezetés II. A nő és a prostitúció az ó-korban. III. A kereszténység ideje. IV. A mai kor állapotai. V. A jövő bányája. Pényes László, a jeles magyar publicista, ezt a kérdést gyönyörű realizmussal tárgyalja meg, az igazságok teljesen megfelelő őszinteséggel és bátorsággal. Hogy milyen sikere volt a könyvnek, igazi bizonyósága az, miköz hirtelen gyorsan kelt el és első öt kiadás 40,000 példányra, Ez már a hatodik kiadás. A 114 szűrt nyomatott oldalas könyv ára bérmentesen küldés nélkül 90 fillér. Kétféle árban is beküldhető. Kapható a **Molnárak Lapja** könyvtárából Budapest, V., Csáky-utca 12. 2867b

Kolozsvári jogtudományi és állam-tudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkifestetően készítünk elő a legelővidébb idő alatt kiprobált módszerünkkel, igen szerezny díjazásért. **A vizsga sikere után a kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójogból speciális tanfolyam, melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen osekély díjazással. Levélbel érdeklődésekre ki merítően válaszol **Dr. Erös Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2.****

Jogi, államtudományi szigorlatokra, alap- és államvizsgákra, a budapesti, kolozsvári egyetemre, ügyvédi vizsgákra, államvizsgáztatás s az összes jogi szakvizsgákra sikeres módszerrel előkészít. **Versatus** jogvizsgákra előkészítő iskola Budapest, VI., Aradi-utca 41, II. 18. 28997

Leógett vaskeretű cséplőgép vasrészei jutányos áron eladó, **Kászonyi-nál, Igazfalván.** 5633

Zálogcédulákat, briliánsokat, ékszerket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb áron vesznek. Briliánsokért többet fizetnek, mint amennyit vették. **SCHILLER IZIDOR,** Síp-utca 8. 27133

Nevelőnőket német, angol, francziákat, boneokat lelküismeretesen ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene és nyelvismerettel sürögösen keresek. **Szögheőmő S. Lujza,** Budapest, VI. ker., Dessewffy-utca 22. 28222.

Temetkezési vállalkozók, intézetek, egyletek, társulatok részére képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravalatgyár Részvénytársaság **Nagy-mező-utca E. 46. 2793 C**

Földbirtok Zölyomgyében, vasútállomás helyben, 1400 hold 10szobás kastélyllyal, szeszgyárral, tehénésztettel, kifutón fel szerelve, 50,000 forint lefizetéssel azonnal avethető. Bővebbet **Mudrony István,** Budapest József-körút 77. sz.

Pénzkölcsönt 4, 4 1/2 és 5% alapon földbirtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I. II. III. helyen 5-70 évig törleszthető. Személyhitel tisztviselőknak gyorsan eszközöltetik.

HOFFMANN JAKAB bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 11a.

Magyar Tanügyi Intézet (Hatóságilag engedélyezett.) József-körút 10. Felvilágosítást nyújt ugy bel — mint külföldi iskolákról, elmentés minden a tanügy körébe tartozó ügyet, elintézet iskolai iratokat, gondoskodik középiskolai tanulóknak, egyetemi hallgatóknak tisztelegessé családotknál leendő elhelyezkedéséről, ellátásáról. Szülöket gyermekeknek minden egyes tárgyából való ómeneteléről az iskolában, valamint lakásán való viselkedéséről kéthetenként, illetve havonként körülményesen értesít, rájuk felügyel. **Bozsori** a könyveket és tan-szereket. A tanulókat korreponálásról gondoskodik. **Tanító-személyzetet** (tanár, nevelő, tanító, nevelőnő) ajánl, illetve elhelyez. **Tanácsot, felvilágosítást és utmutatást ad magánvizsgálati ügyben.** 28849

Földbirtok Gümörmezyében, 700 hold, vasútállomás helyben, nyolcz szobás uri lakással, 25 hold termő szőlő, 30 hold dohányengedélylyel, teljes felszereléssel, tehénészettel azonnal eladó. Bővebbet **Mudrony István,** Budapest, József-körút 77

Eladó egy nyolczezer négyszögöl hazai jó karban levő (fajszőlőt termő) szőlő, borházzal, esetleg már az ideit természettel, ugyszintén lakóház a városban. Vasútállomás közvetlen közelében. Gyorsvonalat megállóhely. Közvetítés kizárva. Bővebbet **Janosar Sándor, Pászto** Hevesmegye. 5622

30 forint. Varrógépek egy új valódi családi Singer varrógép zárszekrényvel 5 evi jótállással **OSAKIA SINGER A.**

műgépésznél Budapest, főváros Akácfa-utca 55. Minden-nemű varrógépek javítását legutányosabb áron elvállalom. **Árjegyzék ingyen**

Benzinmotorok 1-25 lóerőig műhelyünkben gyártlag kijavítva, valamint új motorok is, jótállással és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók.

KALAI motortelepén Budapest, VI., Hegymező-utca 43. Ugyanitt használt gézcsoportok, szél- és őrlemalmok is kaphatók.

BUTOR árverésről, finom és egy szerű butor, hálósőszak és garson szobák Szalon bőrfotellek, gyönyörűtőkör, diván, borsész, íróasztal, porzacsongyog és egyes darabok; **Földes B., VII., Kertész-utca 43.** Király-utca sarkházban

ASSZONYOK vigyázzatok! Tulnag gyermekekítés ellen megstand véde ezni **Fischer Reza** korik nyvo. Több ezer közzetés és hársítat. I koronáért (esetleg levélbelyegekből) megküldi. **Fischer Reza asszony** Budapest, VII., Damjanich-utca 27/B. (Helyezint. 1112)

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és ajak, bármily mértben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLÖI-UT 123. TELEFON 62-80.

111 OLCSÓ KÖLCSÖNÖK 111 Tiszviselőkölcsönt 6-6 1/2% -ra, 15-35 évre, kezsek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítottól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincsi! Díjazás utólagos! Jelzálogkölcönt 4-4 1/2% -ra, 4-62-50% annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2% -ra. Üvadékokra az érték 75% -ig. Katonatiszteknek hadnagy-tól kezdve előnyös feltételekkel. Tarcshittelt, Váltókölcsönt gyorsan és előnyösen folyósítunk. Ingatlanok erdők. Bányák adásvételo **Osztálysorszajegyek** hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk! Minden felvilágosítás díjtalan! **Képviselek** alkalmaztatnak! **Kü és Társas** bankbizományi és kereskedelmi iroda. Budapest, VI., Eötvös-utca 2. Király-utca sarak. Telefon: 105-34. Válaszbélyeg. 28420

MEGHODITOTTUK A VILAGOT!

Aludni jótállással. Forduljon levelező-lappal hozzá. **Pavel István Duna-Adony.**

FARAGÓ J.

műbutorraktár, kárpitós és díszítő **Bpest, Váci- utca 2.** Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint minden-nemű kárpitós- és díszítőmunkákat. 27881 **Mintaraktár művészeti** kivéltű butorokból, francia és angol szövetelekből, **Költségvetés díjmentes!**

Stenográfia Rákóczi-ut 60, I. em. ezelőtt Váci-körút 88. Ingyenes gépirásoktatás az összes írógéprendszeren. **Díjtalan és biztos álláskövetítés.** A „Stenográfia” országos **Habelsberger** gyorsíró- és gépirásiskolában havonta új magyar, német, gyorsírásai, gépirás és kereskedelmi szaktanfolyamok kezdődnek a legelőnyösebb feltételek mellett. Levelező és vitairásu-kurzusok. Az egyes tanfolyamok okleveles gyorsíró- és kereskedelmi akadémiail rendszer tanárok vezetése alatt állanak. Sokszorosított és másolóiroda. Beiratások naponta az intézet helyiségeiben kizárólag **Rákóczi-ut 60.** Össze nem tévesztendő hasonló hangzású iskolákkal.

INGYEN DRÁGÁBB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP **MAGYITASOK** **ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁG KÉPÉT 5 KORONÁÉRT** **DÍSZ-ES PASZPARTVAL** **55-68 CTA. MAGYASÁGBAN** **CSOMAGOLVA 8 SZINES** **OLANKEP** **ARA 10 KORONA.** KÉPVISELŐH MINDENÜTT **FELVÉTELENEK.** **SZAVATOSSÁG!** MINDEN IRÁNYBAN **RAFAEL** FÉNYKÉPHARYTÓ **ÉS** **RAFAEL** FÉNYKÉP SZÉSZTŐ MŰTEREM **BUDAPEST, VII. ROTTENBUER-UT 46** **KÜTÖTTETVE AZ ISZOB. ÉVI PÁRISI** **NE MEZTŐZÖZI KIÁLLITÁSON** **DISZONLEVÉL: KERESZTTEL** **ARANY-ÉREMMELEK.**